

Sámedikki dievasčoahkkin

Čoahkkingirji 4/96

Áigi: Skábmamánu 26. - 29. b. 1996

Báiki: Samelandssenteret, Kárášjohka

- Ášši 46/96 Čoahkkima vuodđudeapmi
- nammačuorvun, pearbmišuvnnat, gohččojuvvon várrelahtut
- gohččuma ja áššelisttu dohkkeheapmi
- Ášši 47/96 Bálkášiehtadanlávdegotti nammadeapmi
- Ášši 48/96 Sámediggerádi diedáhus doaimmas birra, dás maiddái referáhtaššit Gažaldagat
- Ášši 49/96 Sámediggeráddái čoahkkinortnega § 22 vuodul
- Ášši 50/96 Odđa áššiid dieđiheapmi
- Ášši 51/96 1998 bušeahtta - virge- ja doaibmačálus
- Ášši 52/96 Ealáhusstrategiijat Davvi-Norgii
- Ášši 53/96 1997 bušeahtta, kap. 0540 Sámediggi - juogadeapmi
- Ášši 54/96 Sámi oahppoplánat, sámi L-97
- Ášši 55/96 NOU 1996:7 Musea - girjáivuohta, muittut, deaivvadanbáiki
- Ášši 56/96 Boazodoalu riidočoavdinráđdi
- Ášši 57/96 Sámi Instituhta njuolggadusat - cealkámuš
- Ášši 58/96 Dutkan- ja čielggadusprošeakta - Sámi árbevierut ja riektiáddejumit

Čoahkkinvuorut

Áigi	Ášši	Siidu
skábmamánu 26. b. 1996	Ášši nr. 46/96	3
dii. 09.00 - 12.10	Ášši nr. 47/96	6
	Ášši nr. 48/96	8
skábmamánu 26. b. 1996	Ášši nr. 49/96	10
dii. 15.00 - 17.45	Ášši nr. 50/96	18
skábmamánu 27. b. 1996	Mínerala seminára	
dii. 09.00 - 13.00	NOU 1996:11 ođđa minerálaláhkaevttuhus	
skábmamánu 27. b. 1996	Ášši nr. 51/96	23
dii. 15.00 - 19.15		
skábmamánu 28. b. 1996	Ášši nr. 52/96	71
dii. 09.00 - 12.10	Ášši nr. 53/96	78
skábmamánu 28. mai 1996	Ášši nr. 53/96 joatká	78
dii. 15.00 - 18.40	Ášši nr. 54/96	87
	Ášši nr. 55/96	94
skábmamánu 29. b. 1996	Ášši nr. 56/96	100
dii. 09.00 - 12.00	Ášši nr. 57/96	102
	Ášši nr. 58/96	106

Sign: SJ / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjiis leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 46/96 Čoahkkima vuoddeapmi

Ášši álggahuvvui skábmamánu 26. b. 1996 dii. 09.00.

Áirasat

Dát áirasat ledje čoahkis vuoddeamis:

1. Olav M. Dikkanen
2. Magnhild Mathisen
3. Berit Ranveig I. Nilssen
4. Steinar Pedersen
5. Marianne Balto Henriksen
6. Hartvik Hansen
7. Ragnhild Nystad
8. Egil Olli
9. Marit Sofie Holmestrand John Henrik Eira sadjásaš áirras
10. Ole Henrik Magga
11. Heaika Skum
12. Inger Anne S. Gaup
13. Peder Mathisen
14. Alf Edvard Nystad
15. Sverre Andersen Jens Petter Olsen sadjásaš áirras
16. Anne Lise Varsi Solbakk Tore Bongo sadjásaš áirras
17. Terje K. Haugen
18. Ingar Eira
19. Mary Mikalsen Trollvik
20. Eilif O. Larsen
21. Geir Tommy Pedersen
22. Sven Roald Nystø
23. Margreta Páve Kristiansen
24. Inger A. Skum
25. Olav Andersen
26. Anders Oskal
27. Ann Mari Thomassen Inger-Ann Fossli sadjásaš áirras
28. Magne A. S. Huuva
29. Per Solli
30. Roger Pedersen
31. Ing-Lill Pavall
32. Amund Eriksen
33. Nils O. Nilsen
34. Jarle Jonassen
35. Ásta Vangberg
36. Odd Kappfjell
37. Máret Guhttor
38. Johan Mikkell Sara
39. Berit Johnskareng

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Dohkkehuvvon virgelobit

Áirras nr 3 Berit Ranveig Iversen Nilsen 28.- 29.11.96

Áirras nr 16 Tore Bongo 26. - 27.11.1996

Áirras nr 11 Heaika Skum, skábmamánu 27. b. - skábmamánu 28. b. dii. 15.00.

Áirras nr 4 Steinar Pedersen, 27.11.96 dii. 18.00 - 19.15.

Áirras nr 25 Olav Andersen 28.11.96 dii. 17.55 - 18.40

Áirras.nr 32 Amund Eriksen 29.11.96 dii. 11.00 rájes

Sadjásaš áirasat

Áirasa nr. 3 Berit Ranveig I. Nilssena várrelahttu Venche Tørmænen manai sadjásis
28.11.1996, dii. 15.00 rájes

Áirasa nr. 16 Tore Bongo várrelahttu Anne Lise V. Solbakk

Áirasa nr 11 Heaika Skum várrelahttu Klemet K. Hætta

Sign: SJ / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

I. Áššebáhpirat

Skábmamánu 6. b. 1996 mannosáš čoahkkimiigohččun oktan árvaluvvon áššelisttuin.

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

– Čoahkkinjodihangotti árvalus.

Heaika Skum divvui gažaldaga ahte leago son inhabila áššis 53/96. Son čujuhii ahte som lea SVL:a jodiheaddji, mii fas oažžu organisašuvdnadoarjaga. Son geassádii su habilitahta viidáseabbo meannudeames.

III. Jienasteapmi

39 áirasis ledje 39 čoahkis.

a) Čoahkkimiigohččuma dohkkeheapmi

Skábmamánu 6. b. 1996 mannosáš čoahkkimiigohččun dohkkehuvvui ovttajienalaččat

b) Áššelisttu dohkkeheapmi

Áššelisttu mii čuovui čoahkkimiigohččuma mielde dohkkehuvvui ovttajienalaččat.

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon beavdegirjái lasahus dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkavuorru	Replihkka
1.	Egil Olli, áššejodiheaddji	
2.	Heaika Skum	
3.	Magnhild Mathisen	
4.	Ragnhild Nystad	
5.	Amund Eriksen	
6.	Ole Henrik Magga	
7.	Egil Olli	

VI. Sámedikki mearrádus jienasteami maŋŋá lea ná:

Skábmamánu 6. b. 1996 mannosáš čoahkkingohččun oktan áššelisttuin lea ovttajienalaččat dohkkehuvvon.

Heaika Skum habilitahta meannudeapmi, čeahča čuoggá II, maŋiduvvui gaskavahkkui skábmamánu 27. b. , dalle meannuduvvo dat loahpalaččat.

Ášši loahpahuvvui skábmamánu 26. b. 1996 dii. 09.05.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 47/96 Bálkášiehtadanlávdegotti nammadeapmi

Ášši álggahuvvui skábmamánu 26. b. 1996 dii. 09.05.

I. Áššebáhpirat

- Jhkemearrekontrákta
- Reive 29.01.96 AF:as
- Reive 05.02.96 NTL:as
- Čoahkkingirjii oassi áššis R 8/96

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Sámediggeráđi árvalus Sámediggái:

Sámediggi nammada 3-olbmo lávdegotti, mii galgá šiehtadallat direktivravirggi bálkádási sajis. Lávdegotti čoahkkádus; 1 lahttu Sámediggeráđis ja Sámediggi nammada 2 lahttu. Šiehtadallamiid bohtosa mearrádus-árvalus sáddejuvvo ollesčoahkkimii čoahkkinjodihangotti bokte.

Eavttuhus 1, áirasa Margrete Páve Kristiansen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku, árvalus:

Maŋimuš cealkka sihkkojuvvo, ja čuovvovaš odđa cealkka biddjojuvvo sadjai: Šiehtadanboadus sáddejuvvo Sámediggeráđái dohkkeheapmái.

Válgalávdegotti árvalus Sámediggái, áirasa Eilif O. Larsen bokte:

Ragnhild Nystad ja Egil Olli eavttuhuvvojit lahttun bálkášiehtadanlávdegoddái.

III. Jienasteapmi

39 áirasis 39 ledje čoahkis.

Jienasteapmi čadahuvvui dáid vuoruid mielde:

1. Sámediggeráđi árvalus ja eavttuhus 1 ovttajienalaččat dohkkehuvvon
2. Válgalávdegotti eavttuhus mearriduvvui ovttajienalaččat

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjai dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Jarle Jonassen, áššejodiheaddji	
2.	Margrete Páve Kristiansen	
3.	Eilif O. Larsen	
4.	Jarle Jonassen	

VI. Sámedikki mearrádus maŋná jienasteami lea ná:

Sámediggi nammada 3-olbmo lávdegotti, mii galgá šiehtadallat direktivravirggi bálkádási sajis. Lávdegotti čoahkkádus; 1 lahttu Sámediggeráđis ja Sámediggi nammada 2 lahttu. Šiehtadanboadus sáddejuvvo Sámediggeráđái dohkkeheapmái.

Ragnhild Nystad ja Egil Olli nammaduvvojit lahttun bálkášiehtadanlávdegoddái.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Ášši loahpahuvvui skábmamánu 26. b. 1996 dii. 09.15.

Sign: SJ / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjies leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 48/96 Sámedikki doaibmadieđáhus, masa gullet referáhtaáššitge

Ášši álggahuvvui skábmamánu 26. b. 1996 dii. 09.15.

I. Áššebáhpirat

– Sámediggerádi doaibmadieđáhus oktan referáhtaáššiiguin.

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Sámediggerádi árvalus Sámediggái:

Sámediggerádi dieđáhus váldojuvvo vuhtii.

Eavttuhus 1, áirasa Eilif O. Larsen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku, árvalus:

Čk. 2.2 Sámi ássanguovlluid eanadoalloplána - čuovvoleapmi

Sámediggi konstatere ahte sávzaealáhus lea šaddan stuorra váttisvuodaide, muhtun muddui duodalaš dietnasa fuotnuma geažil. Rehketdoalu, maid Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning-nammasaš fitnodat (NILF) lea dahkan, čájeha ahte seaiva sávzadoalliid dienas lea 1994s 1995 rádjái njiedjan, ja eambo go 30.000,- kruvnnuin, ja lea dál vuollin, badjelaš 50.000,- kruvnnu. Dát lea heajumus, go goassige ovdal lea registrerejuvvon.

Sámedikki beales lea hirbmat suorggahahtti go eanemus árbevirolaš sámi eanadoalloheiveheapmi manná dán lágan ovdáneami guvlui.

Danin bivdá Sámediggi Sámediggerádi erenoamážit deattuhit dán dan plánejuvvon oktavuodain Eanadoallodepartemeanttain, boahhtevaš eanadoallošiehtadallamiid ráhkkaneami oktavuodas. Danin bivdit Sámediggerádi ovddidit konkrehta eavttuhusa Eanadoallodepartementii buoridan dihte dili sávzaealáhussii, nu ahte fas mannagohtá buoret guvlui.

III. Jienasteapmi

39 áirasis 39 ledje čoahkis.

1. Sámediggerádi árvalus mearkkašumiin (eavttuhus 1) váldojuvvui diehtun.

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjái dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Ole Henrik Magga, áššejodiheaddji	
2.	Ingar Eira	
3.	Magnhild Mathisen	Ingar Eira Magnhild Mathisen
4.	Amund Eriksen	
5.	Ragnhild Nystad	
6.	Eilif O. Larsen	
7.	Peder Mathisen	Mary Mikalsen Trollvik Ragnhild Nystad Peder Mathisen

Sign: SS / ELN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

8.	Johan Mikkel Sara	Sven-Roald Nystø
		Johan Mikkel Sara
9.	Berit Johnskareng	Johan Mikkel Sara
		Berit Johnskareng
10.	Per Solli	
11.	Máret Guhttor	Peder Mathisen
		Máret Guhttor
12.	Heaika Skum	
13.	Geir Tommy Pedersen	
14.	Berit Ranveig I. Nilsen	
15.	Svein-Roald Nystø	
16.	Olav Andersen	
17.	Ing-Lill Pavall	Eilif O. Larsen
18.	Amund Eriksen	Olav Andersen
19.	Ole Henrik Magga	

VI. Sámedikki mearrádus maŋŋá jienasteami lea ná:

Sámediggeráđi diedáhus oktan mearkkašumiiguin váldojuvvui diehtun.

Ášši loahpahuvvui skábmamánu 26. b. 1996 dii. 12.10.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 49/96 Gažaldagat Sámediggeráddái čoahkkinortnega § 26 vuodul

Ášši álggahuvvui skábmamánu 26. b. 1996 dii. 15.10.

I. Áššebáhpirat

- Røger Pedersena, Sámejoavku, gažaldat, joavdan 18.11.96, dii. 22.03
- Per Solli, Bargiidbellodaga sámediggejoavku, gažaldat, joavdan 18.11.96, dii. 14.45
- Per Solli, Bargiidbellodaga sámediggejoavku, gažaldat, joavdan 18.11.96, dii. 14.45
- Heaika Skum, Dáloniid listu, gažaldat, joavdan 18.11.96
- Heaika Skum, Dáloniid listu, gažaldat, joavdan 18.11.96

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Áirasa Roger Pedersen, Sámejoavku, gažaldat:

Sámi ealáhusrádi ohcama oktavuodas áššis 096/96 lean oidnán ahte Evenášši ja Skániid gielddaid Kultur- ja giliovddidanprošeakta gohčoda Sámedikki vuollásaš rádiiguin "ovttasbargo-oasálašžan/doarjjabargin" kulturguovddášprošeavttas, maid dat plánejit. Dát čuožžu prošeavtta stáhtusraporttas.

1. Sáhtetgo eaŋkilis sierra prošeavttat iežaset čielggadusain dán láhkái geavahit Sámedikki ja dan vuollásaš rádiid ággan prošeavttaide mat vuolggasajisteaset leat nággovuložat ja hirbmat "báhkka áššit" guovllus, ja maid oktavuodas Sámediggi ii leat mielde eará go vejolaš ruhtadangáldun?
2. Háliidan maiddái čilgehusa dasa, ahte sáhtágo Sámi kulturráddi garvit Sámedikki dievasčoahkkima mearrádusa áššis 23/96, mas čuožžu ahte "Sámediggi bidjá eaktun ahte regiovnna nu ollu sámi organisašuvnnat go vejolaš dorjot ásaheami", nugo lea dahkkon áššis 129/96, go lea juolluduvvon doarjja kulturviesu ovdaprošektii Ofuohta/Tromssa regiovnna, man oktavuodas dušše guokte guđa sámesearvvis leat ožžon oassálastit plánaproseassa álggus?
3. Maid áigu Sámediggi dahkat dan ala ahte Sámedikki vuollásaš rádiit čuvvot Sámedikki dievasčoahkkimis dahkkon mearrádusaid?

Sámediggerádi vástádus Roger Pedersena, Sámejoavku, gažaldahkii:

Lulli-Tromssa ja Ofuohta kulturguovddášprošeakta lea Sámedikkis definerejuvvon regiovnna sámi ovddasvástádusinstitušuvdnan, mas lea vejolašvuohta šaddat našuvnnalaš sámi kulturinstitušuvdnan, mearriduvvon áššis 23/96 Sámi kulturviesuid ollislaš plána.

Dát prošeakta lea rádi árvvoštallama mielde bures plánejuvvon. Sámi searvvit leat leamaš bovdejuvvon mielde ovttasbargui. Plána-árvalus lea bures hábmejuvvon, ja proseassa viidáseabbot lea detaljahápmen ja fágalaš duodašteapmi, mii guoská konseptta iešgudetge beliide. Lea dán oassái-masa lea ohccojuvvon ruhta earret eará-Sámi ealáhusrádi ja Sámi kulturrádi bokte.

Rádi áddejumi mielde ii leat Sámi kulturrádi garván Sámedikki mearrádusa áššis 23/96, mas čuožžu ahte Sámediggi bidjá eaktun ahte regiovnna nu ollu sámi organisašuvnnat go vejolaš dorjot ásaheami. Dadi mielde go mii diehtit, de leat 10 sámi organisašuvnna/searvvi ja 11 gieldda guovllus 14 gieldda gaskkas positiivvalaččat prošektii. Nugo mii diehtit, de leat dušše guokte searvvi (Ofuohta Sámesearvi ja Runggu sámesearvi) buktán gažaldagaid mii guoská prošektii. Ráddi váidala go buot sámi searvvit eai sáhte doarjut kulturguovddášprošeavtta, muhto ráddi oaivvilda dattetge ahte dikki eaktu nu ollu go vejolaš lea ollašutton.

Sign: *SS* / *EKN*

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Sámediggái ferte leat guovddáš mihttomearrin ealáskuhttit sámi kultuvrra ja giela regiivnnas. Sámi kulturguovddášis guovllus livčče várra stuorra mearkkašupmi dan "duođalaš sámi kultur bargui", gč. dikki bajit dási mihttomeari sámi kulturviesuid ektui. Ráđi mielas lea deatálaš ahte proševtta ovddideapmi ii šat eanet manjonahitto.

Sámediggeráđdi oaivvilda ahte dát kulturguovddášprošeakta deavdá daid gáibádusaid, mat dikki oaivila mielde leat deatálaččat sámi kulturguovddážiid plánedettiin, gč. ášši 23/96. Earret eará leat gielddat guovllus ja fylkagiela guovddáš oasálaččat, mii justa lea dikki "gáibáduš" dan ektui ahte báikkálaš ja regiivnnalaš eiseválddit eanet ruhtadit sámi kulturdoaimmaid.

Ráđdi konkludere ahte Lulli-Tromssa ja Ofuohta sámi kulturguovddášprošeakta dávista Sámedikki eavttuide ja áigumušaide.

Áirasa Per Solli, Bargiidbellodaga sámediggejoavku, gažaldat:

Luonddusuodjalan guovlu ja lullisámi kultureanadat

Bargiidbellodaga sámediggejoavku diehtá ahte Børgfjell luonddusuodjalan guovlu, mii lea Davvi-Trøndelága ja Norlándda rájiid gaskkas guovddáš lullisámi geavahusguovllus plánejuvvo viiddiduvvot. Gáhttenjuolggadusat leat maiddá rievdaduvvomin. Bealiteamet oaidnit deatálažžan dan ahte lullisámi oainnut ja kultuvra vuhtiiváldojuvvojit gáhttenjuolggadusaid viiddideami ja ođasmahttima oktavuodas.

Dát lea lullisámi kultureanadat - mii ferte leat vuodđun - go plánaiguin bargojuvvo viidáseabbot.

Háliidan jearrat presideanttas maid Sámediggi diehtá dan birra mii lea plánejuvvon?

Leago Sámediggi leamaš mielde proseassas?

Maid áigu Sámediggi dahkat lullisámi kulturoasi vuhtiiváldima ektui - aktiivvalaš searvama bokte geaidda dát guoská.

Sámediggeráđi vástáduš Per Solli, Bargiidbellodat, gažaldahkii:

Sámediggi diehtá ahte Børgfjell luonddusuodjalanguovlu lea dan guovtti luonddu suodjalanguovllu gaskkas mat leat plánejuvvon viiddiduvvot. Sámediggi lea Sámi kulturmuitoráđi bokte, mii hálldaša sámi kulturmuittuid kulturmuitoráđi vuodul, buktán cealkámuša luonddusuodjalan guovllu viiddideapmái Davvi-Trøndelága Fylkamannii. Dás lea mielde kultureatnadaga suodjaleapmi, ja leat čilgejuvvon dat registreremat mat leat dahkkon, ja mat leat heivehuvvon digitaliseremii Davvi-Trøndelága beale Børgfjell:as.

Sámi kulturmuitoráđis leat maiddá leamaš čoahkkimat Davvi-Trøndelága Fylkamánni birasgáhttenossodagain. Fylkamanni lea leamaš positiivvalaš Sámi kulturmuitoráđi ávžžuhussii ahte buorobot duođáštít ja registeret sámi kulturmuittuid ja kultureatnadaga Børgfjell:as, ja dain eará eavttuhuvvon luonddusuodjalan guovlluin Davvi-Trøndelágas ja Norlánddas. Fylkamanni áigu gávdnat ruhtadančovdosa dán bargui. Sámi kulturmuitoráđdi galgá lagabuidda konkretiseret makkár barggu ferte čadahit 1997as. Sámi kulturmuitoráđdi lea maiddá guorahallan gažaldaga registrerekeahtes kulturmuittuid ja luonddusuodjalan guovlluid hárrái Riikaaktivárain.

Sámediggeráđdi lea sádden Sámi kulturmuitoráđi eambo obalaš mearkkašumiid DN:a strategiijaplána árvalussii luonddusuodjalan guovlluid hálldašeari hárrái. Dán strategiijaplánas deattuhuvvo earret eará dat ahte sámi kulturmuittut galget erenoamážit vuhtiiváldojuvvot luonddusuodjalan guovlluid hálldašeari oktavuodas. Dán barggus áigu Sámediggi maiddá prinsihpalaš vuoduin ovddidit sámi beroštumiid, ja movt dat galget gozihuvvot strategiijaplánas ja láhka-ášahusbarggus.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Nu leage Sámediggi mielde Sámi kulturmuitorádi bokte proseassas, mii guoská luonddusuodjalan guovlluid viiddidemiide ja ođđasit ásaheimiide. Dát guoská maiddá Børgfjell luonddusuodjalan guvlui.

Muđui čujuha Sámediggeráđdi ahte buot gáhttenbargguin lea lunddolaččat deatálaš deattuhit guoskevaš beliid oassálastima.

Áirasa Per Solli, Bargiidbellodaga sámediggejoavku, gažaldat:

Sámedikki luottehahttivuohta ja habilitehta

Bargiidbellodaga sámediggejoavku oaivvilda ahte ii oktage galgga sáhttit eahpidit Sámedikki luottehahttivuođa ja habilitehta mii guoská Sámedikki vuolit ráđiide. Nugo mii oaidnit, de lea Sámedikki bargu bidjat njuolggadusaid, nu ahte eai šatta eahpádušat Sámedikki luottehahttivuođa ja habilitehta hárrái.

Mu jearaldat lea:

Dávistago dohkálaš hálddašangeavahussii dat ahte olmmoš, guhte lea bearráigeččojuvvomin, mii guoská ekonomálaš beliide, sáhtá omd. leat Sámedikki vuollásaš rádis, ja juogadit ruđaid, dalle go bearráigeahččan lea čadahuvvomin?

Doarjugo Sámediggeráđdi min oaivila dás?

Sámediggerádi vástáduš Per Solli, Bargiidbellodat, gažaldahkii:

Sámediggerádis lea dat ulbmil ahte Sámediggái lea nu stuorra luottámuš go vejolaš ja lea dat habilitehta, mii álohii gáibiduvvo álbmotválljen orgánas.

Dáid ulbmiliid deattuha Sámediggeráđdi álohii doalahit, go ráđdi nammada lahtuid ráđiide ja lávdegottiide.

Sámedikki vuollásaš rádit fertejit čuovvut dábálaš njuolggadusaid, mat gusket hálddašepmái, ea.ea. hálldahuslága. Mii eaktudit ahte vuollásaš rádit álohii čuvvot dáid njuolggadusaid, ja rádis lea dat muittus vuollásaš rádiid čuovvoleames.

Sámediggi berre leat várrugas buktimis reakšuvnnaid vuollásaš rádiid lahtuide riektisihkkarvuoda geažil.

Nuppe beales sáhttet ilbmat dan lagan dáhpašusat ja mat leat duodalaččat, man oktavuodas lea lunddolaš ahte vuollásaš rádi lahttu ferte guođdit iežas doaimma rádis. Dán ferte álohii árvoštallat sierra juohke áššis. Lahtuin lea maiddá vejolašvuohta bivdit iežaset luvvet rádi lahttun jos dovdet ahte sis ii leat dat luottámuš mii gáibiduvvo.

Ráđdi čuovvu Sámedikki doaimma ollásit, maiddá Sámedikki luottehahttivuođa ektui. Ráđdi áigu dahkat dan mii lea vejolaš ja dárbašlaš, daid doaimmaid ektui, mat čielgasit geanohttet Sámedikki luottehahttivuođa.

Áirasa Heaika Skum, Dáloniid listu, gažaldat:

Sámedikki gaskariikkalaš solidaritehtabargu

Sámediggi Norgga bealde ii leat otnáš rádjái defineren dan movt sii háliidit čilget doahpaga gaskariikkalaš solidaritehta. Dán dajai NSR:a dáláš jodiheadđji, ja ovddit NSR:a sámediggejoavkku jodiheadđji, Sven-Roald Nystø rabas álbmotčoahkkimis Áltás badjelas mánu áigi dassáži. Nystø dajai maiddá ahte lea dárbu defineret dán amasii Sámediggi Norggabealde šaddat gilvohallat Ruota- ja Suoma beale sámedikkiiguin, mii guoská gaskariikkalaš solidaritehtabargui. Lea gal vuosttas geardi go mun gulan ahte sáhtášii šaddat gilvu solidaritehtabarggu oktavuodas.

Nystø sáhtii muitalit ahte Sámediggi oassálastá juo gaskariikkalaš ovtasbargui, Barents-ovttasbargu ja Arktálaš rádi bokte. Dát orgánat leat ráđdehusa nammadan orgánat man bokte

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Sámediggi ovddida gaskariikkalaš solidaritehtabarggu, nugo Nystø dadjá. Gii dat lea, gii bidjá eavttuid solidaritehtabargui dán orgánain? Makkár eamiálbmotjoavkkuid birra lea sáhka? Galgágo Sámediggi fuolahit dušše oarjemáilmmi eamiálbmotjoavkkuin?

Dán rádjái ii leat Sámediggi searvan digáštallamiidda iige ángiruššamiidda eamiálbmotjoavkkuid ja eará vealahuvvon joavkkuid ektui 3. máilmmis. Dát áššit, nu guhkás go mun oainnán, eai leat mielde Sámedikki, Arktálaš Ráði dahje Barentsbarggu ovttasbarggu politihkalaš áššejođu oktavuodas.

Mii guoská kurdálaččaid friijavuoda rahčamušaide, de ii leat Sámediggi áktánasat ángiruššan dange oktavuodas. Muhtun áigi dassáži doalai Kurdálaččaid Excilparlameanta čoahkkima Oslos. Dán čoahkkima oktavuodas háliidedje sii doallat čoahkkima Norgga ráddehusain. Sii eai beassan deaivat ráddehusa, go dat ii háliidan deaivvadit Excilparlameantta lahtuiguin.

Sámediggi berrešii bovdet Kurdálaččaid Excilparlameantta oktasaščoahkkimii, oahpásmuvvan dihte kurdálaččaid friijavuoda rahčamušaide. Áiggun dán oktavuodas čujuhit daid cuiggodemiide mat leat bohtán manimus áiggis, ja háliidan dahkat juoidá amasii dát kritihka joatkevaččat bohtit. Danin sávan nannoseabbo gaskariikkalaš ángiruššamiid Sámedikki beales.

Bajábealde namuhuvvoma vuodul divun čuovvovaš gažaldagaid Sámediggeráddái Sámedikki presideantta bokte:

1. Goas áigu Sámediggeráddi defineret dan maid Sámediggi bidjá sisdoallun doahpagii "gaskariikkalaš solidaritehta"?
2. Maid oaivvilda Sámedikki eanetlohku, masa gullá NSRa, dainna ahte Sámediggi ii galgga šaddat gilvvohallat Ruota- ja Norgga beale sámedikkiiguin, mii guoská gaskariikkalaš solidaritehtabargui?
3. Áigugo Sámediggeráddi bargat gaskariikkalaš solidaritehtabargguin earáge go dušše oarjemáilmmi eamiálbmotjoavkkuid ektui?
4. Áigugo Sámediggi bargat gaskariikkalaš solidaritehtabarggu beroškeahttá das ahte bargu guoská dušše ovttá eamiálbmotjovkui?

Sámediggerádi vástáduš Heaika Skum, Dáloniid listu, gažaldahkii:

Áirras Heaika Skum guoskkaha iežas gažaldaga bokte dán áššis ollu guovddáš beliid, mat gusket Sámedikki gaskariikkalaš doibmii. Oassi gažaldagain orru ožžon boasttu čujuhusa, go referejuvvo NSR:a jodiheadji ságastallamii rabas álbmotčoahkkimis Álttás muhtun áigi dás ovdelis. Ráddi eaktuda ahte NSR:a jodiheadji ieš sáhtá čilget iežas oainnu njuolga áirasii Heaika Skum.

Dattetge sáhttán dás oanehaččat čilget Sámediggerádi oainnu daid gažaldagaide maid áirras Skum konkrehta ovddida.

1. Sámediggerádis ii leat makkárge áigumuš defineret doahpaga gaskariikkalaš solidaritehta sisdoalu. Ráði áddejumi mielde ferte Sámediggi gávdnat dohkálaš dássedeattu dan barggu gaska mii ferte dahkkojuvvot čoavdit min iežamet hástalusaid, ja dan gaska mii guoská ángiruššamiid lasiheapmái eamiálbmogiid guovdu eará osiin máilmmis. Mis leat vátna resurssat, ja fertet gávdnat vuogi movt bargat ulbmiliid vuostá ja movt guhkesáiggi vuollái čoavdit dán hástalus. Dán rádjái lea ráddi prioriteren ON-barggu, Tibehta dili, Rigoberta Menchu barggu Indigenous Iniatitiv for Peace oktavuodas, ja aktiivvalaččat váikkuhan Norgga ráddehusa obalaš veahkkepolitihkkii. Eambbo stuorát bissovaš ángiruššamat gáibidit viehka stuorra ekonomálaš resurssaid, muhto maddái olmmošlaš návccaid. Resursa vátnivuohtha lea otne mii lea váttisvuhtan. Dasto fertet muitit ahte bures doaimmi sámi servodaga ovddideapmi man vuoddu lea sierra álbmotválljen orgána, lea málle mainna iešalddis sáhttit éájehit ollu eará máilmmi

Sign: / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

riikkaide ahte lea vejolaš ovddidit buriid čovdosiid mállen earáge dulbmojuvvon álbmogiid beroštumiid goziheapmái. Lea measta nu ahte sáhttit dahkat deatálaš oasi min gaskariikkalaš barggus dan bokte ahte lihkestuvvat ruovtturiikkas.

2. Dan ektui mii čállojuvvu Sámedikkiid gaskasaš gilvodilis, de sáhtta dadjat čuovvovačča. Sámiid beales lea dárbu oktiiheivehit barggu gaskariikkalaš barggu oktavuodas. Mii eat sáhte boahit dan dillái ahte hukset sihke duppál ja golbmageardát gelbbolašvuoda gaskariikkalaš áššiid oktavuodas. Dákkko duodai sáhttit oahppat juoidá Sámirádis. Nubbi eará bealli lea dat ahte eará guovllos máilmmis sáhttet oazžut moivvas gova jos politihkka sámiid beales lea menddo sierralágan riikarájaid rastá. Ii dás dárbbas leat sáhka stuorra gilvvus mii guoská solidaritehtabargui, muhto baicce lea dárbu heivehit min iežamet ja olgomáilmmi ektui.
3. Čuoččuhus, ahte Sámediggeráddi geavaha áiggis dušše eará oarjemáilmmi eamiálbmogiidda, lea eahpegovttolaš. Mii leat moitojuvvon sihke dan geažil go leat mannan Chilei, Guatemálai, Nicaraguai ja Mexicói, ja danne go mii bargat ovttas dušše Davvi-Amerihkain ja Austráliain. Ráddi geahččala oba áiggi gávdnat rivttes foraid ja áššiid maiguin bargat buoridan dihte eamiálbmogiid dili miehtá máilmmi. Lea dattetge menddo álki ovddidit dán lágan čuoččuhusaid, ja sihkarit gullat dán láganiid earáge oktavuodain. Ráddái sáhtta buktit árvalusaid makkár áššiid berre prioriteret, muhto dan seammás háliidit gullat dange maid ii galgga prioriteret.
4. Sámediggerádis ii leat makkárga prinsihpalaš vuosteháhku bargat buot máilmmi álbmogiid ovddas. Dán rádjái leat eamiálbmotjoavkkut čielgasit ja lunddolaččat prioriterejuvvon, muhto ii mihkkege cakka viiddideames solidaritehtabarggu obalaččat, nu guhká go dat lea vejolaš ekonomálaš ja olmmošlaš návccaid ektui mat leat geavahusas áiggis áigái.

Loahpas deattuhan ahte buot áirasiin dán sálas lea iešheanalís mandáhta bargat politihkain ja čatnat oktavuodaid dan olis. Min oaivila mielde solidaritehta barggu sáhtta seamma bures bargat ovttaskas áirras dán vuodul. Gažaldat dás lea movt geavahit oktasaš resurssaid Sámedikki beales álbmotválljen orgánan, masa oaivvildan lean addán dievaslaš vástádusa.

Áirasa Heaika Skum, Dáloniid listu, gažaldat:

Sámedikkis eai ovddasteaddjit Davvi-Norgga ja Namdála Riikaoasselávdegottis

Sámedikkis lea guldaleaddjisadji Davvi-Norgga ja Namdála Riikaoasselávdegottis. Dán rádjái ii leat Sámediggeráddi prioriteren Riikaoasselávdegotti čoahkkimiid, maid lea vuodustan dainna ahte guldaleaddjisadji ii atte vejolašvuoda váikkuhit. Go Sámediggi ii oassálaste lea čujuhuvvon ovdal Sámedikkis, muhto earáge orgánat leat dan cuiggodan. Mañimus dát ášši digáštallui Finnmárkku Fylkadikkis, gos ollu politihkkárat jearahalle manin Sámediggi ii leat searvan Riikaoasselávdegotti čoahkkimiidda. Lea váidalahtti go Sámediggi vuos bargá oazžut ovddastusa sierralágan orgánain, ja de dan mañjá ii boađe daid čoahkkimiidda gos dušše lea guldaleaddjisadji. Makkár signálaid Sámediggi dalle buktá olggosguvlui go čoahkkimii oassálastin vejolašvuhta ii geavahuvvo. Mu oaivila mielde berreši Sámediggeráddi addit dan guldaleaddjisaji opposišuvdnii jos ieš ii hálit geavahit dan.

Nubbi eará maid háliidan ovdanbuktit dán oktavuodas, lea dat go Norgga beale Sámedikkis eai lean olbmot Davviriikkaid Rádi sešuvnnas Københávnnas. Sámedikkis lea guldaleaddjisadji dange orgánas, gosa Ingvar Åhren Ruotabeale Sámedikkis leai boahán. Son doalai oanehis ságastallama rahpansešuvnna oktavuodas. Mun ledjen dán čoahkkimis Københávnnas Davvi-Norgga davviriikkalaš Diehtujuohkinkántuvrra ovddasteaddjin, ja váillahan Norgga beale Sámedikki ovddasteaddjiid. Daid ságastallamiid vuodul mat mus ledje davviriikkaid ovddasteaddjiiguin, ožžon čielga áddejumi das ahte Sámediggi šaddá ollesárvosaš lahttun Davviriikkaid Rádis. Dán lágan signálaid buvtii maiddá Stáhtaminister Torbjørn Jagland. Dattetge váillahan Sámedikki oassálastima guldaleaddjin juo dál, ja nu ahte ovddasteaddjin leat eambo go okta.

Sign: / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Danin divunge čuovvovaš gažaldaga Sámediggeráddái Sámedikki presideantta bokte:

1. Áigugo Sámediggeráddi bidjat Sámedikki opposištuvna háldui Sámedikki ovddasteami Riikaoasselávdegotti čoahkkimiin, go ieža eai prioritere dán politihkalaš orgána nu deatálažžan.
2. Áigugo Sámediggeráddi bargat dan alan ahte maiddá Sámediggi Norgga bealde sáddešii guldaleaddji/jiid Davviriikkaid Rádi sešuvdnii boahhteáiggis.
3. Maid áigu Sámediggeráddi bargat čilgen dihte gažaldaga sámi ovddastusa hárrái Davviriikkaid Rádis.

Sámediggerádi vástáduš Heaika Skum, Dáloniid listu, gažaldahkii:

1. Sámediggerádi mielas lea Riikaoasselávdegoddi deatálaš ovttasbargo-orgána Davvi-Norggas. Justa danin leage Sámediggi ohcan olles lahttovuođa lávdegottis. Sámediggi lea álohii árvvoštallan oassálastima lávdegotti čoahkkimiiidda ja áigu dan ain dahkat. Dát árvvoštallan dahkkojuvvo dan vuodul makkár oassálastin stáhtusa Riikaoasselávdegoddi addá Sámediggái, ekonomálaš prioriterema vuodul ja dan vuodul makkár áššiid čoahkkimat galget meannudit. Vaikko Sámediggi ii ovdagihtii sáhtege diehtit makkár čoahkkimiidda áigu oassálastit, čuovvu diggi álohii daid áššiid mat meannuduvvojit ja daid siehtadallamiid mat leat Riikaoasselávdegottis. Sámediggerádi árvvoštallamis lea mielde maiddá dat gii galgá searvat čoahkkimiidda. Eará joavkkuige áirasiid Sámedikkis sáhttit bivdit ovddastit Sámedikki.
2. Dan rájes go Sámedikkis ožžo observatevra stáhtusa Davviriikkaid Rádis 1993 rájes, leat dikkit ovttas searvan rádi sešuvnaide 1995 rájes. Dán jagi leai Københámmanis Ruota beale Sámedikki stivrajodiheaddji Ingvar Åhren ja ovddastii maiddá Norgga beale Sámedikki. Dán čovdosa välljii Sámediggeráddi ekonomálaš ákkáid geažil. Mii áigut ain bargat dan ala ahte dikki observatevra stáhtus Davviriikkaid Rádis čuovvoluvvo bušeahta dáfus Ráddehusas. Lea dattetge áigeguovdil bargat ovttas Ruota ja Suoma Sámedikkiiguin ovddasteami ektui gaskariikkalaš forain.
3. Sámediggeráddi registrere ja lea duhtavaš daid signálaide sámi lahttovuođa oddasit árvvoštallama birra Davviriikkaid Rádis, mat leat Norgga ráddehusas. Sámediggi lea ollu jagiid bargan garrasit dainna áššiin. Sámediggeráddi áigu ain ovttasráđiid Ruota ja Suoma Sámedikkiiguin bargat dan ala ahte sámi lahttovuohta ollašuhtho duodalaččat.

Eavttuhus 1, áirasa Heaika Skum, Dáloniid listu, árvalus:

1. Sámediggi várre ovttas beaivvi seminárii 1997s, mas gaskariikkalaš gažaldagat ja gaskariikkalaš solidaritehtabargu stuorát perspektiivvas digáštallo.
2. Seminárabeaivve várrejuvvo áigi man oktavuodas Sámedikki presideanta čilge UNESCO-lávdegotti barggu birra, mas son lea lahttu.
3. Semináras várrejuvvo maiddá áigi diehtujuohkimii WCIP barggu birra, vai Sámediggi oahpásmuvvá dán bargui.
4. Seminárii berre Sámediggi bovdet eará álgoálbmogiid ovddasteaddjiid (maiddá 3. máilmmi) ja kurdáriid.
5. Sámediggi nammada gaskariikkalaš lávdegotti, ja várre ruđaid 1997-bušeahtas lávdegotti bargui. Lávdegotti bargun šaddá earret eará lágídit seminárabeaivvi, ja bargat buot lágan gaskariikkalaš áššiiguin Sámedikki oktavuodas.

III. Jienasteapmi

39 áirasis 39 ledje čoahkis.

Sign: / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjiis leat 107 nummaraston siiddu

Jienasteapmi čadahuvvui dáid vuoruid mielde:

1. Eavttuhus 1, Heaika Skum:as mearriduvvui ovttajienalaččat sáddejuvvot Sámediggeráddái viidáseabbo meannudeapmái.

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjái dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Roger Pedersen	
2.	Alf Nystad	
3.	Roger Pedersen	
4.	Per Solli	
5.	Olav Andersen	Roger Pedersen
6.	Magne A. S. Huuva	
7.	Alf Edvard Nystad	
8.	Per Solli	
9.	Jarle Jonassen	
10.	Per Solli	
11.	Jarle Jonassen	
12.	Per Solli	
13.	Ole Henrik Magga	
14.	Hartvik Hansen	
15.	Per Solli	
16.	Heaika Skum	
17.	Per Solli	
18.	Heaika Skum	
19.	Ole Henrik Magga	
20.	Sven-Roald Nystø	
21.	Heaika Skum	
22.	Ole Henrik Magga	
23.	Geir Tommy Pedersen	
24.	Heaika Skum	
25.	Ragnhild Nystad	
26.	Heaika Skum	
27.	Ragnhild Nystad	
28.	Máret Guhttor	
29.	Heaika Skum	
30.	Ing-Lill Pavall	
31.	Magnhild Mathisen	
32.	Steinar Pedersen	Ingar Eira
33.	Olav Andersen	
34.	Ing-Lill Pavall	

VI. Sámedikki mearrádus manná jienasteami lea ná:

Geahča čuoggá III, jienasteapmi.

Sign: *SS* / *EKN*

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Eavttuhus 1 sáddejuvvo Sámediggeráđđái viidáseabbo meannudeapmái.

Ášši loahpahuuvui skábmamánu 26. b. 1996 dii. 16.30.

Sign:SS...../.....EKN.....

Čoahkkingirjji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 50/96 Ođđa áššiid almmuheapmi

Ášši álggahuvvui skábmamánu 26. b. 1996 dii. 16.45.

I. Áššebáhpirat

1. árras Marianne Balto Henriksen, NSRa sámediggejoavku:

Stáhta ođđa dinestussystema gielddaid ja fylkkagielddaid várás.

NSRa leat dieđut das ahte stáhta álggaha ođđa dinestussystema gielddaid ja fylkkagielddaid várás 1997. Ođđa dinestussystema čuovvola "Rattø-lávdegotti čielggadeami".

Dinestussystema nuppástus ii váldde vuhtii sámi gielddaid lassegoluid mat bohtet go galget ollašuttit sámi giellalága positiiva ulbmiliid, nammalassii ovttá dássái bidjat dárogiepla ja sámegiepla. NSR vuorjašuvvá go gielddat váilevaš ekonomalaš váriid geažil sáhttet maŋnelii vuoruhit sámi gielladoaimmaid. Dat šaddá garrasit čuohtit sámegillii boahhte áiggis.

NSR ávžžuha Sámediggerádi váldit ášši ovdan stáhtarádiin ja dáhttut su dakkavide oáčuhit čielggadeami johtui mii čájeha daid lassegoluid mat gielddaide sámi gielladoaimmaid mielde juohke dásis.

2. Árras Steinar Pedersen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku:

"Sámediggi diehtá ahte guolásteaddjit uhccimus fatnasiiguin eai juvssa rekrutteren-bivdoeari dorskebivddus. Jos ná galgá joatkašuvvat, de dagaha dat dan ahte guolástussuorgi, erenoamážit vuotnaguovlluin, šaddá ain heajut dillái. Dás leat negatiivlaš váikkuhusat sámi kultuvrii.

Danin bivdáge Sámediggi Sámediggerádi jodaneamosit giedahallat ášši guolástusministariin, dainna ulbmilin ahte ráhdaduvvojit bajit dási njuolggadusat nu ahte guollebivdiide unnimus fatnasiiguin sihkkarastovvojit bivdoearit dain rekrutterenortnegiin mat hábmjuvvojit."

3. Árras Hartvik Hansen, Sámejoavku sámediggejoavku:

Suoma ovddeš njunušpolitihkkárat leat eavttuhan ollislaš fierpmebivdogildosa Deanujogas

Suoma ovddeš njunušpolitihkkárat eavttuhit ollislaš fierpmebivdogildosa olles Deanujohkii. Suomas lea vuodduuvvon searvi, mii galgá ollašuttit plánaid ja ná lágain gielddit fierpmebivddu. Dán barggu leat vuolggahan earret eará guokte ovddeš stáhtaministara Harri Holkeri ja Esko Aho ja akšuvdnasearvi *Pro Salmone Tenoense*.

Dát lea suorggahan báikegottiid olbmuid miehtá Deanujoga, ja ballat ahte dán guovtti ovddeš njunušpolitihkkáris lea ain stuorra politihkalaš váikkuhanfápmu.

Deanujoga báikki olbmot eai dohkket goassige fierpmebivdogildosa. Árbevirolaš luossabivdu firpmiiguin, golgadagain ja buođuin jogas lea eallingeaidnu olbmuide ja lea vuodduvuođun ássamii miehtá Deanuleagi.

Dákko bokte bivdit Suoma, Ruota ja Norgga beale Sámedikkiin veahki bissehít dán barggu, mii lea dahkkojuvvomin Sámi álbmoga vuostá ja Deanujoga ássiid vuostá.

Lávvardaga skábmamánu 23. b. 1996 lágidii Suoma beale Sámediggi luossabivdo-seminára Ohcejogas, gos maiddái dát fáddá ságastallojuvvui ja báikegotti olbmot čájehedje issoras garra beroštumi. *Pro Salmone Tenoense* beales Tapio Rantala, leai okta geain leai sáhkavuorru, ja son buvttii ovdan iežaset oainnu.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Bivdit Sámediggerádi jođáneamosit váldit oktavuoda Suoma ja Ruota Sámedikkiiguin, ja bivdit čoahkkima dainna ulbmilin ahte buktit cealkámuša áššái. Dasto ferde iskat, ahte leago guovddáš Suoma eiseválddiin seammalágan oaidnu áššái go *Pro Salmone Tenoense:s*.

Bivdit maiddái Sámediggerádi árvvoštallat, leago dárbu váldit oktavuoda Norgga guovddáš eiseválddiiguin, ja bivdit daid čilget Suoma eiseválddiide, ahte dán politihka ii Norga dohkket sámi álbmoga guovdu.

4. Áirras Anne Lise Solbakk, NSRa sámediggejoavku:

Ekonomalaš váikkuhangaskoamit sámi mánáidgárddiide.

Dehálaš lea oktii heivehit dáláš ekonomalaš váikkuhangaskaomiid barggus mii dahkkojuvvo stuorrudan dihtii sámegeielalaččaid joavkku sámi álbmogis. Dan oktavuodas berre mánáidgárdebargu vuoruhuvvot ovdalii.

Mii diehtit ahte Bearaš- ja Hálldahusdepartemeanta njuolggadusaid rievdamiid olis lea lasihan doaibmadoarjjajuolludemiid sámi mánáidgárddiide. Njuolggadusaid rievdeapmi mearkkaša rievtti mielde ahte buot mánáidgárddit dál sáhttet oazžut sierra doaibmadoarjaga mii ovdal juolluduvvui dušše mánáidgárddiide mat ledje derinerejuvvon eahpitkeahhtá sámi mánáidgárdin.

Sámedikki oaivil lea ahte dát sierra doaibmadoarjja galgá geavahuvvot nu ahte dat njuolgestaga lea mielde stuorrudeamen sámegeielalaš mánáid logu ja nanne sámegeielalaš mánáidgárddiid. Sámediggeráddi ávžžuhuvvo bargat áššiin ain eambo vai Sámediggi oazžu hálddašit sámi mánáidgárddiid doaibmarudaiguin ja hábmet njuolggadusaid das mo rudaiguin hálddašit.

5. Áirras Mary Mikalsen Trollvik, NSRa sámediggejoavku:

Sámegeiella 3. giellan Ráissá joatkkaskuvllas

Ráissá joatkkaskuvla lea addán fáldahkan sámegeiella 3. giellan juo mánaga jagi. Dat fáldat lea áiggi mielde šaddan hui beroštahti ja viehka ollu oahppit miehtá guovllu válljejedje sámegeiella 3. giellan. Sámiid beales dát lea leamaš ilolaš ovdáneapmi dainnago eanaš oahppiin ii leat leamaš sámegeiella fáldahkan iežaset ruovttugieldda vuodđoskuvllas.

Čavčča rájis -96 lea dat fáldat fáhkka jávkan almmá dieđiheami haga ovddalgihtii. Skuvlla čilgehus lea ahte váttis lea gávdnat sámegeiella oahpaheaddjiid. Eará sajis, omd. muhtun oahpaheaddjis guhte lea skuvllas, muitaluvvo almmolaš čoahkkimis ahte oahpaheaddjidilli ii leat bahát dál go ovdalis jagiid.

Aviisačállosiin lea bohtán ovdan ahte vieris gielaide vuhtiiváldin, nugo ránskkagiela, duiskkagiela ja suomagiela, lea leamaš oassi sivas, go sámegeiella lea šaddan nu beroštahti giellan ahte dat lea čuohcán dáid gielaide válljemii oahppiid gaskkas. Dát lea dilli mii ii leat doahkálaš Davvi-Tromsii, go sámegeiella lea virkkosmuvvanproseassas guovllus.

NSR sámediggejoavku ávžžuha Sámediggeráži čuoovvolit ášši nu ahte sámi nuorat ja eará berošteaddjit Davvi-Tromssas sáhttet oazžut ruovttoluotta guovlluset joatkkaskuvlii iežaset álgooahpahusa sámegeielas.

6. Áirras Olav Andersen, NSRa sámediggejoavku:

Miessemánu 18. b. 1990 mannosáš lága bokte nr. 11 Báikenamaid birra bodji fápmui suoidnemánu 1. b. 1991.

Sign: S...../EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Dan rájis go láhka gustogodii, de unnán lea ovdáneapmi leamaš dan barggus mii galggašii bidjat ovttá dássái sámegiel ja dárogiel báikenamaid. Leat ovdamearkkat das ahte almmolaš eiseválddit čájehan unnán beroštumi áššis ja dađe bahát baicce geahččalan vuodit lága.

Lága árvvoštallamis, main lága njuolggadusatge ođasmahttojuvvojit, livččii lunddolaš ahte Sámediggi bargá dan badjelii ahte lága ulbmilat ollašuvvet.

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Čoahkkinjođihangotti árvalus Sámediggái:

Áššebáhpirat 1-6 sáddejuvvojit Sámediggeráddái meannudeapmái.

III. Jienasteapmi

39 áirasis 32 ledje čoahkis.

Jienasteapmi čadahuvvui dáid vuoruid mielde:

1. Čoahkkinjođihangotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjái dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Marianne Balto Henriksen	Steinar Pedersen Hartvik Hansen
2.	Steinar Pedersen	Alf Edvard Nystad Geir Tommy Pedersen Olav Dikkanen Peder Mathisen Steinar Pedersen
3.	Hartvik Hansen	Peder Mathisen Hartvik Hansen Marianne Balto Henriksen
4.	Anne Lise Varsi Solbakk	Marianne Balto Henriksen Ragnhild Nystad Hartvik-Hansen Berit Ranveig I. Nilssen Olav Dikkanen
5.	Mary Mikalsen Trollvik	Eilif O. Larsen Geir Tommy Pedersen Máret Guhttor
6	Olav Andersen	

Sign: SS / EKN

VI. Sámedikki mearrádus maŋŋá jienasteami lea ná:

Áššebáhpirat 1-6 sáddejuvvojit Sámediggeráddái meannudeapmái.

Ášši loahpahuvvui skábmamánu 26. b. 1996 dii. 17.45.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 46/96 Čoahkkima vuodđudeapmi - Gažaldat áirasiid habilitehta birra

Ášši álggahuvvui skábmamánu 27. b. 1996 dii. 15.00.

Čujuhuvvo áššái 46/96 Čoahkkima vuodđudeapmi, man oktavuodas áirras Heaika Skum ovddidii gažaldaga dan hárrái ahte leago son inhabiila ášši 53/96 meannudeames.

I. Áššebáhpirat

– Eai lean áššebáhpirat áššái.

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Čoahkkinjodihangotti árvalus Sámediggái:

Ii oktage Sámedikki áirras leat doaisttáži inhabiila daid eavttuhusaid vuodul mat leat bušeahttaáššin ollesčoahkkimis, go dat ii atte ovdamuni dihto ruhtameari ektui eaŋkilolbmuide dahje organisašuvdnii.

III. Jienasteapmi

39 áirasis 39 ledje čoahkis.

Jienasteapmi čadahuvvui dáid vuoruid mielde:

1. Čoahkkinjodihangotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjái dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Ole Henrik Magga	
2.	Egil Olli	

VI. Sámedikki mearrádus maŋŋá jienasteami lea ná:

Ii oktage Sámedikki áirras leat doaisttáži inhabiila daid eavttuhusaid vuodul mat leat bušeahttaáššin ollesčoahkkimis, go dat ii atte ovdamuni dihto ruhtameari ektui eaŋkilolbmuide dahje organisašuvdnii.

Ášši loahpahuvvui skábmamánu 27. b. 1996 dii. 15.03.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 51/96 Bušeahhta 1998 - virge- ja doaibmačálus

Ášši álggahuvvui skábmamánu 28 b. 1996 dii. 15.40.

I. Áššebápirat

- Ášši R 9/96 Sámedikki 1997 bušeahhta - doaibma- ja virgečálus
- Čoahkkingirji oassi áššis 37/95 - Sámedikki 1997 bušeahhta - Ođđa dárbbut
- Sámi giellaráđdi - 1998 hástalusaid- ja virgenotáhta
- Sámi ealáhusráđdi - 1998 doaibma- ja virgečálus
- Sámi kulturmuitoráđdi - 1998 stáhtabušeahhta - virge- ja doaibmačálus
- Sámi kulturráđdi - 1998 doaibma- ja virgečálus
- Čoahkkingirji oassi áššis 81/96 Čielggadus daid váikkuhusaid birra go Sámediggái addojuvvo stuorat friijavuolta bušeahhta oktavuodas - cealkámuš

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Sámediggeráđi árvalus Sámediggái:

Sámediggi ovddida dáikko bokte iežas doaibma- ja virgečállosa 1998 bušeahhta várás.

STÁHTABUŠEAHTTA 1998 - DOAIBMAČÁLUS

1. ÁLGOSÁTNI

Norga lea ovdan ávnnaslaš buorredilálašvuoda ja norgalaš kultuvrra ovdáneami dáfus. Erenoamážit soadi maŋŋa lea leamaš ovdáneapmi bušeahttabáruid ja -doaimmaid dáfus. Dat báru leat duolbbasmuvvan. Sámi kultuvra, dan sadjái, lea aiddo ovdánišgoahtán seammá láhkai go dáža kultuvra juo guhkibuš áiggi. Sámediggi bivdá ipmárdusa das, go ain muhtun áiggi lea dárba čájehit ceakko báruid bušeahtaovdáneamis, vai livččii vejolaš buoridit veahás daid vaháigiid mat leat dáhpáhuvvan ovdalis áiggiid, ja vai ovdáneapmi sáhtášii leat dássálagaid daid beliiguin mat dáža kultuvrras leat lunddolaččat mielde.

Sámediggi lea proseassas dakkár hálddahusortnegiid sirdima dáfus mat njuolga váikkuhit sámi álbmogii. Dán dilis rápmabušeahtat maid válđojuvvojit dađistaga eambo atnui Sámedikki oppalaš bušeahtas. Sámedikki mielas lea lunddolaš ahte dikki válđi ovdána nu, ahte sáhtá dárbbu mielde vuoruhit siskkobealde iežas bušeahttarájaid. Nammaduvvui bargojoavku mii árvoštalai árvalusa, ahte berre boahit nuppástus mii addá Sámediggái stuorat bušeahttafriddjavuoda. Bargojoavku ovddidii iežas barggu giđdat 1996, ja Sámediggi meannudii ášši čakčamánu 1996. Sámediggi eavttuha ahte visot dat ruhta mii juolluduvvo Sámediggái, biddjojuvvo Sámedikki háldui 50-poasttas, nu ahte šaddá leat Sámedikki iežas doaibma juohkit dáid ruđaid áššiide. Sámediggi doarju dan jurdaga, ahte jos bođu bušehthemii sirdit, de álggahuvvojit bargomeanut das mo šiehtadit riikkaeiseválddiiguin bušeahttarámaid hárrái. Dán lea dehálaš deattuhit. Ollu surggiin boahtán čielgaseappot ja čielgaseappot oidnosii ahte earát geassádit válđimis badjelasaset ovddasvástádusa sámi gielas, kultuvrras ja servodateallimis dan botta go Sámedikki bušehthii ii boade vejolašvuolta lasihit ođđa dárbbaslaš doaibmabijuid. Jos dát tendeansa joatká, de rápmabušehhten sáhtá šaddat baicce vahágin sámi doaibmabijuide go ávkin.

Nu guhká go Ráđdehus ja Stuorradiggi galgaba árvoštallat earjkildoibmabijuid poasta- ja poasttavuollášas dásis, de sis lea maid ovddasvástádus oppa bušeahta hámmis. Dan nuppástahhtit almmá dárbbaslaš dáhkádusaid haga ii leat dohkálaš.

Sámediggi celkkii, go meannudii rápmabušehhtenášši, ahte geavtlaš sivaidd geažil ii leat vejolaš álggahit rápmabušehhten ovdal áramusat 1998. Odne ii leat vejolaš ovdehit jagi 1998 rápmabušehhtema. Vuos lea nu, ahte ii mihkkege vuos čujut dan guvlui, ahte áshuvvojit

Sign: SS...../ EKN.....

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

bargomeanut bušeahttašiehtadallamiid ja bušeahttaeavttuid várás. Dan hárrái Gielddadepartemeanta ferte mearridit čielgasit. Nuppádassii, de dárbbasuvvo šiehtadallamiid vuodđun gárvvistuvvon vuodđoávnas. Goalmmádassii, de Sámediggi ja dan systema iešge dárbbasa áiggi oahppat bargomeanuid rápmabušhttenprosessii. Lassin livččii vuogas, ahte lasiheamit maidda lea dárbu ovdalگو áigeovuodilis ortnegat sirdojuvvojit Sámedikki bušehttii, bohtet ovdalگو rápmabušhtten álggahuvvo. Geavadis jagi 1999 bušeahtta lea danne áramus vejolaš bušhtten. Sámediggi belistis áigu, dallánaga go jagi 1998 bušeahttaášši lea meannuduvvon dievasčoahkkimis, álggahit proseassa mii galggašii sáhttit doalvut rápmabušhttemii 1999. Leago dat vejolaš, dat sorjá das leatgo ovdalis namahuvvon eavttut dievvan.

Dát dokumeanta čuovvu mealgadii ovddeš vuogi mo ovddidit ođđa dárbbuid. Dát ii leat nappo bušeahhtaráhkadeamis oassi mii lea rápmabušhttema várás. Dakkár bargovuohki ferte heivehuvvon oppa min systemii manjá. Go dás čujuhuvvo rápmii, de lea sáhka das, ahte mii buohtastahhtit 1997-bušeahtain nu mo Ráddehus dan eavttuha kapihttalis 0540 Stuorradiggediedáhusas nr. 1 (1996-97). Ovdehuvvo ahte dat juolludeamit bissot.

2. OĐĐA DÁRBBUT

2.1 Ođđa ulbmilsuorggit ja váikkuhangaskaoamit

Sámediggi áigu bušeahttaáigodahkii deattuhit dáid ulbmilsurggiid:

- Álggahit plánaid mat leat mearriduvvon sámi riddo- ja vuotnaguovlluid várás, eanandollui, lotnolas ealáhusaid joatkevaš doarjun, visot dainna lágiin ahte Sámi ovddidanfoanda stuoriduvvo.
- Diehtjuohkiángeruššan
- Sámi kulturfoandda ráma viiddideapmi
- Doaibmabijut nuoraid ja sámi valáštallama várás
- Sierra rámat erenoamáš doaibmbijuide (omd. álgoálbmogiid jahkielogi várás) mat odne eai dorjojuvvo Sámedikki áshuvvon doarjjaortnegiid rudaiguin.

Sámediggi lea ovdal (vrd. Doaibma- ja virgečállošiid 1997) noastán áššin sámi dearvvašvuoda ja sosiálaplána čadaheami ja ávžžuhan ahte dat ovddiduvvošii Stuorradiggái Ráddehusa prográmma- ja ulbmilsuorgin stáhtabušeahthas boahhtevaš 4-jahkásaš áigodahkii 1997 – 2001. Sámediggi lea ilus go Stuorradikki gielddalávdegoddi lea cealkán ná go meannudii Sámedikki doaimma jagi 1994 (Árvalus S.nr. 73 – 1996):

"Lávdegoddi mearkkaša ahte Ráddehusas dál lea gulaskuddamis sierra plána sámi álbmoga dearvvašvuoda ja sosiálabálvalusaid várás. Lávdegoddi vuordá ahte dat plána sáddejuvvo Stuorradiggái go Sámediggi dan lea meannudan."

Sámediggi vuordá ahte nu dahkkojuvvo sierra Stuorradiggediedáhusa bokte.

Go ILO-soahpamuš 169 dohkkehuvvui, de stáhta miedai ahte das lea čielga politihkalaš ja ekonomalaš ovddasvástádus sámi álbmoga ektui dearvvašvuoda ja sosiálasuorggis. Jos sámi álbmot galggaš oazžut seamma buriid fáldagaid dearvvašvuoda ja sosiálasuorggis go álbmot muđui, de fertejit ekonomalaš rápmaveavttut sihkkarastit plána čadaheami.

2.1.1 Sámi ovddidanfoanda

2.1.1.1 Sámi ovddidanfoandda geográfalaš doaibmaguovllu viiddideapmi

Foandda geográfalaš doaibmaguovlu Finnmárkku fylkkas leat dát gielddat:

Sign: SS..... / EKN.....

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Guovdageaidnu/Kautokeino, Kárášjohka/Karasjok, Porsángu, Deatnu/Tana, Unjárgga/Nesseby, Fálesnuorri ja gielddaid Gánjavuikka, Davvesiidda ja Moasáid siskkit guovllut.

Tromssa fylkkas doaibmaguovlu leat Návuona gieldda, Gáivuona gieldda siskkit guovlu ja biirret Loabága gielddas ja Skániid gielddas.

Nordlándda fylkkas doaibmaguovlu leat oasis Evenášši gielddas ja Divttasvuona gielddas. Lassin foanda sáhtta doarjut sámiid guđet ássat dan guovllus mii ollá Nordlánddas Sáltođuodara rájis Hedmárkku fylkii Engerdala rádjai. Doarjaga lea vejolaš addit earáge guovlluide, jos doaibmabidju lea mearkkašahtti dehálaš sámiide gutet ássat dan báikegottis, muhto olggobealde ieš doaibmaguovllu.

"Riddo- ja vuotnaguovlluid doaibmaplánaš " lea okta strategalaš ulbmilsuorgi jure justa foandda doaibmaguovllu geográfalaš viiddideapmi.

Sámi ealáhusráđis galget, ráđi iežas loguid mielde, buohkanassii 18 gulaskuddan eaigo sii beasa leat mielde foandda doaibmaguovllus.

Jos foandda geográfalaš doaibmaguovlu viiddiduvvo, de dat šaddá váikkuhit foandda ruhtadárbbuide, mat sturrot ollu eambo go otnáš rámat ovdehit.

2.1.1.2 Lotnolasealáhusat bissovaš ortnegin. Duodji.

Lotnolasealáhusaid geahččalanortnega ulbmil lei iskat doaibmabijuid máš sáhtášedje nannet bargomárkana ja sin dienasvuodu guđet barget lotnolasealáhusain. Ovddidanoassi siskkildii iešguđetlágan váikkuhangaskaomiid, nugo álggahanstipeandda, álggahandoarjaga ja earáge doaibmabijuid, ja dat ledje ráddjejuvvon Sámi ovddidanfoandda geográfalaš doaibmaguovlui. Lassin addojuvvui doaibmadoarjja lotnolasealáhusaide boazodoalus, eanandoalus, guolástusas, duojs ja meahcceávkašumis. Doaibmadoarjjaortnet gulai 7 gildii foandda guovllus. Prošeakta loahpahuuvui jagi 1995. Doaibmadoarjja mii lea lotnolasealáhusaid várás čájehuvvo ávkkálažžan nissonolbmuid guovdu, erenoamážit duojs.

Njuolggadusat bissovaš doarjjaortnega várás mearrduvvojedje Sámedikkis čakčamánu 26. b. 1996, ja álggahuvojit ođđajagemánu 1. b. 1997.

Áigumuš duoji doarjagiin lea bisuhit ja ovddidit duoji ealáhussan ja kultuvrralaš ilbmadanvuohkin. Duodji lea ealáhus mii viehka muddui addá bargosajiid nissonolbmuide. Sámi ealáhusráđi lea maid jagi 1995 juohkán poasttas 70 doarjjaruđaid duodjái, mat leat mannan duoji váldoorganisašuvnnaide, báikkálaš duodjeguovddážiidda, rávaaddiguovddážiidda ja prošeaktadoaibmabijuide. Dát doarjja lei 1995 buohkanassii 3,6 mill.ruvnnu.

Sámediggi áigu lágidit ovdáneami nu ahte ávkin šaddá ealáhusduodjái. Duojs leat ollu nissonolbmot barggus, ja Sámediggi oaidná lunddolažžan ovddimusat bidjat ruđjaid ásahit ođđa ja gánnáhahtti doaimmaid.

Ollašuhttin dihtii áigumušaid lea dárbu dán strategiija čuovvut:

- ° Buvttaovddideapmi
- ° Joatkkaskuvllaid bokte buoridit olbmuid máhtu
- ° Vuodđuduvvon organisašuvnnaid bokte vuovdalit ja gávppašit
- ° Buorit ovttasbargu duojáriid ja duodjeorganisašuvnnaid gaskkas

Duoji váldoulbmil lea ovddidit duoji, vai šattašii ealáhusdoaibman mas lea sámi kultuvra ja árbevierru vuodđun.

Sámi ealáhusráđdi lea iežas doaibmaplániid jahkái 1998 bidjan čuovvovaš ulbmilosiid duoji várás:

Sign: SS...../.....EKN.....

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

- Ásahit gánnáhahti duodjedoaimmaid
- Nannet duojjis vuovdalan- ja gávppašandoaimma
- Ovddidit odđa ja oktasaš duodjebuktagiid

2.1.1.3 Sámi eanandoalloplána. Sámi riddo- ja vuotnaguovlluid doaibmaplána.

Sámi eanandoalloplána

Sámediggi áigu ain ovddidit sierra eanandoallopoltihka, nu guhká go Sámedikkis ii leat vejolašvuohta váikkuhit sámi guovlluid eanandoallopoltihka hábemii .

Sámediggi lea deattuhan ahte lea dárbu nannet ealáhusa dábálaš dinestusvuodu sierra doarjaortnegiiguin. Dárbbášlaš doaibmabidjun ja čuovvolan dihtii dán válgaáigodaga Sámediggeplána doaibmajuid Sámediggi álggahii "Sámi ássanguovlluid eanandoalloplána" ráhkadeami. Lávdegoddi ovddidii iežas čielggadeami Sámediggái 1995. Gulaskuddanvuoru manjá plána biddjojuvvui áššin Sámedikki dievasčoahkkima ovdii. Plána meannuduvvui dievasčoahkkimis áššis 10/96.

Sámediggi lea eanandoalloplána oktavuodas deattuhan čuovvovaš ulbmiliid sámi guovlluid eanandoallopoltihkkii:

- Eanandoallu ferte veahkkin ollašuttit áigumuša doalahit sámi ássanguovlluid ássanminstara lávda.
- Giliide ferte boahit áigái odđa ja gánnáhahti ealáhusálša, man vuodđun leat giliid luondduvaljit, olmmošlaš ja kultuvrralaš návccat.
- Eambo ferte bargojuvvot dan badjelii, ahte láchit dilálašvuodaid buvttadit dárbbu mielde daid eanandoalodáviriid maid livččii luonddu beales vejolaš buvttadit sámi ássanguovlluin.
- Sámi ássanguovlluid eanandollui ferte boahit nana biebmobuvttadeaddji industriija mii ceavzá ja sáhtá gilvohallat.

Sámi eanandoalloplána lávdegoddi oaivvilda ahte bisuhit ollu bargosajiid eanandoalus ja eará vuoddoealáhusain lea dehálaš go áigumuš lea seailuhit gille- ja servodateallima vai sámi kultuvra ceavzzášii ja nanusmuvašii dan bokte. Eanandoalloplána váldoulbmil lea ovddidit Sámedikki eanandoallopoltihkalaš váikkuheaddjin, ja hábmet sámi guovlluide eanandoallopoltihka mas ealáhusa rápmavevttut leat riikkaviidosaš sámpolitiikalaš ulbmiliid vuodul, ja dasto vel riikkaidgaskasaš ja sisrievttalaš geatnegasvuodaid vuodul.

Sámedikki oinnolaš doaibma eanandoallosuorggis odne lea Sámi ealáhusrádi bokte, mii hálddaša daiguin ruđaiguin mat leat eanandoalu ovddideami várás Sámi ovddidanfoandda doaibmaguovllus. Dán doaibmaguvlui gullet odne 15 gieldda, ja ruđat leat ráddjejuvvon dán doaibmaguvlui.

Vai lea vejolaš ollašuttit daid ulbmiliid mat leat plánas, de lea mearredeaddji dehálaš ahte Sámi ovddidanfoanda nanusmahttojuvvo dainna lágiin ahte oazžu lasi ruđaid, earret daid mat leat dáláš ekonomalaš rámaid mielde.

Sámi riddo- ja vuotnaguovlluid doaibmaplána

Sámediggi lea hábmen árvalussan sámi riddo- ja vuotnaguovlluid doaibmaplána - 1997-2001. Ášši meannuduvvui dievasčoahkkimis áššis 21/96 mas čuovvovaš mearrádušat ovddiduvvojedje:

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjjiis leat 107 nummaraston siiddu

Čuovvovaš váldoulbmilat leat biddjojuvvon doaibmapláni:

- Ovddidit ja sealluhit sámiid iešvuoda, giela ja kulturárbbi buolvvas buvvi.
- Nana ja ealasis sámi servodat, mas leat bissovaš ássamat ja viiddis ealáhus- ja servodat-eallin.
- Nannet ja ovddidit sámiid resurssalaš, ekonómalaš, kultuvrralaš ja politihkalaš vuoigat-vuodaid.
- Eanet olbmuid sámi jienastuslohkui.

Dáid ulbmiliid Sámediggi mearridii čuovvut go eavttuhii 7 strategalaš ulbmilsuorggi, maidda gullet doaibmajut guolástusas, eanandoalus ja lotnolasealáhusain. Dasto lea árvalus álggahit arvat giela ovddideaddji doaibmajuid, viiddidit Sámi ovddidanfoandda doaibmaguovllu ja Davvi-Tromssa ja Finnmárkku doaibmajoguvllu.

Doaibmaplánain Sámediggi čujuha ahte lea dárbu ráhkadit guovtterádat strategiija almmolaš bálvalusaid ja siskkáldas struktuvrra ja riddo- ja vuotnaguovlluid sámi veahkadaga gaskavuodaid várás. Muhtumassii sámi dilálašvuodaid lea dárbu integreret ja heivehit dábálaš almmolaš bálvalusfálaldagaide, muhtumassii fas dárbu álggahit sierra sámi siskkáldas-struktuvrralaš doaibmajuid, maid vuodđun leat sámiid sierra dárbbut ja sávaldagat, mat vaikko sáhttet juoga láhkai spiehkastit almmolaš bálvalusfálaldagaid ja siskkáldas struktuvrras.

Sámediggi lea iežas plánaide bidjan áigumuššan álggahit doaibmaplána 1997. Dat plána eaktuda ruđaid e.e. Sámi ovddidanfoanddas doarjjan ealáhusdoaibmajuiide mearrasámi servodagain ja giliin. Eai leat várrejuvvon ruđat jagi 1997 bušeahtas, nu ahte mii joatkit sávaldagaiguin jagi 1998.

Sámediggi áigu bargat buoridit ja ovddidit riddo- ja vuotnaguovllu sámiid ávnnaslaš birgema Finnmárkkus, Tromssas ja Nordlánddas. Sámediggi áigu oččodit áigái sámi guolástusguovllu, mas lea odđa earrejuohku, ja geahččalanguovllu riddo- ja vuotnaresurssaid hálddašeami várás.

Sámediggi lea čadahan "Sámi guolástusat jahkái 2000" nammasaš čielggadeami. Doaibmajuid ulbmilat leat ovdan čielggadeamis:

- Eambo guovllolaš hálddašeapmi resurssaiguin Davvi-Norgii, oktan vejolašvuodaiguin hálddašit eambo lávda daiguin sámi riddo- ja vuotnaguovlluin.
- Sámi mielde mearrideapmi buoriduvvo báikkálaš, guovllolaš, riikkalaš ja riikkaidgaskasaš dásis.
- Hálddašeapmi mas luonddu oppalaččat váldojuvvo vuhtii ja lea vuodđun meroštallat jahkásaš resursageavaheapmái.

Sámi ealáhusráđđi lea iežas doaibmaplánas mearridan čuovvovaš strategiija guolástusealáhusa várás:

1. Ovddidit jierpmálaš ja báikkálaččat heivehuvvon guolásteami siskkobealde foandda geográfalaš doaibmaguovllu.
2. Sihkkarastit sámi guovlluin guolásteadjiide, maiddá lotnolasealáhusolbmuide, vejolašvuoda jodihit iežaset sállassiid.

Sign: SS...../..... EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siidu

3. Veahkehit guollebiebmansuorggi šaddat nana ja gánnáhahtti ealáhussan.
4. Riddo- ja vuotnaguovlluid sámi servodagain ferte leat buorit rekruterenortnegat, mat ožžot nuoraid searvat guolástusealáhussii.

Sámi ealáhusráđdi lea maŋimuš jagiid ožžon dáid ruđaid:

1995: 16 930 000

1996: 16 811 000

1997: 17 168 000 (eavttuhus)

Dát leat eanaš ruđat Sámi ovddidanfondii ja doarjagat lotnolas ealáhusaide. Ruđat mat juolluduvvojit lotnolas ealáhusaide, leat dál Sámi ovddidanfoanddas. Lassin Ealáhusráđdi hálddaša juolludemiid mat leat Sis-Finnmárkku nuppástahttinprográmmas.

Sámi ovddidanfoanda lea guovdilis gaskaoapmi Sámedikkis go dat galgá ovddidit daid doaimmaid mat namahuvvojedje dás ovdalis. Foanda bures heive dasa dainnago dat lihkestuvvá bures mearriduvvon ulbmiliid ektui, maid mielde galggašii sámiid ássanguovlluin bisuhit ássanminstara ja veahkkin ovddidit báikegottiid eláhusdoaimmaid. Dat lea duodaštuvvon árvvoštallamiin maid NIBR čadahii. Jagi 1995 lei doarjjaoassi eanandollui 51%, ja nisssonolbmot geat ožžo doarjaga ledje 20%. Ortnegis mas lotnolas ealáhusat ožžot doarjagiid ledje nisssonolbmot 46%, ja 68% doarjjaruđain manne proševttaide main duodji lei oassi.

Sámi ealáhusráđdi lea huksen alcces ollu máhtu ealáhusovddideamis mearriduvvon ulbmiliid ektui norgalaš sámedikkis. Ahte juolludeamis Sámi ovddidanfondii stuoriduvvojit lea áibbas dárbbaslaš eaktu, jos galggaš leat vejolaš čadahit guhká vurdojuvvon ja sakka dárbbasuvvon doarjagiid riddoguovlluin.

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

10.250.000,- ru.

2.1.2 Diehtujuohkin

Sámediggi lea gidđat 1995 mearridan diehtujuohkinstrategiija iežas doaimma várás mas leat dát váldoulbmiljoavkkut:

- guđege sámegeiela geavaheaddjit, sihke sii gudet leat jienastuslogus ja sii gudet eai leat:
- dárogielalaš sámit, sihke sii gudet leat jienastuslogus ja sii gudet eai leat
- dážat miehtá sámi guovllu

Diehtujuohkinstrategiija buktá dáid guhkesáigásaš osiid ovdan doaibmapláνας:

1. Ásahit almmolaš sámi diehtujuohkinbálvalusa

Dehálaš doaibmabijut dán oktavuodas:

- Sámediggi áigu álggahit plánaid guovllolaš diehtujuohkinguovddážiid hárrái mat leat gittalagaid Sámedikki diehtujuohkinbálvalusain.
- Sámediggi áigu jagi 1996 geahččalit almmuhit diehtujuohkinaviissa. Guokte diehtujuohkinaviissa leat juo ilbman jagi 1996. Go ruhtavárit leat unnit, de ii leat vejolaš vuhtii váldit buot giellajoavkkuid maid Sámediggi lea oaidnán dárbbaslašžan. Dan livččii sávahahtti ahte dán várás boadášedje embbo ruđalaš návccat.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjies leat 107 nummaraston siiddu

– Diehtjuohkinbuvttadeapmi mii lea heivehuvvon guđege giellažoavkui.

Sámi bibliotekabálvalus ferte válđojuvvot mielde Sámedikki diehtjuohkinstrategii.

Ruđat diehtjuohkinbargui juolluduvvojit poasttas 11 Dávvirat ja bálvalusat Sámedikki válđohálddahussii. Jagi 1996 dát poasta lei 10 701 000, main 6 653 000 ledje várrejuvvon Sámedikki válđohálddahussii. Dáinna rámain ii leat báljo várri viiddidit diehtjuohkinbálvalusa.

Rámaid rasttideaddji dárbbut: 2.000.000,- ru.

2.1.3 Sámi kulturfoanda

Lunddolaš lea ahte Sámedikki ásaheapmi oktan dan vuollásaš ráđiiguin lassánahtii olbmuid beroštumi sámi áššiin, sihke sámi álbmogis ja servodagas muđui. Sámi kulturráđi mielas lea buorre go dábálaš olbmot viidát beroštit kultuvrras ja barget dáinna. Erenoamážit dat beroštahtá kulturráđi ahte dat sámi unnitlohkočoahkit mat leat miehtá riddo- ja vuotnaguovlluid, ja mat ovddimusas leat vásihan dáruiduhttindeattu, galggašedje oažžut buoret vejolašvuodaid nannet ja sealluhit iežaset sierralágan kultuvrra.

Dehálaš ulbmilsuorggit Sámi kulturfoanddas leat e.e.:

- Lasihit sámi girjiid almmuheami; erenoamážit sámi nuoraid várás
- Fállat buoret ekonomalaš dilálašvuodaid sámi govvadáiddáriidda/duojáriidda
- Veahkehit ovdan sámi musihka almmuheami

Foandda oppalaš ohcanrápma lei 1995 15,3 mill. ruvnnu stuoru. Go foanddas dušše leat 5 mill. ruvnnu, de dat mearkkaša ahte ollu ohcamat hilgásit dahje ohccit ožžot unnit doarjaga go leat ohcan. Dárbi lea leamaš árvoštallat áššiid oppalohkái ja mearridit rámaid maid mielde doarjagat juolluduvvojit. Tendeansa daid jagiid maid Sámi kulturfoanda lea doaibman, lea leamaš ahte muhtun doarjaohcamat sámi kulturáigumušaide leat šaddan Sámi kulturráđi háldui beroškeahtá das gulletgo dohko vai eai. Dávjá dat sáddejuvvojit viidáseappot gielddaide, fylkkaide dahje departemeanttaide mat ledje álgomeannudeaddji lágádusat. Dat mearkkaša ahte doarjagat sámi kultuvrii ráđdejuvvojit eambo ja eambo daidde váriide, maid mielde Sámi kulturráđi sáhtá juolludit, vaikko Norggas muđui lea nu ahte sihke gielddat, fylkkat ja stáhta dorjot kulturbarggu. Sámi kultuvra báhcá dego isitkehtes dillái.

Dábálaš almmolaš sámi kultuvradoaimmaid doarjumat leat duođas šaddan heajut dillái mañimuš jagiid, go válđit vuhtii hadde- ja gollolassánemiid. Dát lea viehka bahá go mii geahčadit válđoulbmiliid mat leat sámi kultuvrra várás. Sámi kulturráđi lea cealkán iežas vuorjašumi dán soju geažil.

Juolludeamit Sámi kulturráđđái poasttas 52-leat leamaš ná:

1995: 9 559 000

1996: 9 912 000

1997: 10 123 000 (ráđdehusa eavttuhus)

Sámi kulturfoanda ásahuvvui 1.1.1994 ja juolludeamit ledje jagiid 1995 ja 1996 5 000 000 ruvnnu. Ii jag 1997 bušehtasge leat báljo lasáhus Sámi kulturfondii.

Sámediggi áigu movttiidahttit sámi kulturdoaimmaid ja ilbmanvugiid ovdánit ja doalada dan dihtii ovddeš gáibádusas oažžut Sámi kulturfondii lassin 3 mill. ruvnnu. Dát orru leamen

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

realistalaš dáid dárbbuid ektui mat leat duodaštuvvon daiguin ohcamiiguin mat leat bohtán Sámi kulturfondii.

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

3.000.000,- ru.

2.1.4 Gielladoaimmat

Álbmogin sámiide lea mearrideaddji dehálaš ahte sámi giella oažžu vejolašvuodaid seailut ja ovdánit. Mánngga buolvva dáruiduhttin lea duššadan ollu sámiin giela.

Viidát Sámis sámeigiella lea mannan maŋás, ja ollu guovlluin leat šaddan buolvvaviidosas "gielahis ráiggit", muhtun báikkiin mánngga buolvva viidosas "ráiggit", main olbmui ii leat leamaš vejolašvuotta oahppat iežaset giela. Dat dilli lea loavkašuhhti ja olmmošdeaddi sin mielas geat dasa šaddet, ja dat dagaha ahte giella ja kultuvra dain guovlluin ain boahhte áiggisge adnojuvvon unnitárvosažžan. Mii eat álbmogin sáhte dán dili guhkkeli dohkkehit.

Sámi giellaráđdi lea geahčadettiinis giela árvvu ja dili iešguđet guovllus fuomašan ahte lea duodaid dárbu ulbmildidolaččat ealáskahttit olbmuid giellamáhtuid. Ollu guovlluin lea dovdomearkan dat ahte nuorat ja boarráseappot olbmot dat dovdet sámeigiella, muhto gaskaleamos buolva unnán dan máhtá dahje ii oppanassiige.

Sámediggi lea ráhkadan plánaid nannen ja ovddidan dihtii sámeigiella lullisámi guovllus, julevsámi guovllus ja Ofoahta/Lulli-Tromssa guovllus. Dat barggus mii lea dahkkojuvvon dán guovlluin ii lea doarvi Sámedikki giellabarggu ulbmiliid ollašuhhtimii, muhto dat lea guhkes proseassa álgu, mii galggašii ealáskahttit sámeigiella. Sámediggi lea vuodđojurddan mearridan ahte buot sámit galget beassat oahppat sámeigiella nuvttá. Earret ovdalis namahuvvon guovlluid, de fertejit doaimmat biddjojuvvoht johtui Lulli-Norggas, Gaska-Tromssas, Davvi-Tromssas, Álttás-Fállánuoris, Porsánnggus-Lájesvuonas ja Máttá-Várjjagis, maiddái Norgga nuorta-sámi guovllus. Oahppanfálaldagat fertejit buorránit mánngga láchkai. Sámi giellaráđdi lea árvalan dakkár doaimmaid go giellakurssaid, stipeandaortengiid, giellaguovddážiid ja terminologijabarggu.

Odne leat vuodđuduvvon giellaguovddážit Porsánnggu gielddas ja Gáivuona gielddas. Dat jodihuvvojit 3-jahkásaš prošeaktan Sámi giellaráđi ruđaiguin. Dát prošeavttat lohppet jagi 1996 eage leat sihkkarastojuvvon dađe guhkkeli. Dáin prošeavttain leat vásihan buriid bohtosiid. Dehálaš lea sihkkarastit dan, ahte prošeavttat jotket, go bohtosat leat leamaš nu buorit, ja joatkevaš doaimma attášii buori vuodu mas ealáskahttit giela duoin nuppiin guovlluin maid.

Vásihusat ja čielggadeamit maid leat namahan dás ovdalis addet buori vuodu mas seamma láchkai kártet dárbbuid eará guovlluin main giella lea duššamin. Lassin doarjagiidda mat odne juolluduvvojit gielddaide ovddidan dihtii guovttegielalašvuoda, de lea dárbu doarjut ovttatolbmuid maid guđet oahpahallet sámeigiella. Dan lea vejolaš dahkat stipeandaortnegiiguin.

Sámi giellaráđdi lea dáidda doibmabijuide árvalan jahkái 1988 juohkit ruđaid ná:

Giellakurssat	500 000
Giellastipeanddat	1 000 000
Giellaguovddážit	800 000
Terminologijabarggut	400 000

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Giellaguovddáziid dáfus Giellaráddi lea cealkán ahte dárbbut rievtti mielde logi-gearddásaččat.

Juolludeamit Sámi giellaráddái poasttas 53 lea manimus jagiid leamaš ná:

1995:	16 650 000
1996:	17 693 000
1997:	17 569 000 (rádđehusa eavttuhus)

Lasáhus poasttas 53 lea 1996 1.375 mill. ruvnnu. Dán ruđas 1 mill. ruvnnu biddjojuvvojedje giellaprošeavttaide ráhkaduvvon plánaid mielde.

Juolludeapmi jahkái 1996 lea juhkkojuvvon nu, ahte 16,65 mill. mannet guovttegielalašvuoda doarjjan, 1 mill. giellaprošeavttaide, 332 000 leat poasttaide 01 ja 11 sirdojuvvon 2-jahkásaš giellabarggu virgedáhkádussii (sátnebáŋku), ja 43 000 biddjojuvvojedje sierra sátnebáŋkui.

Ollásit ruhtadan dihtii daid plánaid maid diggi lea bidjan vuodđun dan hámis maid Giellaráddi lea ráhkadan, lea dárbu ollu stuorit juolludeapmái. Eavttuhuvvo ahte jahkái 1998 juolluduvvojit ruđat joatkit doibmabijuid mat lea jođus ja odđa doaimbijuid álggaheapmái lassin 2,7 mill. ruvnnu.

2.1.5 Dárbbuide earret dábálaš ortnegiid

Sámediggi dárbbáša doarjjaortnega mii sáhtášii gokčat muhtun sierradárbbuid mat leat olggobealde dábálaš ortnegiid. Dađistaga čuožžilit odđa dárbbut sámi servodat- ja kultureallimis maidda Sámedikkis eai leat, eaige muhtun dáhpašusain sáhte leat, bissovaš doarjjaortnegat. Dehálaš lea ahte Sámediggi sáhtta loaiddastit veahkkin go vuorddekeahtes dárbu čuožžila, iige álo dárbbáš hilgut buot odđa álgagiid ja doaimbijuid.

Jahki 1996 lei vuosttamuš jahki go Sámediggi juolludii ruđaid odđa dárbbuide. Postii 70.6 biddjojuvvojedje jagi 1996 147 000, ja dan vejolašvuoda geahččalit joatkit jagi 1997.

Rámaid rasttideaddji dárbbut: **353.000,- ru.**

2.1.6 Sámi valáštallan

Sámi valáštallan lea ovdánan manimus jagiid. Dat ovdáneapmi álggii Ruota bealde, go ledje báikkálaš lágideamit, ja manjá soadi sámi gilvovohallamat dađistaga sturro ja šadde davviriikkalaš gilvovohallamin. Sámi Valáštallan Lihttu lea organiseren eanaš sámi valáštallanlihkadusaid, ja mánga searvvi main valáštallan lei áidna ulbmil, leat vuoddu-uvvon. Valáštallan lea dehálaš kulturoassi, ja dat lea dehálaš caggi sámi giela, kultuvrra ja servodateallima seailuheamis ja ovddideamis. Dat veahkkin nannen iešdovddu ja dahká sámi mánaid ja nuoraid gullelašvuoda sámi servodahkii oadjebassan.

Vai sámi valáštallan sáhtta ovdánit, de lea dehálaš sihkarastit dan ekonomalaš vuodu. Sámi valáštallit ássat biedgguid ja viiddis guovllus, ja unnibuš báikkiin leat unnán valáštallanrusttegat.

Doarjagiid valáštallamii lea dássázi Sámi kulturráddi juolludan, manjágo Kulturráddi oaččui 100 000 ruvnnu iežas bušehtti poasttas 70.1.

Sign: / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Ii leat vejolaš Sámi kulturrádis oažžut eambo doarjagiid, go Rádi ruhtajuolludanvárit leat juo garrasit geavahuvvon.

Jos sierra juolludanortnet bohtá sámi valáštallama organiserema várás, de livččii boahhte áiggis vejolaš duostut sámi mánáid ja nuoraid gielalaš/kultuvrralaš rámaid siskkobealde maiddái sin friddjaáiggis.

Sámediggi aigu 1998 nugo ovddeš jagiid bisuhit iežas ávžžuhusa ásahit sierra doarjjaortnega... sámi valáštallama várás.

Rámaid rasttideaddji dárbbut: 700.000,- ru.

2.1.7 Doaibmaváikkuhangaskaomiid rámaid olggobeal dárbbuid vuoruheapmi ja namaheapmi

Sámediggi áigu vuodđunis jagi 1998 odđa váikkuhangaskaomiide bidjat čuovvovaš vuoruhusa:

1.	Sámi ovddidanfoanda:	
	Sámi ovddidanfoandda doaibmaguovllu viiddideapmi	3.550.000 ru.
	Lotnolas ealáhusat bissovaš ortnegin. Duodji.	4.700.000 ru.
	Sámi eanandoalloplána/Riddo- ja vuotnaguovlluid doaibmaplána	2.000.000 ru.
2.	Diehtujuohkin	2.000.000 ru.
3.	Sámi kulturfuonda	3.000.000 ru.
4.	Gielladoaimmat	2.700.000 ru.
5.	Dárbbuide olggobealde dábálaš ortnegiid	353.000 ru.
6.	Sámi valáštallan	700.000 ru.
	Supmi	19.003.000 ru.

2.1.8 Eará doaibmabijut

2.1.8.1 Sierralágan doaibmabijut

Sámediggeáirasiid čoavdinortnegat

Eavttuhuvvo ahte dát ortnet álggahuvvo jagi 1998 sumiin 1,2 mill. ru.

Sámediggi áigu dáid rudaiguin ásahit 5 ollesáigevirggi Sámedikki áirasiid gaskkas. Sámedikkis leat dál 2 ollesáigepolitiikkára, ja dat leat sadjásaš presideanta ja presideanta. Presideantta ja sadjásaš presideantta bálkágolut máksojuvvojit kapihttalas 0540, poasttas 01 Bálkkát ja buhtadusat.

Rudat erenoamáš čielggadanbargguide ja doaibmabijuide eamiálbmot logijagi oktavuodas

Sámedikkis lea vuoddo-ovddasvástádus gávdnat dohkálaš mearrádusvuodu daid áššiide maiguin diggi bargá áiggis áigái. Lassin beaivválaš áššemeannudeapmái mii dahkkojuvvo ovttaskas hálldahusaid dásis, de lea dávjá deatálaš ja riehta nammadit sierra čielggaduslávdegottiid maidda adno sierra fágagelbbolašvuohta, ja ferte oastit čálliveahki dihto áigodagaide. Otnáš rádjái lea Sámediggi sierraruhtadeami bokte vuolgghan dán lágan čielggadusbargguid.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Lea hirbmat deatálaš Sámedikki saji ektui sámepolitihkalaš eavttuid biddjin ahte juohke eankilášsis ii dárbbas ohcat sierra rušaid guovddáš sámi servodatáššiid čielggadeapmái. Dál lea justa okta lávdegoddi čielggadeamen mohtorjohtaluslága mearkkašumi sámi ealáhusdoibmii. Meahccekomišuvnna barggu oktavuoddat leat sámi oasálaččat gartan hirbmat váttis dillái ja dárbbasit fágaveahki. Eamiálbmotdeklarašuvnna bargui lea leamaš dárbu viežžat fágaveahki álbmotrievttálaš áššiid hárrái.

Eamiálbmot logijagi oktavuodas leat uhccán doaibmabijut. Sámediggi bivdá ahte várrejuvvojit rušaid eamiálbmot logijagi doaibmabijuide. Go departemeanttat, guhtege sierra galget geahččalit prioriteret dán lágan doaibmabijuid dáláš rámmaid siste, de ballá Sámediggi ahte logijahki ii šatta dahkkot oainnusin, eaige guovddáš dásis heivet doaimmaid oktii dohkálaččat. Jos dán jagis galgá leat oavil našuvnnaččat, davviriikkalaččat ja gaskariikkalaččat, de lea dárbu ahte sámít Norggas ožžot vejolašvuoda čalmmustit logijagi nu ahte dovdo. Mii guoská praktihkalaš doaibmabijuide, de čujuhit Guovdageainnus 1994 geassemánus dollojuvvo seminára raportii.

Ortnet ásahuvvo

2 milj. ruvnnuin

Sámi girjehoasttideapmi

Ii leat lunddolaš ahte organisašuvnnaide, mat ožžot doarjaga doibmii, ii lassán doarjjaruhta jahkásaččat haddegoargnjuma ektui. Ruhtameari dáfus, go doarjjameari ii rievdda, ožžot organisašuvnnaid duodalaččat uhccit rušaid geavahussii vaikko doaibma lea dat seamma jagis jahkái.

Sámediggi lea čielggadan sámi girjelágádusdoaimma eavttuid. Čielggadusas, maid Sámediggi ii leat vel loahpalaččat meannudan, nannejuvvo ahte lea dárbu dihto muddui lasihit juolludusa dán ulbmilii. Kriteriijaid vuodul, mat geavahuvvojit dasa ahte sáhtágo lágádus oazžut doarjaga, bohtet ohccin dušše odđa, gelbbolaš lágádusat. Jos rámma ii bajiduvvo, de sáhtá dat dagahit dan ahte buohkaide dađistaga šaddá uhccit dat doarjja maid ožžot.

Juolludus poasttas 52.2 lea 1995s ja 1996s leamaš 1,5 milj. ruvnnu ja 1997sge lea seamma dásis.

Sámediggi eavttuha ahte poasta doarjja sámi girjelágádusaide stuoriduvvo sumiin

0,5 mill. ru.

Sámi musihkkafestivála Guovdageainnus

Ásahuvvo bissovaš doarjja dán lágideapmái sumiin

0,5 mill. ru.

Sámi mánáid bajásšaddandilli

Dárbu nannet mánáid bajásšaddandilli kultuvrralaččat lassána. Sámi mánát ja nuorat leat erenoamáš dilis sihke Norgga stuorraservodaga ektui ja sámi servodaga ektui. Sámiid eallineavttut obalaččat leat rievdan garrasit manjimuš jagiid. Sámi kulturráđi bargun lea, vuolggasadjin sámi kultuvra ja dan árbevierut láchit dilálašvuodaid doaibmabijuide mat buktet gielalaš ja kultuvrralaš gullevašvuoda sin iežaset kultuvrii.

Sámi kulturráđi hálddaša poastta 70.4 Doarjja sámi mánáid bajásšaddandillái. Ohcamat dán poastta ektui leat lassánan garrasit daid manjimuš jagiid, ja ohcamat bohtet miehtá riikka. Kulturráđi lea ferten prioriteret čavgadit, ja lea vuoruhan doaibmabijuid maid mánát ja nuorat leat ieža álggahan.

Sign: SS...../ EKN.....

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

1995s ja 1996s lea postii 70.4 várrejuvvon 1,25 milj. ruvnu, iige 1997 bušehtasge leat munnii lasihit ruhtarámma.

Go leat nu ollu buorit prošektaohcamat, de Sámediggi eavttuha ahte poasta 70.4 Sámiid mánáid bajásšaddandilálašvuodat stuorrudivvo sumiin **0,8 mill. ru.**

Sámi kulturviesut/kulturguovddážit

Sámediggi lea mearridan prioriterejuvvon plána sámi kulturviesuid/kulturguovddážiid várás. Vuosttaš lávki lea sihkkarastit dáláš kulturinstitušuvnnaide dohkálaš doaimma. Eaktuduvvo ahte Sámi sierrabibliotehka rustejuvvo nu go lea hábmejuvvon čuoggás 3 vuolábealde. Beaivváš Sámi Teáhter oazžu iežas juolludusa kap. 324 poasttas 70, ja teáhter lea namuhan 2,693 ruvdnosaš lassidárbbu 1997s, mii eaktuduvvo ruhtaduvvot guoskevaš bušehttakapihttalis.

Lassidárbbut earáid ektui leat hábmejuvvon ná otnáš rámmaid ektui:

Sámi Vuorká-Dávvirat	810.000
Saemien Sijte	515.000
Várjjat Sámi Musea	1.300.000

Lassin lea Sijti Jargnes ja Ájas, mat leat huksejuvvomin dárbu oazžut sihkkaris jodihanruđa.

Dát ortnet eavttuhuvvo nannejuvvot sumiin

2,6 mill. ru.

Doarjagat geavtlaš kulturmuutosuodjalus bargui

Sámi báikkálaš servodagat galget leat njuolga mielde barggus jos sámi kulturmuoto- gáhttenbarggus galggaš leat árvu identitehta gáhttejeddjin. Go doarju sierralágan kulturmuoto- ja kulturbirasproševttaid, mat aktiivvalaččat geavahit báikkálaš birrasa, de dat bokta doaibmagoahtit sámi kulturmuittuid ektui erenoamážit, ja sámi kultuvrra ja hirtorjja oktavuodas obalaččat.

Proševttat, maid sáhtta vuolggahit dán lágan doarjjaortnegiid bokte, sáhttet leat fysálaš kulturmearkkat, báikenamat, árbevierut, johttingeainnut, visttit, ealáhusbargu ja eará areálageavaheapmi. Erenoamážit sáhtta dán lágan doarjjapoasta váikkuhit sámi kulturmuittuid registreremii ja duodašteapmái, mii sáhtta sihke beaktileabbon dahkat áššemeannudeami ja váikkuhit kultuvrralaš doaimmaide oasálastima ja gaskkusteamii bokte.

Dán lágan doarjjapoasta livčče deatálaš váikkuhangaskaoapmin kultuvrralaš ánggirusšamiid lasiheapmái mii guoská dološáigge sámi kultur- ja ealáhusbarggu gudnejahttojupmái. Dát guoská čielgasit Sámi kulturmuitorádi ulbmilhápmehusaide mat leat 1994-97 strategálaš plánas. Oasseihttomeriin golbma gusket njuolga dasa: Dat leat: 1. "Áiccalmahttit sámi kulturmuittuid ja -birrasa nu ahte gozihit sin kultuvrralaš árvosidoalu", 2. "Boktit beroštumi sámi báikkálaš servodagain ja organisašuvnnain" ja 3. "Vuolggahit sámi kulturmuoto- ja kulturbirasproševttaid".

Sámi kulturmuitorádis eai leat dál makkárga doarjjaruđat praktihkalaš kulturmuoto bargui, muhto lea árvalanvuogavuohta mii guoská 300.000,- kruvdnui Riikaaktivára kapihttalis 1429 72,7. Dát submi ii vástit lahkage dan 15 miljovdnii kapihttalis 1429 72,1 maid Riikaaktivára 1996s juogada fylkagiielddaide gozihit stáhtalaš kulturmuoto gáhtten bargguid, ja maid fylkagiielddain lea váldi juogadit. Sámi kulturmuoto gáhtten barggut leat dán oktavuodas vuollelii prioriterejuvvon eará kulturmuoto gáhtten bargguid ektui. Vaikko fylkagiielddain leage obalaš ovddasvástádus sámi kultuvrra ja servodaga sihkkarastimii, ja

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

danin galget sáhttit juogadit ruđaid sámi kulturmuitoráđi, de liikká viggá šaddat nu ahte fylkagielddat vuoruhit daid kulturmuittuid maidda alddineaset lea njuolga hálddašanođdasvástáduš. Dasto fylkagielddaid prioriteremat eai vuodđuduvvo lágas geatnegahtton ja kulturpolitihkalaš mihttomeriide, mat leat vuodđun sámi kulturmuitoráđi.

Doarjjapoasta, maid Sámi kulturmuitoráđi livčče váldi juogadit, attášii vejolašvuoda prioritet doaibmabijuid mat leat deatálaččat sámi servodatdiliid vuodul, ja sámi máhtolašvuoda- ja kulturmuitoráđi vuodul. Go Sámi kulturmuitoráđi lea addojuvvon váldi sámi kulturmuittuid hálddašeapmái, ja das lea ovddasvástáduš mii guoská 6 fylkii, de ii berrešii leat eará go govttolaš ahte Sámi kulturmuitoráđi maidda oččošii doarjjaváikkhangaskaomiid stáhtalaš sámi kulturmuitoráđi bargguit goziheapmái.

Dán vuodul evttohage Sámi kulturmuitoráđi ahte ášahuvvo doarjjapoasta postii 70- 1 milj. kruvnnuin proševttaid várás mat gusket sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasa gáhttemii ja doaimmaide.

Sámi kulturmuittuid sihkkarastima ja ortnegisdoalu álggaheapmái eavttuhuvvo ahte dát ortnet ášahuvvo sumiin **0,8 mill. ru.**

Jahkášaš doarjagat Sámediggelisttuide

Doarjjaortnet lea ášahuvvon jahkái 1996 sumiin 450.000,- ru. kap. 0540 poasttas 70. Sámediggi eavttuha ahte jahkášaš juolludeapmi lasihuvvo jagi 1997 rájis ja ahte juolludeapmi sirdojuvvo Sámedikki bušehttakapihttalii 0540.

Doarjjaortnet sámediggelisttuide ášahuvvo sumiin **750.000,- ru.**

Sámi lávdegottiid ruhtadeapmi

Sámi vuoigatvuodaidlávdegoddi lea NOU 1984:18s gieđahallan ášši báikkálaš sámi lávdegottiid hárrái gielddain ja fylkagielddain, ja čujuhii ahte lea dárbu bargat báikkálaš sámi áššiiguin vaikko vel sámi guovddáš orgána ášahuvvo. Muhtun fylkagielddain, mat leat ášahan sierra orgánaid ja virggiid sámi áššiid bargui leat buorit vásihusat. Dattetge lea dárbu eambo báikkálaččat ángiruššat ja erenoamážit váillahit lullisámit eambo ángiruššamiid báikkálaččat fylkkain ja gielddain.

Ortnet eavttuhuvvo ášahuvvot 1998 rájis sumiin **0,6 mill. ru.**

Giellakurssat hálddašanguovllu olggobealde

Dát ruđat galget geavahuvvot doaibmabijuid johtuibidjami. Sámedikki mihttomeari ollašuttimii ahte buot sápmelaččain lea vuoigatvuolta oahppat sápmegiela goluid haga:

Sámediggi áigu leat aktiivvalaš vuojeheaddjin dasa ahte sápmelaččat sihke olggobealde ja siskobealde giellanjuolggadusaid hálddašanguovllu ožžot giellafálaldagaid maid lea vuoigatvuolta oažžut.

Sámediggi áigu bargat dan ala ahte stáhta ruhtademiin ášahuvvojit ja álggahuvvojit guovddážit ja geasseskuvla ovddidit sápmegiela. Doaimmat galget leat heivehuvvon bearrašiidda, nuoraide, ollesolbmuid ja boarrášiidda.

Ortnet evttohuvvo ášahuvvot 1998 rájis **500.000,-ru**

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siidu

2.1.8.2 Čoahkkáigeassu dárbbuid ektui mat leat báhcán olggobeallái eará doaimbajuid rámaid

- Sámediggeáirasiid luvvenortnet	1.200.000,- ru
- Rudat erenoamáš čielggadusbarguide ja eamiálbmot logijagi	
- doaimbajuide	2.000.000,- ru
- Sámi girjelágadušdoaimba	500.000,- ru
- Sámi mánáid bajásšaddandilit	800.000,- ru
- Sámi kulturviesut/kulturguovddážat	2.600.000,- ru
- Doarjja sámi kulturमितodoaimbajuide	800.000,- ru
- Jahkásaš doarjja Sámediggelisttuide	750.000,- ru
- Sámi lávdegottiid ruhtadeapmi	600.000,- ru
- Sámi musihkkafestiválaide	500.000,- ru
- Giellakurssaide hálddašanguovllu olggobealde	500.000,- ru
SUPMI	10.250.000,- ru.

2.2. Odđa hálldahuslaš dárbbut

2.2.1 Sámedikki váldohálldahus

2.2.1.1 Áššemeannudeaddji

Dainnago lea dárbu ulbmildidolaš ángiruššamii nannen dihtii sámi iešvuoda, giela, kultuvrra, ealáhus- ja servodateallima riddo- ja vuotnaguovlluin, de Sámediggi lea ráhkadan viiddis doaimbaplána sámi riddo- ja vuotnaguovlluid várás. Dan olis Sámedikki bargu guolástussii gullevaš áššiiguin gáibida eanet olmmošlaš bargonávccaid. St.prp. nr. 1 1996-97 danne eavttuha ahte ásahuvvo 1 odđa áššemeannudeaddji virgi Sámediggái. Sámediggi áigu 1996s geahččalit bidjat áššemeannudeaddji virgái jos ruđat gávdnojit dasa. Vai lea vejolašvuohta doallat dán virggis bargi 1998sge, de ferte juolluduvvot 500.000 ru.

Dárbbut rámaid olggobealde: 500.000,- ru.

2.2.1.2 Ovdakántuvra

Sámedikki váldohálldahus ovddasvástida Sámedikki ja dan vuollásaš rádiid. Vai lea vejolaš dárbbu mielde doarjut Sámediggeráđi, Sámedikki áirasiid ja Sámedikki vuollásaš rádiid, de lea dárbu stuorruđit ovdakántuvrra bargoveaga. Áššit ja čoahkkimat leat lassánan Sámedikkis manjimuš jagiid almmá ovdakántuvrra bargoveaga stuorokeahtá. Danne eavttuhuvvo ahte ásahuvvo 1-okta virgedáhkádus.

Dárbbut olggobealde rámaid: 300.000,- ru.

2.2.1.3 Diehtujuohkinmelbargi

Sámediggi lea dan rájis go ásahuvvui deaividan stuorra dárbbu dieđuide dáža, sámi, ja olggoriikkalaš olbmuid luhte sámi dilálašvuodaid birra oppalohkái ja Sámedikki doaimma birra erenoamážit.

Sámedikki diehtujuohkima ulbmilis lea dárkileabbo sáhka čuoggás 2.1.2 dás ovdaleappos.

Sámedikki váldohálldahus dárbbasa 1-ovtta virgedáhkádusa vai sáhtá joatkit barggus maid lea álggahan diehtujuohkimis.

Rámaid rasttideaddji dárbbut: 500.000,- ru.

2.2.2 Sámi giellaráđđi

2.2.2.1 Áššemeannudeaddji

Sign: SS...../E.K.N.....

Čoahkkingirji eállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjiis leat 107 nummaraston siiddu

Sámi giellalávdegoddi lea sámiid bajimuš oktasaš mearrideaddji orgána sámegeiela. Sámi giellalávdegoddi lea ásaheami rájes 1971s bargan hirmat deatálaš giellaovddidan- ja giellanormerenbarggu. Lávdegoddi lea ráhkadan guokte dan golmma dohkkehuvvon sámegeiela čállinvugiin Norggas, ja goalmáda (lullisámegeiella) lea lávdegoddi guorahallan ja rávven oktasaš riehtačállinvuohkin. Lávdegoddi lea bargan terminologijain, almmuhan sátnelisttuid ja gramatihkaid, bargan giellalágain ja searvan davviriikkalaš giellabargui.

Jagi 1997 rájis lea Sámi giellalávdegoddi Sámedikkiid oktasaš orgána. Lea dehálaš nannet oktasaš sámi vuodu giellabarggu, ja danin lea dehálaš várret ruđaid dán lávdegoddái, vai dat sáhtá doaimmahit dan barggu masa lea biddjojuvvon. Giellalávdegoddi čállingotti lea manimuš jagiid ruhtadan Davviriikkaid Ministerráđdi. Dán ruhtadeami eat sáhte šat vuordit. Danne eavttuhuvvo ahte ásaheami 1-okta virgedáhkádus.

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

201.000,- ru.

2.2.3 Sámi kulturmuittosuođjalus

Birasgáhttenpartemeanta lea addán válddi Sámi kulturmuittoráđái, mii lea geatnegahtton gozihit sámi kulturmuittuid hálddašeami geassemánu 9. b. 1978 nr. 50 kulturmuittolága ektui. Sámi kulturmuittoráđdi galgá maiddái gozihit kulturmuittobeali plána- ja huksenássiid oktavuodas geassemánu 14. b. 1985 nr. 77 Plána- ja huksenlága ektui. Dát hálddašanovdasvástádus lea Sámi kulturmuittoráđi 1995-97 strategálaš plánas. Sámi kulturmuittoráđi strategálaš plánas leat golmma váldomihhtomeari. Dat leat:

"Hálddašit sámi kulturmuittuid lágaid ja kulturpolitihkalaš njuolggadusaid ektui".

"Váikkuhit positiivvalaš ovtasbargui mii guoská sámi kulturmuittuid gáhttemii ja hálddašeapmái".

"Oččodit áddejumi sámi kulturmuittuid historjálaš, kulturrálaš ja identitehtalaš árvui".

Sámediggi lea áššis 37/95 - 1997 Bušeahhta - ođđa dárbbut - deattuhan ahte hálddašapparáhtii galgá láchit vejolašvuoda doaimmahit daid barggaid maid lea geatnegahtton dahkat. Sámediggi lea erenoamážit deattuhan dan ahte Sámi kulturmuittoráđdi ii leat ásaheami dikki eavttuid mielde, go váilot guokte virggi dan 12 eaktuduvvon virggi ektui.

Sámi kulturmuittoráđdi mii lea ođđa politihkalaš ja hálddahušlaš orgána ferte huksejuvvot dađistaga. 1996s ii ožžon Sámi kulturmuittoráđdi doarjaruđaid iige ođđa virggiid iežas huksemii. Go vuhtiváldá dan ovddasvástádusa mii Sámi kulturmuittoráđis lea ja Sámedikki viiddis mihttomeari iežas sámi kulturmuittogáhttema hárrái, de eaktun lea ahte dan huksenbargu ii bisán.

1994s ja 1995s huksejuvvui Sámi kulturmuittoráđi hálddahuš nu ahte bohte ollu virggit ja distriktakántuvrrat nanosmahtto. Dát bargu ii leat joatkašuvvan 1996s. Lea hirmat deatálaš ahte 1997s ja 1998s jotkojuvvo Sámi kulturmuittoráđi viidáseabbo huksemiin. Dasa lea dárbu vai buorebot ja eambo offensiivvalaččat sáhtá bargat daid ollu áššiiguin mat dan guđa fylkkas ja 134 gielddas leat. Áššemeannudeames ferte eambo sáhttit váikkuhit plánaprosessii, ollašuttit buorebot dan geatnegasvuoda mii guoská oaidadussii ja ovtasbargui eara almmolaš orgánaiguin (gč. Plána- ja huksenlága §§ 9-3, 16). Lea atnu huksenfágalaš gelbbolašvuhtii gozihit hálddašanovdasvástádusa mii guoská sámi visttiide (gč. kulturmuittolága §§ 4 ja 15). Ja lea atnu ođđa váikkuhan-gaskaomiide maiguin njuolga sáhtá álggahit kulturmuittoráđi ja kulturbirasprošeavttaid.

Sámi kulturmuittoráđis leai 1996s ollásit 4,931 milj. ruvnnu ovddas bálká- ja doaibmabušeahhta. Dás lea mielde vurdojuvvon doaibmadienas 500.000,- ruvnnu ja oahpahusrudat Statskonsult-nammasaš fitnodagas 75.000,- ruvnnu.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Sámi kulturmuitorádis leat 1996s 10 virgedáhkádusa, mat leat juogaduvvon dássálága dan 4 kántuvrra gaska. 1995s ásahuvvojedje guokte odđa virggi Sámi kulturmuitoráddái, mat leat ruhtaduvvon sierra ruđaiguin Birasgáhttendepartemeantta bokte. Dát ruđat leat 1996 rájes biddjojuvvon bissovažžan Sámedikki bušehtii. 1996s ii leat Sámi kulturmuitorádi hálddahusa huksema várás šat eará.

2.2.3.1 2 áššemeannudeaddji virggi

Vai Sámediggi sáhtta čadahit Sámi kulturmuitosuodjalusa organiserema, de dasa dárbbáša buohkanassii 12 virgedáhkádusa. Sámi kulturmuitosuodjalusas leat odne 10 virgedáhkádusa.

Jahkái 1998 dárbbášuvvojit vel lassin 2 bissovaš virggi. Dat addá kulturmuito-suodjalussii vejolašvuoda ásaht iežas guovlokántuvrraid Sámedikki iežas kulturmuitosuodjalusa plána mielde.

Sámi kulturmuitosuodjalus dárbbáša 2 bissovaš virgedáhkádusa vai sáhtta čadahit Sámedikki plánen Sámi kulturmuitosuodjalusa organiserema.

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

1.000.000,- ru.

2.2.3.2 Áššemeannudeaddji

Sámi visttit mat leat boarráseappot go 100 jagi leat automáhtalaččat ráfohandilis, vrd. kulturmuitolága §§ 4 ja 15. Sámi kulturmuitorádis lea formálalaš hálddašanoovddasvástádus maiddá sámi visttiin, muhto ii leat ožžon vistedovdi máhtu. Praktikálaš ovddasvástádusa gullá ain oassin fylkagielddaid bargui. Dán lágan eahpečielga ovddasvástádus dagaha dan ahte sámi visttiid gáhtten ii vuoruhuvvo dohkálaččat. Dát lea dagahan paradoksalálaš dili nu ahte riikka áidna automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon visttit earret gaskaáigge visttit, gáhttejuvvojit heajubot go visttit main lea gilkor "gáhttenárvosáš".

Jos ásahuvvo áššemeannudeaddji virgi, mii lea sámi vistesuodjalusa várás, de Sámi kulturmuitoráddi sáhtášii čuovvolit ja váldit vuhtii kulturmuitolága ráfohannjuolggadusaid dohkálaččat, ja seammás bargat suodjalusa árvosaš sámi visttiiguin, mat eai leat lágaid bokte suodjaluvvon.

Dán vuodul lea dárbu ásaht 1-ovtta virgedáhkádusa Sámi kulturmuitorádis.

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

365.000,- ru.

2.2.4 Sámi ealáhusráddi

2.2.4.1 Áššemeannudeaddji

Doaibmaguovllu viiddideapmi mielddis buktá dan, ahte lea dárbu eanet áššemeannudeaddjiide, ja gokčan dihtii daid gielddaid mat bohtet fárrui dárbbášuvvojit eanet virggálaččat. Sámi ealáhusráddi (hálddahusa gaskaboddasaš jurdagat) eavttuha ahte doaibmaguovlu viiddiduvvo dađistaga, nu ahte virgeollašuhhtimat leat realistalaččat. Mii fertet dađistaga beassat sáhkalgaid departemeanttaiguin badjelasamet váldimis ealáhusa eará stáhtalaš váikkuhangaskaomiid (SND-ruđaid, Stáhta fiskkárbankkku, Boazodoalu ovddidanfoandda, Gilleovddidanfoandda, gielddalaš ealáhusfoandda jna.). Garraseappot gáibadusat doaibmaplánema hárrái ja virggiid lasiheapmi gáibidit maid eanet siskkáldas hálddahusa. Vaikko ealáhusráddi leage seamma visttis go Sámediggi, de lea dárbu liigeresurssaide eambo mátkiide ja virggiide.

Danne eavttuhuvvo ahte ásahuvvo 1-okta virgedáhkádus.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjies leat 107 nummaraston siiddu

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

650.000,- ru.

2.2.5 Jagi 1998 hálddahaslaš ruhtadárbbuid vuoruhus ja listudeapmi:

1. Sámi kulturmuitoráđđi, 2 bissovaš virgedáhkádusa	1.000.000,- ru.
2. Sámedikki váldohálddahas, dušše ruđat	500.000,- ru.
3. Sámi ealahusráđđi, 1 bissovaš virgedáhkádus	650.000,- ru.
4. Sámedikki váldohálddahas, 2 bissovaš virgedáhkádusa	800.000,- ru.
5. Sámi giellaráđđi, 1 bissovaš virgedáhkádus	201.000,- ru.
6. Sámi kulturmuitoráđđi, 1 bissovaš virgedáhkádus	365.000,- ru.
<u>Buohkanassii 8 odđa virgedáhkádusa</u>	<u>3.516.000,- ru.</u>

Dárkileabbo čilgehus guđege virggis oktan virgekodain ja namahusain lea čuovvovaš virgečállošis.

3. EARÁ ODĐA DÁRBUT**3.1 Sámi bibliotekabálvalus**

Nammaduvvui čielggadanjoavku 1993 mii galgai čielggadit sámi bibliotekabálvalusa boahttevaš organiserema. Sivva čielggadanbargui lei ahte dárbu lei lassánan oažžut dohkálaš bibliotekabálvalusa sámi álbmoga várás. Lávdegoddi bijai eanaš návccaid Sámi sierrabibliotekka boahttevaš rolla ja Sámedikki bibliotekka- ja diehtujuohkin-bálvalusa čielggadeapmái.

Lávdegoddi lea árvalan ahte sámi sierrabibliotekka biddjošii politihkalaččat ja organisatuvrralaččat Sámediggái. Bibliotekka jodiha Sámedikki nammadan stivra, masa stáhta sáhtta evttohit ovttalahtu. Sámi sierrabibliotekka biddjojuvvo Kárašjohkii seamma vistái go Sámediggi.

Sámediggi meannudii ášši áššis 21/95 ja ovdeha ahte čuovvovaš eavttut devdojuvvojit ovdalگو eambo fápmu sirdojuvvo Sámediggái:

- Fápmsirdima formála vuoddu ferte leat čielgan, nammalassii ahte Sámi sierrabibliotekka galgá dahkkojuvvot seaiva stáhtaásahussan mas leat virgedáhkádusat.
- Sámi sierrabibliotekka ferte odasmahttojuvvot. Sámi sierrabibliotekka oažžu daid ruđaid maid dárbbasa vai nagada čadahit iežas dáláš ja boahttevaš doaimmaid.
- Sámedikki, Sámi sierrabibliotekka ja eará lunddolaš mielbargiid gaskasaš organisašuvdna-ovddideaddji proseassa álggahuvvo mas Sámi sierrabibliotekka ja Sámedikki gaskasaš organiseren čilgejuvvo.

Sámediggi dáhttu ahte Sámi sierrabibliotekka dahkkojuvvo seaiva stáhtaásahussan mas leat virgedáhkádusat, ja ahte oažžu doarvái resurssaid ovdalگو fápmu sirdojuvvo Sámediggái.

3.2 Dearvvasvuoda- ja sosiálabálvalusat sámi álbmogii

Sámediggi lea meannudan NOU 1995:6 Dearvvasvuoda- ja sosiálabálvalusaid plána sámi álbmoga várás Norggas. Lea eaktuduvvon ahte nammaduvvo prošeaktastivra Sámedikki mearrádusa čuovvoleapmái. Sosiála- ja dearvvasvuodadepatemeanta lea geahčadeamen čielggadusa gulaskuddancealkámušaid, ja Sámediggi ja Departemeanta lea šaddan

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

ovttaoavilii ahte ásahit refereansajoavkku dego vuosttas lávkin dán čuovvoleames. Eaktuduvvo ahte refereansajoavkku bargu ja čuovvoleapmi ruhtaduvvo Sosiála- ja dearvvasvuodadepartemeantta bušehta bokte.

3.3 Bissovaš, gaskaboddosaš publikašuvnnat sámegillii

Sámediggi oavvilda ahte lea dárbu ásahit ođđa doarjjaortnega sámegiel publikašuvnnaid almmustuvvama sihkkarastimii bissovaččat, erenoamážit mánáid, nuoraid ja nissonolbmuid várás. Jos mánáide ja nuoraide galgá sihkkarastit vuoigatvuoda vásihit ja doalvut viidáseabbot iežaset kulturárbbi, de fertejit sii oážžut duodalaš vejolašvuoda ovddidit sami giela ja kultuvrra buot servodatsurggiin. Sámi mediafálaldat mánáide ja nuoraide váikkuha sami oktiigullelašvuoda nannemii ja ovddideapmái dáid ahkásaččaid gaskkas go dat ollu sajiin lea heittot. Sámegiel publikašuvnnat mánáide ja nuoraide leat deatálaččat sami identitehta ja kulturádejumi nannemii nuoraid gaskkas.

Sámegiel publikašuvnnat mánáide ja nuoraide movttiidahttet lohkat sámegiela, ja sii besset hárhallat lohkat sámegiela mii lea deatálaš maiddái friijaáiggis. Sámegiel publikašuvnnat lasihivčče maiddái giela árvvu mánáid ja nuoraid gaskkas.

Doarjja gaskaboddosaš sámegiel publikašuvnnaide berre dikki áddejumi mielde leat mielde sami áviisadoarjagis, kap. 355, poasta 75.

Ortnet eavttuhuvvo ásahuvvot

2,0 milj. ruvnnuin

3.4 Sámi filbmafoanda

Ásahuvvo sami filbmafoanda sami filmmaid ja videoprodukšuvnnaid ruhtadeapmái. Foandda hálddaša Sámediggi Sámi kulturrádi bokte. Foandda ruđaid juogadeapmái ráhkaduvvojit njuolggadusat, ja eaktuduvvo ahte vuodđun juolludusaide leat filbmafágalaš, gielalaš ja kultuvrralaš kriterijiat.

Foandda váldobargu lea addit doarjaga oanehis filmmaide, iige fitnodatlaš videobuvttadusaide (TV-produkšuvnnaide). Foanda ii galgga boahit dáláš doarjjaortnegiid sadjái, muhto galgá lea lassin daidda. Davvinorgga Filbmaguovddáš O/S oážžu ruđaid stáhtabušehta kap. 334 Filbma- ja mediaulbmilat, poasta 71 bokte oanehis filmmaid buvtadeapmái. Oassi buvtadusdoarjagis lea várrejuvnon sami filbmabuvttadussii, nu ahte uhccimusat ovta sami filmma sáhtta buvtadit jahkái. Ferte ovddidit buoret ovttasbarggu Davvinorgga Filbmaguovddáš O/Sa ja sami organisašuvnnaid ja sami filbmabirtasa gaskka.

Eará juolludeaddji instánsain galgá ain leat ovddasvástádus maiddái sami filbmii ja galgá earret eará doarjut speallofilmaprodukšuvnnaid, dát mearkkaš olleseahket speallofilmmaid.

Ortnet eavttuhuvvo ásahuvvot

2,0 milj. ruvnnuin

3.5 Sámi kulturguovddášfoanda

Sámedikki vuoddomihtomearrin lea sihkkarastit sami álbmogii duodalaš vejolašvuoda sami kulturbargui. Lea deatálaš háhkat ja fuolahit ahte gávdnojit sajít, sihke almmolaččat ja priváhta, sami servodagain sami kulturbargui. Sámi kulturinstitušuvnnat ja kulturguovddážat leat deatálaš ovdamearkkat dán lágan sajiide. Dárbu sápmelaččaid gaskkas sierra kulturinstitušuvnnaide guoská vuosttažettiin sihke seaiva temáhtalaš institušuvnnaide nugo teáhterii, museaide, bibliotekii ja nuppe dáfus fas lea dárbu mánggageavahusvistiide ja čoahkkanansajiide. Goappašat kategorijiat leat deatálaččat sami kultuvrra ovddideapmái.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siidu

Sámi kulturinstitušuvnnaid/kulturguovddážiid ásaheapmi lea deatálaš lávki áigumušaid ollašuttima guvlui mat leat sámelágas ja vuoddolágaparagrafas sámi riektidiliid hárrái.

Sámediggi eavttoha ahte ásahuvvo sierra sámi kulturguovddášfoanda. Váldomihhtomearri dás lea ahte sierra sámi kulturguovddášfoanda galgašii ruhtadit investerengoluid sámi kulturguovddážiid ja kulturinstitušuvnnaid huksema oktavuodas. Evttohuvo ahte kulturguovddášfondii eai gula sámi kulturinstitušuvnnaid mat leat našuvnnalaččat, ja ahte dat ain ruhtaduvvojit stáhtabušeahas ollásit našuvnnaš kulturviesuid doarjjaortnega sierra juolludusa bokte.

Odđa sámi kulturviesuid duohtan dahkamii eavttuhuvvo várrejuvvot **8,0 milj. ruvnnu** sámi kulturguovddášfondii maid Sámediggi Sámi kulturrádi bokte hálddaša. Sáhtá maidái geavahit sirdinortnega nu ahte Norgga kulturrádi dálá juolludus kulturviesuide lasihuvvo 8 milj. kruvnnuin.

4 KAP 0540 SÁMEDIGGI 1997 JA 1998 DÁLÁŠ ÁRVALUSAID MIELDE

4.1 Sámedikki dábálaš doaibma:

Poasta:	SIII 1997:	Árvalusat 1998:	%-saččat Lassi:
01 Báلكkát	15 148	17 558	15,9%
11 Gálvvut ja bálvalusat	10 952	12 558	14,7%
51 Sámi ealáhusráđđi	17 168	27 418	59,7%
52 Sámi kulturráđđi	10 123	13 823	36,6%
53 Sámi giellaráđđi	17 569	20 269	15,4%
70 Doarjja eará sámi áššiide	9 495	11 848	24,8%
Supmi kap. 0540	80 455	103 474	28,6%

Nugo oidno ovdalis loguin, de arvaluvvo boahhte jagi bušehtii lasahus buohkanassii 23.019.000,- ru.

4.2 Kap. 0540, poasta 30 Sámediggevisti

	1997:	1998:	
30 Sámediggevisti	10 000	37 000	270%

Sámediggevisti lea ovddiduvvon 1997 huksenrámmii. Dát vuolggasadjin lea árvaluvvon čuovvovaš plána boahtteáigái:

Áigeplána:

Prošeavtta álggaheapmi	jagi 1996 4. jahkeoasis
Huksema álggaheapmi	jagi 1998 1. jahkeoasis
Visti gárváneapmi	jagi 1999 2./3. jahkeoasis

Sign: SS...../.....EKN.....

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Juolludusat ja juolludusdárbu:

Dárbu 1997s	10,0 milj. ruvnnu
Dárbu 1998s	37,0 milj. ruvnnu
Dárbu 1999s	44,0 milj. ruvnnu
Dárbu 2000s	1,8 milj. ruvnnu
<u>Oktiibuot</u>	<u>92,8 milj. ruvnnu</u>

Rudaidd kapihttalis 0540, poasttas 30 hálddaša Statsbygg Nord A/S.

VIRGEČÁLUS - STÁHTABUŠEAHTTA 1998

1. ÁLGOSÁTNI

Sámedikkis leat juovlamánu 31. b. 1996 37 bissovaš virgedáhkádusa. Lassin Sámedikkis lea 2-jahkásaš virgedáhkádus, 4-jahkásaš virgedáhkádus ja várrepreseanta olles virggis.

Virggit juohkásit odne ná:

	Nuppástus jagis 1996	
Sámedikki váldohálddahuš oktán presideanttain	15	+1
Sámi ealahusráddi	5	0
Sámi kulturráddi	5	0
Sámi giellaráddi	3	0
<u>Sámi kulturmuitoráddi</u>	<u>10</u>	<u>0</u>
Supmi	38	+1

Jagi 1997 doiabma- ja virgečállosiin lea čilgejuvvon dárbu 5 odđa virgedáhkádussii Sámedikkis.

2. KONKREHTA VIRGEDÁRBBUT

2.1 Sámedikki váldohálddahušas

Sámediggi lea mearridan ahte ásavuvvo guolástusráddeaddi virgi Sámediggái. Dán virgái gullá doaibman viežžat, čielggadit ja árvalit mo báikkálaččat galget heivehallojuvvot dáláš lágat, láhkaevttuhusat, njuolggadusat ja mearrádušat, mat gusket sámi riddo- ja vuotnaguovlluid guolásteddjiide. Dán vuodul St.prp.nr. 1 1996-97-árvala ahte ásavuvvo 1 odđa áššemeannudeaddi virgi Sámediggái. Bidjan dihtii odđa áššemeannudeaddi virgái dárbbasuovvot 500.000,- ru.

Sámedikki váldohálddahušas lea ovddasvástáduš Sámedikkis ja dan vuollásaš rádiin. Áššit ja čoahkkimat leat marjimus jagiid lassánan sakka almmá ovdalanja oáččokeahtta eanet virggiid.

Sámedikki váldohálddahuš dárbbáša 1-ovtta virgedáhkádusa joatkin dihtii barggu mii lea diehtujuohkimis álggahuvvon.

Dárbbasuovvon odđa virggit:

Bissovaš: Gaskab. Gaskab.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

2 ár: 4 ár.

Sámedikki váldohálddahas	2	0	0
--------------------------	---	---	---

2.2 Sámi giellaráđđi

Sámi giellaráđđi dárbbasa 1 odđa virgedáhkádusa. Virgi galgá geavahuvvot Sámi giellalávdegoddái, vai dat sáhtá doaimmahit dan barggu masa lea biddjojuvvon, vrd. Doaibma- ja virgečállosiin 1998.

Dárbbášuvvon odđa virggit:

	Biss.:	Gaskab. 2 jagi:	Gaskab. 4 jagi
Sámi giellaráđđi	1	0	0

2.3 Sámi kulturmuitoráđđi

Sámediggi lea badjelasas váldán hálddahasdoaimmaid sámi kulturmuitosuodjalusa suorggis ja lea dan oktavuodas ásahan sierra hálddašanoargána sámi kulturmuitosuodjalusa várás. Sámedikki plánejuvvon organiserema čadaheapmi mearkkaša ahte fertejit áshuvvot buohkanassii 12 virggi kulturmuitosuodjalusa suorggis. Jagi 1997 kulturmuitosuodjalusas leat 10 virgedáhkádusa.

Jahkái 1998 lea dárbu velá 2 bissovaš virgedáhkádussii vai lea vejolaš čadabit Sámedikki plánejuvvon organiserema.

Lassin Sámi kulturmuitoráđdis lea dárbu 1 bissovaš virgedáhkádussii. Go áshuvvo áššemeannudeaddjivirgi sámi vistesuodjalusa várás, de Sámi kulturmuitoráđđi sáhtá dohkálaččat ollašuhttit kulturmuitolága ráfohannjuolggadausaid ja doaibmat daid mielde, ja seammás bargat daid sámi visttiiguin mat leat dábálaš suodjalusa haga vaikko vel leatge suodjalan veara.

Dárbbášuvvon odđa virggit:

	Bissovaš:	G.boddasaš 2 jagi:	G.boddasaš 4 jagi:
Sámi kulturmuitoráđđi	3	0	0

2.4 Sámi ealáhusráđđi

Sámi ealáhusrádis lea hálddašanovdasvástádus golmma áššesuorggis sámediggesystemas.

Dat leat: Sámi ovddidanfoanda, lotnolas ealáhusat, lotnolasealáhusprošeakta ja duodjeruđaid juohkin. Sámi ealáhusrádis leat odne 5 bissovaš virgedáhkádusa.

Sámi ealáhusaráđđi dárbbasa nannet iežas hálddahas foandda plánejuvvon stuorideami ja doaibmagnuovllu viiddideami oktavuodas.

Dárbbášuvvon odđa virggit:

	bissovaš:	G.boddasaš 2 jagi:	G.boddasaš 4 jagi:

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Sámi ealáhusráđđi 1 0 0

3. VIRGEDÁRBBUID NAMAHEAPMI JA VUORUT VIRGEČÁLLOSA EKTUI

Sámediggi dárbbáša jahkái 1998 čuovvovaš virggiid:

Nuppástusárvalusat 1998

	Bissovaš	G.boddasaš 2 jagi:	G.boddasaš 4 jagi år:
1. Sámi kulturmuitoráđđi	2	0	0
2. Sámi ealáhusráđđi	1	0	0
3. Sámedikki váldohálddahus	2	0	0
4. Sámi giellaráđđi	1	0	0
5. Sámi kulturmuitoráđđi	1	0	0
Virgedárbbut buohkanassii	7	0	0

Eavttuhus 1, áirasa Eilif O. Larsen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku:

2.1.8.1 Sierralágan doaibmajijut

Ođđa juogus Sámi musihkkafestivála Guovdageainnus

"Doarjagat sámi kulturfestiválaide"

Ásahuvvo bissovaš doarjjaortnet sámi kulturfestiválaide 1.0 mill. ruvnnuin.

Sámi kulturviesut/kulturguovddážat.

Lasáhus:

Sitjin Jargne ru. 100.000.-

Ája ru. 500.000.-

Árran ru. 300.000.-

Boahhte cealkka sihkkojuvvo: Lassin lea jna...

Dát ordnet evttohuvvo lasihuvvot 1998:s 3.5 mill ruvnnuin.

2.1.8.2

Evttohit dáid rievdadusaid:

Sámi kulturviesut/kulturguovddážat ru. 3.500.000

Lasáhus:

Sámi kulturfestivála ru. 1.000.000

Oktii ru. 12.150.000.-

Eavttuhus 2, áirasa Steinar Pedersen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku:

Gielddat berrejit oazžut gokčot lassigoluid guovttegielalášvuoda dihte, ja oazžut ruovttoluotta máksot daid lassigouid mat dain leat dássáži leamaš.

1. Sámi guovttegielalášgielddaid lassigolut gokčojuvvojit 1997' bušeahta sálderemiin.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

2. Molssaeaktun juolluduvvojit 1997' doarjagat, revidrerejuvvon našunálabušehta oktavuodas gidat.
3. Lassigolut guovttegielalašvuhtii, biddjojít 1998' dábálaš bušehtii, ja juolluduvvojít merkejuvvon doarjjan. Dát dahkko juohke háve manjil 1998 bušehttajagi.
4. Galgá iskaduvvot man ollu lassigolut juohke gielddas leat leamaš dain jagiin go stáhta ii leat gokčan guovttegielalašvuodagoluid. Dát addo oktansupmiin 1998:s.

Eavttuhus 3, áirasa JM Sara, Bargiidbellodaga sámediggejoavku, árvalus:

1. Boahhte juogus s. 22 " Sámi bibliotekabálvalus ..." sihkkojuvvo
2. Čuokkis 2.1.8.1 nubbi cealkka rievdaduvvo ná: Sámediggi áigu dáid rudaiguin ásahit 5 ollesáiggevirggiid Sámedikki áirasiid gaskkas, mas maddái opposišuvdna oazžu iežas oasi.
3. Lasáhus juhkusii "Jahkasáš doarjagat Sámediggelisttuid" Doarjja galgá juogaduvvot politihkalaš joavkkuide mat eai oazžo eará orgánisašundoarjaga.
4. "Bissovaš, gaskaboddosaš publikašuvnnaat sámegillii" Manemus cealkka rievaduvvu ná: Doarjja gaskaboddosaš sámegiel publikašuvnnaide eai berre dikki áddejumi mielde leat mielde sámi áviisadoarjagis.

Eavttuhus 4, áirasa Ingar Eira, Guovddášbellodaga Sámedikkejoavku:

Lassin Sámedikkeráđi árvalussii, 2.1.1.3. sámi eanandoalloplána. Sámi riddo- ja vuotnaguovvluid doaibmaplána.

Goalmát juhkosa manemus čuokkis ráđi evttohusas 21. siiddus rievdaduvvo ná: rihkku, ja de lasihuvvo ná:

" ja ahte leat vejolašvuodat ásahit rustegiid eatnan alde mat vuostái váldet ja mas sáhtta viidásiterohallat bukton guollehivvodagaid.

Eavttuhus 5, áirasa Heaika Skum, Dáloniid listu, árvalus:

1. Sámediggi ásaha sierra poastta 70.8 Duodje Instituhtta Sámedikki bušehtii, man bokte juolluduvvo doarjja Duodje Instituhta doibmii. Odná doarjja juohkin ovttá poasttas duodjái dagaha ahte Duodje Instituhtta šaddá gilvalit duojáriiguin, geaid galggašii ráđdet ja veahkehit. Lea deatálaš ahte Duodje Instituhtii biddjo sierra ruhta, go sii han maid leat Sámediggái ráđdeaddin ruhtajuolludanáššiin duojáriidda.
2. Postii berre biddjot nu ollu ruhta ahte dat addá vejolašvuoda Duodje Instituhtii doaimmahit barggaid duojáriidda ávkin. Duodje Instituhta dárbbut 1998 doaibmajahkái leat 1.000.000 kruvnu.

Eavttuhus 6, áirasa Ole Henrik Magga, NSRa sámediggejoavku, árvalus:

Čk. 2.1.6, 26. siiddus rievdaduvvo ja sadjái biddjojuvvo dát:

2.1.6 Doarjja sámi valáštallanorganisašuvnnaide

Sámi valáštallan lea ealáskan manimus jagiin. Sámi valáštallamat álggahuvvojedje Ruota bealde báikkálaš doaluiguin ja sámi measttirgilvuiguin manjá soadi, mat dadistaga leat šaddan davviriikkalažžan. Sámi valáštallan Lihttu lea organiseren eanaš sámi valáštallama ja ollu searvvit leat áshuvvon maid ulbmil lea dušše valáštallan. Valáštallan lea deatálaš kulturdoaimma, ja dat lea deatálaš sámi giela, kultuvrra ja servodateallima suodjaleapmái. Dát váikkuha sámi mánáid ja nuoraid identitehta nannemii ja gullelašvuoda nannemii sámi servodagas.

Sign: SS...../ EKN.....

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Jos sámi valáštallamis galgá leat ovdánanvejolašvuohta, de lea deatálaš sihkkarastit ekonomálaš vuodu.

Doarjja valáštallamii lea dál addojuvvon Sámi kulturrádi bokte maŋná go 100.000,- ru. sirdojuvvui Kulturrádi bušehtii poasttas 70.1. Sámi kulturrádis ii leat vejolašvuohta šat lasihit juolludusa, danin go juo lea nu garra gilvu oažžut daid juolludusaid maid Ráddi hálddaša.

SVL (Sámi Valáštallan Lihttu) lea gaskariikkalaš searvi, mii ásahuvvui vuosttaš gearddi 1978s, masa gulle searvvit sihke Ruotas, Suomas ja Norggas. Maŋná lea dát odđasit organiserejuvvon, ja odđa SVL vuodđuduvvui 1990s. Dalle šadde golbma distriktavaláštallansearvi (Ruotta, Norga ja Suopma).

Norgga beale distriktavaláštallansearvi (SVL-n) lea doaibmamin 6. jagi. SVL-n lea organiserejuvvon nu ahte das leat 4 vuollásaš fágálávdegotti ja juohke lávdegottis leat golbma stivralahtu. Dát leat dálvevaláštallánlávdegoddi, geassevaláštallánlávdegoddi, heargevuodjenlávdegoddi ja báhčínlávdegoddi.

SVL:a váldoulbmil lea čohkket sámi mánáid, nuoraid ja rávisolbmuid valáštallan ja kultuvrralaš doaluide beroškeahhtá riikarájiin. Dán lágan doaimmat nannejit sámiid identitehtadovddu ja gullelašvuoda álbmogin. Danin ferlege dan barggu maid SVLa dahká oaidnit deatálaš giella- ja kultuvranannejeaddjin.

SVLa lea 1997s plánen doaimmaid mat gusket sihke čuoigamiidda, heargevuodjemiidda, spabbačiekčamiidda ja geassevaláštallamiidda.

SVL:ii lea ráhkaduvvon dábálaš jahkebušeahhta mii lea 753.000,- kruvnnu.

Sierralágan doarjjaortnega bokte sámi valáštallama organiseremii sáhtašedje sámi mánát ja nuorat deaivvadit ja ángiruššat gielalaččat/kultuvrralaččat friijaáiggisge.

Sámediggi áigu fas nugo ovdalis jagiinge 1998s doalahit ávžžuhas ahte ásahuvvo sierra doarjjaortnet sámi valáštallamii.

Dárbu olggobealde rámma: 700.000,- ru.

Eavttuhus 7, áirasa Geir Tommy Pedersen, NSRa sámediggejoavkku, árvalus:

25. siidu - čk. 2.1.6 Sámi valáštallanorganisašuvnnat

Nubbi teakstaovssi čuoggás 2.1.6, maŋimuš linjá. "Sámi valáštallit...,"

27. siidu - **Sámi kulturinstitušuvnnat/kulturguovddážat**

Sámi Vuorká Dávvirat	810.000
Samien Sitje	515.000
Várjjat Sámi Musea	1.300.000
Árran	2.000.000
Ája	500.000

Lassin lea Sijti Jargnes dárbu sihkkaris doaibmaruhtadeapmái. Lassin leat ollu institušuvnnat plánejuvvomin

Oktiibuot eavttuhuvvo ortnet nannejuvvot **6.125 milj. ru**

Našuvnnalaš institušuvnnaid huksema ruhtadeapmi eaktuduvvo ruhtaduvvot kulturdepartemeantta bušeahhta bokte, poasta našuvnnalaš vistit.

Odđa čuokkis

Doarjja sámi kulturfestiválaide

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Ásahuvvo bissovaš doarjjaortnet **1,5 milj. ru.**

29. siidu - odđa čuokkis

Doarjja sámi nuoraidorganisašuvnnaide

Eai gávdno doarjjaortnegat sámi nuoraid organisašuvnnaide, dat ortnet eavttuhuvvo

ásahuvvot **0,3 milj. ru.**

Eavttuhus ovdanbidjui § 22 čoahkkinortnega vuodul dii. 16.00

Eavttuhus 7 ovddiduvvui 15 min. manná áigemeari čoahkkinortnega § 22 vuodul. Čoahkkinjođihangotti árvalusa vuodul mearridii Sámediggi ovttajienalaččat dohkkehit eavttuhusa viidáseabbo meannudeapmái.

Eavttuhus 8, áirasa Amund Eriksen, Sámejoavku, árvalus:

Lassiárvalus:

18. siidu - odđa cáhcučuokkis, čuoggái 2.1

Obalaš stipeandaortnet sámi nuoraide, geat leat vázzimin skuvlla

25. siidu - odđa čuokkis 2.1.7

(čk. 2.17 rádi árvalusas sirdojuvvo odđa čuoggán 2.1.8)

Poasta 70.3 Sámi nuoraid oahppostipeanda lasihuvvo 1.000.000,- ruvnnuin, ja dat guoská maiddá sámi nuoraide, geain ii leat sámegiella fágakreatsas.

Eavttuhus 9, Bargiid bellodaga ja NSR:a oktasaš árvalus:

27. siidu - Sámi kulturinstitušuvnnat/kulturguovddážat

Sámi Vuorká Dávvirat 810.000

Samien Sitje 515.000

Várjjat Sámi Musea 1.300.000

Árran 2.150.000

Sijte Jargne 100.000

Ája 500.000

Ja de lea ollu institušuvnnain mat leat plánejuvvomin dárbu doaibmaruhtii, 900.000,- ruvnnu.

Oktiibuot eavttuhuvvo ortnet nannejuvvot **6.275 milj. ru**

Našuvnnalaš institušuvnnaid huksema ruhtadeapmi eaktuduvvo ruhtaduvvot kulturdepartemeantta bušeahta bokte, poasta našuvnnalaš vistit.

Odđa čuokkis

Doarjja sámi kulturfestivalaide

Ásahuvvo bissovaš doarjjaortnet **1,0 milj. ru.**

29. siidu - odđa čuokkis

Doarjja sámi nuoraidorganisašuvnnaide 0,3 milj. ru.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

III. Jienasteapmi

39 áirasis 36 ledje čoahkis.

- Eavttuhus 7 gessojuvvui ruovttoluotta.
- Eavttuhus 5 gessojuvvui ruovttoluotta.
- Eavttuhus 1 gessojuvvui ruovttoluotta.

Jienasteapmi čadabuvvui dáid vuoruid mielde:

1. Eavttuhus 9 mearriduvvui ovttajienalaččat.
2. Eavttuhus 3 vuosttaš čuokkis hilgojuvvui 9 jiena vuostá.
3. Eavttuhus 3 nubbi čuokkis mearriduvvui ovttajienalaččat.
4. Eavttuhus 3 goalmát čuokkis hilgojuvvui 10 jiena vuostá.
5. Eavttuhus 3 njealját čuokkis hilgojuvvui 13 jiena vuostá.
6. Eavttuhus 6 mearriduvvui ovttajienalaččat.
7. Eavttuhus 8 mearriduvvui ovttajienalaččat sáddejuvvot sámediggeráddái viidáseabbo meannudeapmái.
8. Eavttuhus 4 mearriduvvui ovttajienalaččat.
9. Eavttuhus 2 mearriduvvui ovttajienalaččat sáddejuvvot Sámediggeráddái viidáseabbo árvoštallamii.
10. Sámediggeráđi árvalus mearriduvvon lasáhusaiguin ja rievdadusaiguin mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjái dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Máret Guhttor, áššeovdd.	
2.	Johan Mikkel Sara	Marianne Balto Henriksen Peder Mathisen Ragnhild Nystad Ann-Mari Thomassen Johan Mikkel Sara
3.	Geir Tommy Pedersen	
4.	Amund Eriksen	Marianne Balto Henriksen Amund Eriksen
5.	Ingar Eira	Máret Guhttor
6.	Ole Henrik Magga	
7.	Klemet K. Hætta	Ragnhild Nystad Ole Henrik Magga Geir Tommy Pedersen Olav Andersen Máret Guhttor Klemet K. Hætta
8.	Steinar Pedersen	Geir Tommy Pedersen Steinar Pedersen
9.	Eilif O. Larsen	Ingar Eira Geir Tommy Pedersen Eilif O. Larsen

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

10.	Marianne Balto Henriksen	
11.	Olav Andersen	
12.	Ing-Lill Pavall	
13.	Hartvik Hansen	
14.	Geir Tommy Pedersen	
15.	Per Solli	
16.	Ragnhild Nystad	
17.	Amund Eriksen	
18.	Máret Guhttor	

VI. Sámedikki mearrádus maŋŋá jienasteami lea ná:

Sámediggi ovddida 1998 bušehtii doaibma- ja virgečállosa.

STÁHTABUŠEAHTTA 1998 - DOAIBMAČÁLUS

1. ÁLGOSÁJNI

Norga lea ovdan ávnnaslaš buorredilálašvuoda ja norgalaš kultuvrra ovdáneami dáfus. Erenoamážit soadi maŋŋá lea leamaš ovdáneapmi bušehttabáruid ja -doaimmaid dáfus. Dat bárut leat duolbbasmuvvan. Sámi kultuvra, dan sadjái, lea aiddo ovdánišgoahtán seammá láhkai go dáža kultuvra juo guhkibuš áiggi. Sámediggi bivdá ipmárdusa das, go ain muhtun áiggi lea dárbu čájehit ceakko báruid bušehttaovdáneamis, vai livččii vejolaš buoridit veaháš daid vahágiid mat leat dáhpáhuvvan ovdalis áiggiid, ja vai ovdáneapmi sáhtášii leat dássálagaid daid beliiguin mat dáža kultuvrras leat lunddolaččat mielde.

Sámediggi lea proseassas dakkár hálddahusortnegiid sirdima dáfus mat njuolga váikkuhit sámi álbmogii. Dán dilis rápmabušehtat maid váldjuvvojit dađistaga eambo atnui Sámedikki oppalaš bušehtas. Sámedikki mielas lea lunddolaš ahte dikki váldi ovdána nu, ahte sáhtá dárbbu mielde vuoruhit siskkobealde iežas bušehttarájáid. Nammaduvvui bargojoavku mii árvvoštalai árvalusa, ahte berre boahit nuppástus mii addá Sámediggái stuorát bušehttafriddjavuoda. Bargojoavku ovddidii iežas barggu giđđat 1996, ja Sámediggi meannudii ášši čakčamánu 1996. Sámediggi eavttuha ahte visot dat ruhta mii juolluduvvo Sámediggái, biddjojuvvo Sámedikki háldui 50-poasttas, nu ahte šaddá leat Sámedikki iežas doaibma juohkit dáid ruđaid áššiide. Sámediggi doarju dan jurdaga, ahte jos bođu bušehttemii sirdit, de álggahuvvojit bargomeanut das mo šiehtadit riikkaeiseválddiiguin bušehttarámaid hárrái. Dán lea dehálaš deattuhit. Ollu surggiin boahit čielgaseappot ja čielgaseappot oidnosii ahte earát geassádit váldimis badjelaset ovddasvástádusa sámi gielas, kultuvrras ja servodateallimis dan botta go Sámedikki bušehtii ii boađe vejolašvuolta lasihit ođđa dárbbaslaš doaibmabijuid. Jos dát tendansa joatká, de rápmabušehtten sáhtá šaddat baicce vahágin sámi doaibmabijuide go ávkin.

Nu guhká go Ráđdehus ja Stuorradiggi galgaba árvvoštallat eanjkidoaibmabijuid poasta- ja poasttavuollásaš dásis, de sis lea maid ovddasvástádus oppa bušehta hámis. Dan nuppástahtit almmá dárbbaslaš dáhkádusaid haga ii leat dohkálaš.

Sámediggi celkkii, go meannudii rápmabušehttenášši, ahte geavatlaš sivaid geažil ii leat vejolaš álggahit rápmabušehtten ovdal áramusat 1998. Odne ii leat vejolaš ovdehit jagi 1998 rápmabušehttema. Vuos lea nu, ahte ii mihkkege vuos čujut dan guvlui, ahte ásahuvvojit bargomeanut bušehttašiehtadallamiid ja bušehttaeavttuid várás. Dan hárrái Gielddadepartemeanta ferte mearridit čielgasit. Nuppádassii, de dárbbasuvvo šiehtadallamiid vuoddu gárvvistuvvon vuoddoávnas. Goalmmádassii, de Sámediggi ja dan systema iešge dárbbasá áiggi oahppat bargomeanuid rápmabušehttenprosessii. Lassin livččii vuogas, ahte lasiheamit maidda lea dárbu ovdalgo áigeguovdilis ortnegat sirdojuvvojit Sámedikki bušehttii,

Sign: SS...../..... EKN.....

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

bohtet ovdalگو rápmabušehtten álggahuvvo. Geavadis jagi 1999 bušehtta lea danne áramus vejolaš bušehtten. Sámediggi belistis áigu, dallánaga go jagi 1998 bušehttaášši lea meannuduvvon dievasčoahkkimis, álggahit proseassa mii galggašii sáhttit doalvut rápmabušehttemii 1999. Leago dat vejolaš, dat sorjá das leatgo ovdalis namahuvvon eavttut dievvan.

Dát dokumeanta čuovvu mealgadii ovddeš vuogi mo ovddidit odđa dárbbuid. Dát ii leat nappo bušehttaráhkadeamis oassi mii lea rápmabušehttema várás. Dakkár bargovuohki ferte heivehuvvon oppa min systemii maŋŋá. Go dás čujuhuvvo rápmii, de lea sáhka das, ahte mii buohtastahttit 1997-bušehtain nu mo Ráđdehus dan eavttuha kapihttalis 0540 Stuorradiggedieđahusas nr. 1 (1996-97). Ovdehuvvo ahte dat juolludeamit bissot.

2. ODDA DÁRBBUT

2.1 Odda ulbmilsuorggit ja váikkuhangaskaoamit

Sámediggi áigu bušehttaáigodahkii deattuhit dáid ulbmilsurggiid:

- Álggahit plánaid mat leat mearriduvvon sámi riddo- ja vuotnaguovlluid várás, eanandollui, lotnolas ealáhusaid joatkevaš doarjun, visot dainna lágiin ahte Sámi ovddidanfoanda stuoriduvvo.
- Diehtjuohkiáŋgiruššan
- Sámi kulturfoandda ráma viiddideapmi
- Doaibmabijut nuoraid ja sámi valástallama várás
- Sierra rámat erenoamáš doaibmbijuide (omd. álgoálbmogiid jahkielogi várás) mat odne eai dorjojuvvo Sámedikki ásahuvvon doarjjaortnegiid rudaiguin.

Sámediggi lea ovdal (vrd. Doaibma- ja virgečállosiid 1997) noastán áššin sámi dearvvašvuoda ja sosiálaplána čadaheami ja ávžžuhan ahte dat ovddiduvvošii Stuorradiggái Ráđdehusa prográmma- ja ulbmilsuorgin stáhtabušehtas boahttevaš 4-jahkásaš áigodahkii 1997 – 2001. Sámediggi lea ilus go Stuorradikki gielddalávdegoddi lea cealkán ná go meannudii Sámedikki doaimma jagi 1994 (Árvalus S.nr. 73 – 1996):

"Lávdegoddi mearkkaša ahte Ráđdehusas dál lea gulaskuddamis sierra plána sámi álbmoga dearvvašvuoda ja sosiálabálvalusaid várás. Lávdegoddi vuordá ahte dat plána sáddejuvvo Stuorradiggái go Sámediggi dan lea meannudan."

Sámediggi vuordá ahte nu dahkkojuvvo sierra Stuorradiggedieđahusa bokte.

Go ILO-soahpamuš 169 dohkkehuvvui, de stáhta miedai ahte das lea čielga politihkalaš ja ekonomalaš ovddasvástádus sámi álbmoga ektui dearvvašvuoda ja sosiálasuorggis. Jos sámi álbmot galggaš oazžut seamma buriid fálddagaid dearvvašvuoda ja sosiálasuorggis go álbmot muđui, de fertejit ekonomalaš rápmavevttut sihkkarastit plána čadaheami.

2.1.1 Sámi ovddidanfoanda

2.1.1.1 Sámi ovddidanfoandda geográfalaš doaibmaguovllu viiddideapmi

Foandda geográfalaš doaibmaguovlu Finnmárkku fylkkas leat dát gielddat:

Guovdageaidnu/Kautokeino, Kárášjohka/Karasjok, Porsáŋgu, Deatnu/Tana, Unjárgga/Nesseby, Fálesnuorri ja gieldmaid Gáŋgaviikka, Davvesiidda ja Moasáid siskkit guovllut.

Tromssa fylkkas doaibmaguovlu leat Návuoŋa gielda, Gáivuona gielda siskkit guovlu ja biirret Loabága gielddas ja Skániid gielddas.

Sign: SS / EKN

Nordlándda fylkkas doaibmaguovlu leat oasis Evenášši gielddas ja Divttasvuona gielddas. Lassin foanda sáhtá doarjut sámiiid guđet ássat dan guovllus mii ollá Nordlánddas. Sáltoduoddara rájis Hedmárkku fylkii Engerdala rádjai. Doarjaga lea vejolaš addit earáge guovlluide, jos doaibmabidju lea mearkkašahtti dehálaš sámiiide gutet ássat dan báikegottis, muhto olggobealde ieš doaibmaguovllu.

"Riddo- ja vuotnaguovlluid doaibmaplánaš " lea okta strategalaš ulbmilsuorgi jure justa foandda doaibmaguovllu geográfalaš viiddideapmi.

Sámi ealáhusrádis galget, ráđi iežas loguid mielde, buohkanassii 18 gulaskuddan eaigo sii beasa leat mielde foandda doaibmaguovllus.

Jos foandda geográfalaš doaibmaguovlu viiddiduvvo, de dat šaddá váikkuhit foandda ruhtadárbbuide, mat sturrot ollu eambo go otnáš rámat ovdehit.

2.1.1.2 Lotnolasealáhusat bissovaš ortnegin. Duodji.

Lotnolasealáhusaid geahččalanortnega ulbmil lei iskat doaibmabijuid máš sáhtášedje nannet bargomárkana ja sin dienasvuodu guđet barget lotnolasealáhusain. Ovddidanoassi siskkildii iešguđetlágan váikkuhangaskaomiid, nugo álggahanstipeandda, álggahandoarjaga ja earáge doaibmabijuid, ja dat ledje ráddjejuvvon Sámi ovddidanfoandda geográfalaš doaibmaguvlui. Lassin addojuvvui doaibmadoarjja lotnolasealáhusaide boazodoalus, eanandoalus, guolástusas, duojis ja meahceávkašumis. Doaibmadoarjjaortnet gulai 7 gildii foandda guovllus. Prošeakta loahpahuuvui jagi 1995. Doaibmadoarjja mii lea lotnolasealáhusaid várás čájehuvvo ávkálázžan nissonolbmuid guovdu, erenoamážit duojis.

Njuolggadusat bissovaš doarjjaortnega várás mearrduvvojedje Sámedikkis čakčamánu 26. b. 1996, ja álggahuvvojit ođđajagemánu 1. b. 1997.

Áigumuš duoji doarjagiin lea bisuhit ja ovddidit duoji ealáhussan ja kultuvrralaš ilbmadanvuohkin. Duodji lea ealáhus mii viehka muddui addá bargosajiid nissonolbmuide. Sámi ealáhusráđi lea maid jagi 1995 juohkán poasttas 70 doarjjaruđaid duodjái, mat leat mannan duoji váldoorganisašuvnnaide, báikkálaš duodjeguovddážiidda, rávaaddiguovddážiidda ja prošeaktadoaibmabijuide. Dát doarjja lei 1995 buohkanassii 3,6 mill.ruvnu.

Sámediggi áigu lágídit ovdáneami nu ahte ávkin šaddá ealáhusduodjái. Duojis leat ollu nissonolbmot barggus, ja Sámediggi oaidná lunddolažžan ovddimusat bidjat ruđjaid ásahit ođđa ja gánnáhahtti doaimmaid.

Ollašuhhtin dihtii áigumušaid lea dárbu dán strategiija čuovvut:

- Buvttaovddideapmi
- Joatkkaskuvllaid bokte buoridit olbmuid máhtu
- Vuodđduvuvvon organisašuvnnaid bokte vuovdalit ja gávppašit
- Buorit ovttasbargu duojáriid ja duodjeorganisašuvnnaid gaskkas

Duoji váldoulbmil lea ovddidit duoji, vai šattašii ealáhusdoaimman mas lea sámi kultuvra ja árbevierru vuodđun.

Sámi ealáhusráđdi lea iežas doaibmaplániid jahkái 1998 bidjan čuovvovaš ulbmilosiid duoji várás:

- Ásahit gánnáhahtti duodjedoaaimmaid
- Nannet duojis vuovdalan- ja gávppašandoaimma
- Ovddidit ođđa ja oktasaš duodjebuktagiid

Sign: SS...../.....EKN.....

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

2.1.1.3 Sámi eanandoalloplána. Sámi riddo- ja vuotnaguovlluid doaibmaplána.**Sámi eanandoalloplána**

Sámediggi áigu ain ovddidit sierra eanandoallopoltihka, nu guhká go Sámedikkis ii leat vejolašvuohta váikkuhit sámi guovlluid eanandoallopoltihka hábemii .

Sámediggi lea deattuhan ahte lea dárbu nannet ealáhusa dábalaš dinestusvuodu sierra doarjjaortnegiiguin: Dárbbalaš doaibmabidjun ja čuovvolan dihtii dán válgaáigodaga Sámediggeplána doaibmabijuid Sámediggi álggahii "Sámi ássanguovlluid eanandoalloplána" ráhkadeami. Lávdegoddi ovddidii iežas čielggadeami Sámediggái 1995. Gulaskuddanvuoru manjá plána biddjojuvvui áššin Sámedikki dievasčoahkkima ovdii. Plána meannuduvvui dievasčoahkkimis áššis 10/96.

Sámediggi lea eanandoalloplána oktavuodas deattuhan čuovvovaš ulbmiliid sámi guovlluid eanandoallopoltihkkii:

- Eanandoallu ferte veahkkin ollašuttit áigumuša doalahit sámi ássanguovlluid ássanminstara lávda.
- Giliide ferte bohtit áigái odđa ja gánnáhahtti ealáhusálša, man vuodđun leat giliid luondduvaljit, olmmošlaš ja kultuvrralaš návccat.
- Embbo ferte bargojuvvot dan badjelii, ahte láchit dilálašvuodaid buvttadit dárbbu mielde daid eanandoalldáviriid maid livččii luonddu beales vejolaš buvttadit sámi ássanguovlluin.
- Sámi ássanguovlluid eanandollui ferte bohtit nana biebmobuvttadeaddji industriija mii ceavzá ja sáhtá gilvvohallat.

Sámi eanandoalloplána lávdegoddi oaivvilda ahte bisuhit ollu bargosajiid eanandoalus ja eará vuodđoealáhusain lea dehálaš go áigumuš lea sealluhit gille- ja servodateallima vai sámi kultuvra ceavzzášii ja nanusmuvašii dan bokte. Eanandoalloplána váldoulbmil lea ovddidit Sámedikki eanandoallopoltihkalaš váikkuheadjain, ja hábmet sámi guovlluide eanandoallopoltihka mas ealáhusa rápmaveavttut leat riikkaviidosas sámpoltihkalaš ulbmiliid vuodul, ja dasto vel riikkaidgaskasaš ja sisrievttalaš geatnegasvuodaid vuodul.

Sámedikki oinnolaš doaibma eanandoallosuorggis odne lea Sámi ealáhusrádi bokte, mii hálddaša daiguin ruđaiguin mat leat eanandoalu ovddideami várás Sámi ovddidanfoandda doaibmaguovllus. Dán doaibmaguvlui gullet odne 15 gieldda, ja ruđat leat ráddjejuvvon dán doaibmaguvlui.

Vai lea vejolaš ollašuttit daid ulbmiliid mat leat plánas, de lea mearredeaddji dehálaš ahte Sámi ovddidanfoanda nanusmahttojuvvo dainna lágiin ahte oazžu lasi ruđaid, earret daid mat leat dáláš ekonomalaš rámaid mielde.

Sámi riddo- ja vuotnaguovlluid doaibmaplána

Sámediggi lea hábmen árvalussan sámi riddo- ja vuotnaguovlluid doaibmaplána - 1997-2001. Ášši meannuduvvui dievasčoahkkimis áššis 21/96 mas čuovvovaš mearrádušat ovddiduvvojedje:

Čuovvovaš váldoulbmilat leat biddjojuvvon doaibmapláni:

- Ovddidit ja sealluhit sámiid iešvuoda, giela ja kulturárbbi buolvvas bulvii.

Sign: / EKN

Čoahkkingirjji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjjiis leat 107 nummaraston siiddu

- Nana ja ealasis sámi servodat, mas leat bissovaš ássamat ja viiddis ealáhus- ja servodat-eallin.
- Nannet ja ovddidit sámiid resurssalaš, ekonomalaš, kultuvrralaš ja politihkalaš vuoigat-vuođaid.
- Eanet olbmuid sámi jienastuslohkui.

Dáid ulbmiliid Sámediggi mearridii čuovvut go eavttuhii 7 strategalaš ulbmilsuorggi, maida gullet doaibmabijut guolástusas, eanandoalus ja lotnolasealáhusain. Dasto lea árvalus álggahit arvat giela ovddideaddji doaibmabijuid, viiddidit Sámi ovddidanfoandda doaibmaguovllu ja Davvi-Tromssa ja Finnmárkku doaibmabidjoguovllu.

Doaibmaplánain Sámediggi čujuha ahte lea dárbu ráhkadit guovtterádat strategiija almmolaš bálvalusaid ja siskkáldas struktuvrra ja riddo- ja vuotnaguovlluid sámi veahkadaga gaskavuodaid várás. Muhtumassii sámi dilálašvuodaid lea dárbu integreret ja heivehit dábálaš almmolaš bálvalusfálaldagaide, muhtumassii fas dárbu álggahit sierra sámi siskkáldas-struktuvrralaš doaibmabijuid, maid vuodđun leat sámiid sierra dárbbut ja sávaldagat, mat vaikko sáhttet juoga láhkai spiehkastit almmolaš bálvalusfálaldagaid ja siskkáldas struktuvrras.

Sámediggi lea iežas plánaide bidjan áigumuššan álggahit doaibmaplána 1997. Dat plána eaktuda ruđaid e.e. Sámi ovddidanfoanddas doarjjan ealáhusdoaibmabijuide mearrasámi servodagain ja giliin. Eai leat várrejuvvon ruđat jagi 1997 bušeahtas, nu ahte mii joatkit sávaldagaiguin jagi 1998.

Sámediggi áigu bargat buoridit ja ovddidit riddo- ja vuotnaguovllu sámiid ávnnaslaš birgema Finnmárkkus, Tromssas ja Nordlánddas. Sámediggi áigu oččodit áigái sámi guolástusguovllu, mas lea odđa earrejuohku, ja geahččalanguovllu riddo- ja vuotnaresurssaid hálddašeami várás, ja ahte leat vejolašvuodat ásahit rustegiid eatnan alde mat vuostái váldet ja mas sáhttá viidásiterohallat bukton guollehivvodagaid.

Sámediggi lea čadahan "Sámi guolástusat jahkái 2000" nammasaš čielggadeami. Doaibmabijuid ulbmilat leat ovdan čielggadeamis:

- Eambo guovllolaš hálddašeapmi resurssaiguin Davvi-Norgii, oktan vejolašvuodaiguin hálddašit eambo lávda daiguin sámi riddo- ja vuotnaguovlluin.
- Sámi mieldemearrideapmi buoriduvvo báikkálaš, guovllolaš, riikkalaš ja riikkaidgaskasaš dásis.
- Hálddašeapmi mas luonddu oppalaččat váldojuvvo vuhtii ja lea vuodđun meroštallat jahkásaš resursageavaheapmái.

Sámi ealáhusráđdi lea iežas doaibmaplánas mearridan čuovvovaš strategiija guolástusealáhusa várás:

1. Ovddidit jierpmálaš ja báikkálaččat heivehuvvon guolásteami siskkobealde foandda geográfalaš doaibmaguovllu.
2. Sihkkarastit sámi guovlluin guolásteaddjiide, maddái lotnolasealáhusolbmuide, vejolaš-vuoda jodihit iežaset sállasiid.
3. Veahkehit guollebiebmansuorggi šaddat nana ja gánnáhahti ealáhussan.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjiis leat 107 nummaraston siiddu

4. Riddo- ja vuotnaguovlluid sámi servodagain ferte leat buorit rekruterenortnegat, mat ožžot nuoraid searvat guolástusealáhussii.

Sámi ealáhusráđdi lea maŋimus jagiid ožžon dáid ruđaid:

1995: 16 930 000

1996: 16 811 000

1997: 17 168 000 (eavttuhus)

Dát leat eanaš ruđat Sámi ovddidanfondii ja doarjagat lotnolas ealáhusaide. Ruđat mat juolluduvvojit lotnolas ealáhusaide, leat dál Sámi ovddidanfoanddas. Lassin Ealáhusráđdi hálddaša juolludemiid mat leat Sis-Finnmárkku nuppástahttinprográmmas.

Sámi ovddidanfoanda lea guovdilis gaskaoapmi Sámedikkis go dat galgá ovddidit daid doaimmaid mat namahuvvojedje dás ovdalis. Foanda bures heive dasa dainnago dat lihkostuvvá bures mearriduvvon ulbmiliid ektui, maid mielde galggašii sámiid ássanguovlluin bisuhit ássanminstara ja veahkkin ovddidit báikegottiid eláhusdoaimmaid. Dat lea duodaštuvvon árvoštallamiin maid NIBR čadahii. Jagi 1995 lei doarjjaoassi eanandollui 51%, ja nisssonolbmot geat ožžo doarjaga ledje 20%. Ortnegis mas lotnolas ealáhusat ožžot doarjagiid ledje nisssonolbmot 46%, ja 68% doarjjaruđain manne prošeavttaide main duodji lei oassi.

Sámi ealáhusráđdi lea huksen alcces ollu máhtu ealáhusovddideamis mearriduvvon ulbmiliid ektui norgalaš sámpolitihkas. Ahte juolludeamit Sámi ovddidanfondii stuoriduvvojit lea áibbas dárbbalaš eaktu, jos galggaš leat vejolaš čadahit guhká vurdojuvvon ja sakka dárbbasuovvon doarjagiid riddoguovlluin.

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

10.250.000,- ru.

2.1.2 Diehtujuohkin

Sámediggi lea gidđat 1995 mearridan diehtujuohkinstrategiija iežas doaimma várás mas leat dát váldoulbmiljoavkkut:

- gudege sámegiela geavabeaddjit, sihke sii gudet leat jienastuslogus ja sii gudet eai leat:
- dárogielalaš sámit, sihke sii gudet leat jienastuslogus ja sii gudet eai leat
- dážat miehtá sámi guovllu

Diehtujuohkinstrategiija buktá dáid guhkesáigásaš osiid ovdan doaibmapláνας:

1. Ásahit almmolaš sámi diehtujuohkinbálvalusa

Dehálaš doaibmabijut dán oktavuodas:

- Sámediggi áigu álggahit plánaid guovllolaš diehtujuohkinguovddážiid hárrái mat leat gittalagaid Sámedikki diehtujuohkinbálvalusain.
- Sámediggi áigu jagi 1996 geahččalit almmuhit diehtujuohkinaviissa. Guokte diehtujuohkinaviissa leat juo ilbman jagi 1996. Go ruhtavárit leat unnit, de ii leat vejolaš vuhtii váldit buot giellajoavkkuid maid Sámediggi lea oaidnán dárbbaslažžan. Dan livččii sávahahtti ahte dán várás boadášedje embbo ruđalaš návccat.
- Diehtujuohkinbuvttadeapmi mii lea heivehuvvon gudege giellajoavkui.

Sign: / E.K.N.

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Sámi bibliotekabálvalus ferte váldojuvvot mielde Sámedikki diehtjuohkinstrategii.

Ruđat diehtjuohkinbargui juolluduvvojit poasttas 11 Dávvirat ja bálvalusat Sámedikki váldohálddahussii. Jagi 1996 dát poasta lei 10 701 000, main 6 653 000 ledje várrejuvnon Sámedikki váldohálddahussii. Dáinna rámain ii leat báljo várri viiddidit diehtjuohkinbálvalusa.

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

2.000.000,- ru.

2.1.3 Sámi kulturfoanda

Lunddolaš lea ahte Sámedikki ásaheapmi oktan dan vuollásaš ráđiiguin lassánahtii olbmuid beroštumi sámi áššiin, sihke sámi álbmogis ja servodagas muđui. Sámi kulturráđi mielas lea buorre go dábálaš olbmot viidát beroštit kultuvrras ja barget dáinna. Erenoamážit dat beroštahtá kulturráđi ahte dat sámi unnitlohkočoahkit mat leat miehtá riddo- ja vuotnaguovlluid, ja mat ovddimusas leat vásihan dáruiduhttindeattu, galggašedje oažžut buoret vejolašvuodaid nannet ja seailluhit iežaset sierralágan kultuvrra.

Dehálaš ulbmilsuorggit Sámi kulturfoanddas leat e.e.:

- Lasihit sámi girjjiid almmuheami; erenoamážit sámi nuoraid várás
- Fállat buoret ekonomalaš dilálašvuodaid sámi govvadáiddáriidda/duojáriidda
- Veahkehit ovdan sámi musihka almmuheami

Foandda oppalaš ohcanrápma lei 1995 15,3 mill. ruvnnu stuoru. Go foanddas dušše leat 5 mill. ruvnnu, de dat mearkkaša ahte ollu ohcamat hilgásit dahje ohccit ožžot unnit doarjaga go leat ohcan. Dárbi lea leamaš árvvoštallat áššiid oppalohkái ja mearridit rámaid maid mielde doarjagat juolluduvvojit. Tendeansa daid jagiid maid Sámi kulturfoanda lea doaibman, lea leamaš ahte muhtun doarjjaohcamat sámi kulturáigumušaide leat šaddan Sámi kulturráđi háldui beroškeahhtá das gulletgo dohko vai eai. Dávjá dat sáddejuvvojit viidáseappot gielddaide, fylkkaide dahje departemeanttaide mat ledje álgomeannudeaddji lágádusat. Dat mearkkaša ahte doarjagat sámi kultuvrii ráddjejuvvojit eambbo ja eambbo daidde váriide, maid mielde Sámi kulturráđdi sáhtá juolludit, vaikko Norggas muđui lea nu ahte sihke gielddat, fylkkat ja stáhta dorjot kulturbarggu. Sámi kultuvra báhcá dego isitkeahtes dillái.

Dábálaš almmolaš sámi kultuvradoaimmaid doarjumat leat duodas šaddan heajut dillái manimus jagiid, go váldit vuhtii hadde- ja gollolassánemiid. Dát lea viehka bahá go mii geahčadit váldoulbmiliid mat leat sámi kultuvrra várás. Sámi kulturráđdi lea cealkán iežas vuorjašumi dán soju geažil.

Juolludeamit Sámi kulturráđdi poasttas 52 leat leamaš ná:

1995: 9 559 000

1996: 9 912 000

1997: 10 123 000 (ráddehusa árvalus)

Sámi kulturfoanda áshuvvui 1.1.1994 ja juolludeamit ledje jagiid 1995 ja 1996 5 000 000 ruvnnu. Ii jag 1997 bušehtasge leat báljo lasáhus Sámi kulturfondii.

Sámediggi áigu movttiidahttit sámi kulturdoaimmaid ja ilbmanvugiid ovdánit ja doalada dan dihtii ovddeš gáibádusas oažžut Sámi kulturfondii lassin 3 mill. ruvnnu. Dát orru leamen realistialaš dáid dárbbuid ektui mat leat duodaštuvvon daiguin ohcamiiguin mat leat bohtán Sámi kulturfondii.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

3.000.000,- ru.

2.1.4 Gielladoaimmat

Álbmogin sámiide lea mearrideaddji dehálaš ahte sámi giella oazžu vejolašvuodaid seailut ja ovdánit. Mánngga buolvva dáruiduhttin lea duššadan ollu sámiin giela.

Viidát Sámis sámeigiella lea mannan maŋás, ja ollu guovlluin leat šaddan buolvvaviidosaš "gielahis ráiggit", muhtun báikkiin mánngga buolvva viidosaš "ráiggit", main olbmui ii leat leamaš vejolašvuolta oahppat iežaset giela. Dat dilli lea loavkašuhhti ja olmmošdeaddi sin mielas geat dasa šaddet, ja dat dagaha ahte giella ja kultuvra dain guovlluin ain boahhte áiggisge adnojuvvon unnitárvosažžan. Mii eat álbmogin sáhte dán dili guhkkeli dohkkehit.

Sámi giellaráđdi lea geahčadettiinis giela árvvu ja dili iešgudet guovllus fuomašan ahte lea duodaid dárbu ulbmildidolaččat ealáskahttit olbmuid giellamáhtuid. Ollu guovlluin lea dovdomearkan dat ahte nuorat ja boarráseappot olbmot dat dovdet sámeigiella, muhto gaskaleamos buolva unnán dan máhtta dahje ii oppanassiige.

Sámediggi lea ráhkadan plánaid nannen ja ovddidan dihtii sámeigiella lullisámi guovllus, julevsámi guovllus ja Ofoahta/Lulli-Tromssa guovllus. Dat barggus mii lea dahkkojuvvon dán guovlluin ii lea doarvi Sámedikki giellabarggu ulbmiliid ollašuttimii, muhto dat lea guhkes proseassa álgu, mii galggašii ealáskahttit sámeigiella. Sámediggi lea vuoddojurddan mearridan ahte buot sámit galget beassat oahppat sámeigiella nuvttá. Earret ovdalis namahuvvon guovlluid, de fertejit doaimmat biddjojuvvoht johtui Lulli-Norggas, Gaska-Tromssas, Davvi-Tromssas, Álttás-Fállánuoris, Porsáנגgus-Lájesvuonas ja Máttá-Várjjagis, maidái Norgga nuorta-sámi guovllus. Oahppanfálaldagat fertejit buorránit mánngga láhkai. Sámi giellaráđdi lea árvalan dakkár doaimmaid go giellakurssaid, stipeandaortengiid, giellaguovddážiid ja terminologijabarggu.

Odne leat vuodduvvon giellaguovddážit Porsáנגgus gielddas ja Gáivuona gielddas. Dat jođihuvvojit 3-jahkásaš prošektan Sámi giellaráđi ruđaiguin. Dát proševttat lohppet jagi 1996 eai geat leat sihkkarastojuvvon dađe guhkkeli. Dán proševttain leat vásihan buriid bohtosiid. Dehálaš lea sihkkarastit dan, ahte proševttat jotket, go bohtosat leat leamaš nu buorit, ja joatkevaš doaimma attášii buori vuodu mas ealáskahttit giela duoin nuppiin guovlluin maid.

Vásihusat ja čielggadeamit maid leat namahan dás ovdalis addet buori vuodu mas seamma láhkai kártet dárbbuid eará guovlluin main giella lea duššamin. Lassin doarjagiidda mat odne juolluduvvojit gielddaide ovddidan dihtii guovttegielalašvuoda, de lea dárbu doarjut ovttatolbmuid maid gudet oahpahallet sámeigiella. Dan lea vejolaš dahkat stipeandaortnegiiguin.

Sámi giellaráđdi lea dáidda doibmabijuide árvalan jahkái 1988 juohkit ruđaid ná:

Giellakurssat	500 000
Giellastipeanddat	1 000 000
Giellaguovddážit	800 000
Terminologijabarggut	400 000

Giellaguovddážiid dáfus Giellaráđdi lea cealkán ahte dárbbut rievtti mielde logi-gearddásaččat.

Juolludeamit Sámi giellaráđdi poasttas 53 lea maŋimus jagiid leamaš ná:

1995: 16 650 000

Sign: JS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

1996: 17 693 000

1997: 17 569 000 (rádđehusa eavttuhus)

Lasáhus poasttas 53 lea 1996 1.375 mill. ruvnnu. Dán ruđas 1 mill. ruvnnu biddjojuvvojedje giellaprošeavttaide ráhkaduvvon plánaid mielde.

Juolludeapmi jáhkái 1996 lea juhkkajojuvvon nu, ahte 16,65 mill. mannet guovttegielalášvuoda doarjjan, 1 mill. giellaprošeavttaide, 332 000 leat poasttaide 01 ja 11 sirdojuvvon 2-jahkásaš giellabarggu virgedáhkádussii (sátneban̄ku), ja 43 000 biddjojuvvojedje sierra sátneban̄kui.

Ollásit ruhtadan dihtii daid plánaid maid diggi lea bidjan vuodđun dan hámis maid Giellaráđdi lea ráhkadan, lea dárbu ollu stuorit juolludeapmái. Eavttuhuvvo ahte jáhkái 1998 juolluduvvojit ruđat joatkit doibmabijuid mat lea jođus ja odđa doaibmabijuid álggaheapmái lassin **2,7 mill. ruvnnu.**

2.1.5 Dárbbuide earret dábálaš ortnegiid

Sámediggi dárbbáša doarjjaortnega mii sáhtášii gokčat muhtun sierradárbbuid mat leat olggobealde dábálaš ortnegiid. Dađistaga čuožžilit odđa dárbbut sámi servodat- ja kultureallimis maidda Sámedikkis eai leat, eaige muhtun dáhpáhusain sáhte leat, bissovaš doarjjaortnegat. Dehálaš lea ahte Sámediggi sáhtá loaiddastit veahkkin go vuorddekeahes dárbu čuožžila, iige álo dárbbáš hilgut buot odđa álgagiid ja doaibmabijuid.

Jahki 1996 lei vuosttamuš jahki go Sámediggi juolludii ruđaid odđa dárbbuide. Postii 70.6 biddjojuvvojedje jagi 1996 147 000, ja dan vejolašvuoda geahččalit joatkit jagi 1997.

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

353.000,- ru.

2.1.6 Doarjja sámi valáštallanorganisašuvnnaide

Sámi valáštallan lea ealáskan mañimuš jagiin. Sámi valáštallamat álggahuvvojedje Ruota bealde báikkálaš doaluiguin ja sámi meašttirgilvviiguin mañná soadi, mat dađistaga leat šaddan davvirikkalažžan. Sámi valáštallan Lihttu lea organiseren eanaš sámi valáštallama ja ollu searvvit leat ásahuvvon maid ulbmil lea dušše valáštallan. Valáštallan lea deatálaš kulturdoaibma, ja dat lea deatálaš sámi giela, kultuvrra ja servodateallima suodjaleapmái. Dát váikkuha sámi mánáid ja nuoraid identitehta nannemii ja gullevašvuoda nannemii sámi servodagas.

Jos sámi valáštallamis galgá leat ovdánanvejolašvuolta, de lea deatálaš sihkkarastit ekonomálaš vuodu.

Doarjja valáštallamii lea dál addojuvvon Sámi kulturráđi bokte mañná go 100.000,- ru. sirdojuvvui Kulturráđi bušehtii poasttas 70.1. Sámi kulturráđis ii leat vejolašvuolta šat lasihit juolludusa, danin go juo lea nu garra gilvu oazžut daid juolludusaid maid Ráđdi hálddaša.

SVL (Sámi Valáštallan Lihttu) lea gaskariikkalaš searvi, mii ásahuvvui vuosttaš gearddi 1978s, masa gulle searvvit sihke Ruotas, Suomas ja Norggas. Mañná lea dát odđasit organiserejuvvon, ja odđa SVL vuodđuduvvui 1990s. Dalle šadde golbma distriktavaláštallansearvi (Ruotta, Norga ja Suopma).

Norgga beale distriktavaláštallansearvi (SVL-n) lea doaibmamin 6. jagi. SVL-n lea organiserejuvvon nu ahte das leat 4 vuollásaš fágálávdegotti ja juohke lávdegottis leat golbma stivralahtu. Dát leat dálvevaláštallanlávdegoddi, geassevaláštallanlávdegoddi, heargevuodjenlávdegoddi ja báhčínlávdegoddi.

SVL:a váldoulbmil lea čohkket sámi mánáid, nuoraid ja rávisolbmuid valáštallan ja kultuvrralaš doaluide beroškeahhtá riikarájiin. Dán lágan doaimmat nannejit sámiid

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

identitehtadovddu ja gullevašvuoda álbmogin. Danin fertege dan barggu maid SVLa dahká oaidnit deatálaš giella- ja kultuvranannejeaddjin.

SVLa lea 1997s plánen doaimmaid mat gusket sihke čuoigamiidda, heargevuodjemiidda, spabbačiekčamiidda ja geassevaláštallamiidda.

SVL:ii lea ráhkaduvvon dábálaš jahkebušeahtta mii lea 753.000,- kruvnnu.

Sierralágan doarjjaortnega bokte sámi valáštallama organiseremii sáhtašedje sámi mánát ja nuorat deaivvadit ja ángiruššat gielalaččat/kultuvrralaččat friijaáiggisge.

Sámediggi áigu fas nugo ovdalis jagiinge 1998s doalahit ávžžuhas ahte ásahuvvo sierra doarjjaortnet sámi valáštallamii.

Dárbu olggobealde rámma: 700.000,- ru.

2.1.7 Doaimmaváikkuhangaskaomiid rámaid olggobeal dárbbuid vuoruheapmi ja namaheapmi

Sámediggi áigu vuodđunis jagi 1998 odđa váikkuhangaskaomiide bidjat čuoovvovaš vuoruhusa:

Sámi ovddidanfoanda: Sámi ovddidanfoandda doaimmavuovllu viiddideapmi	3.550.000 ru.
Lotnolas ealáhusat bissovaš ortnegin. Duodji.	4.700.000 ru.
Sámi eanandoalloplána/Riddo- ja vuotnaguovvluid doaimmaplána	2.000.000 ru.
Diehtojuohtin	2.000.000 ru.
Sámi kulturfoanda	3.000.000 ru.
Gielladoaimmat	2.700.000 ru.
Dárbbuide olggobealde dábálaš ortnegiid	353.000 ru.
Sámi valáštallan	700.000 ru.
Supmi	19.003.000 ru.

2.1.8 Eará doaimmabijut

2.1.8.1 Sierralágan doaimmabijut

Sámediggeáirasiid čoavdinortnegat

Eavttuhuvvo ahte dát ortnet álggahuvvo jagi 1998 sumiin **1,2 mill. ru.**

Sámediggi áigu dáid rudaiguin ásahit 5 ollesáigevirggi Sámedikki áirasiid gaskkas, mas maidái opposišuvdna oazžu iežas oasi. Sámedikkis leat dál 2 ollesáigepolitihkkára, ja dat leat sadjásaš presideanta ja presideanta. Presideantta ja sadjásaš presideantta bálkágolul máksojuvvojit kapihtalis 0540, poasttas 01 Bálkkát ja buhtadusat.

Rudat erenoamáš čielggadanbargguide ja doaimmabijuide eamiálbmot logijagi oktavuodas

Sámedikkis lea vuoddo-ovddasvástádus gávdnat dohkálaš mearrádusvuodu daid áššiide maiguin diggi bargá áiggis áigái. Lassin beaivválaš áššemeannudeapmái mii dahkkojuvvo ovttaskas hálddahasaid dásis, de lea dávjá deatálaš ja riekta nammadit sierra čielggaduslávdegottiid maida adno sierra fágagelbbolašvuhta, ja ferte oastit čálliveahki dihto áigodagaide. Otnáš rádjái lea Sámediggi sierraruhtadeami bokte vuolggahan dán lágan čielggadusbarguid.

Lea hirbmat deatálaš Sámedikki saji ektui sánepolitihkalaš eavttuid biddjin ahte juohke eanjiláššis ii dárbaš ohcat sierra rudaid guovddáš sámi servodatáššiid čielggadeapmái. Dál

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

lea justa okta lávdegoddi čielggadeamen mohtorjohtaluslága mearkkašumi sámi ealáhusdoibmii. Meahccekomišuvnna barggu oktavuodát leat sámi oasálaččat gartan hirbmat váttis dillái ja dárbbášit fágaveahki. Eamiálbmotdeklarašuvnna bargui lea leamaš dárbu viežžat fágaveahki álbmotrievttálaš áššiid hárrái.

Eamiálbmot logijagi oktavuodas leat uhccán doaibmabijut. Sámediggi bivdá ahte várrejuvvojit ruđat eamiálbmot logijagi doaibmabijuide. Go departemeanttat, guhtege sierra galget geahččalit prioriteret dán lágan doaibmabijuid dáláš rámmaid siste, de ballá Sámediggi ahte logijahki ii šatta dahkkot oainnusin, eaige guovddáš dásis heivet doaimmaid oktii dohkálaččat. Jos dán jagis galgá leat oaivil našuvnnalaččat, davvirikkalaččat ja gaskariikkalaččat, de lea dárbu ahte sámít Norggas ožžot vejolašvuoda čalmmustit logijagi nu ahte dovdo. Mii guoská praktihkalaš doaibmabijuide, de čujuhit Guovdageainnus 1994 geassemánus dollojuvvon seminára raportii.

Ortnet ásahuvvo

2 milj. ruvnnuin

Sámi girjegoasttideapmi

Ii leat lunddolaš ahte organisašuvnnaide, mat ožžot doarjaga doibmii, ii lassán doarjjaruhta jahkásaččat haddegoargnuma ektui. Ruhtameari dáfus, go doarjjameari ii rievdda, ožžot organisašuvnnat duodalaččat uhccit ruđa geavahussii vaikko doaibma lea dat seamma jagis jahkái.

Sámediggi lea čielggadan sámi girjelágádusdoaimma eavttuid. Čielggadusas, maid Sámediggi ii leat vel loahpalaččat meannudan, nannejuvvo ahte lea dárbu dihto muddui lasihit juolludusa dán ulbmilii. Kriterijaid vuodul, mat geavahuvvojit dasa ahte sáhtágo lágádus oažžut doarjaga, bohtet ohccin dušše odđa, gelbbolaš lágádusat. Jos rámma ii bajiduvvo, de sáhtá dat dagahit dan ahte buohkaide dađistaga šaddá uhccit dat doarjja maid ožžot.

Juolludus poasttas 52.2 lea 1995s ja 1996s leamaš 1,5 milj. ruvnnu ja 1997sge lea seamma dásis.

Sámediggi eavttuha ahte poasta doarjja sámi girjelágádusaide stuoriduvvo sumiin

0,5 mill. ru.

Sámi musihkkafestivála Guovdageainnus

Ásahuvvo bissovaš doarjja dán lágideapmái sumiin

0,5 mill. ru.

Sámi mánáid bajásšaddandilli

Dárbu nannet mánáid bajásšaddandili kultuvrralaččat lassána. Sámi mánát ja nuorat leat erenoamáš dilis sihke Norgga stuorraservodaga ektui ja sámi servodaga ektui. Sámiid eallineavttut obalaččat leat nievdan garrasit mañimus jagiid. Sámi kulturrádi bargun lea, vuolggasadjin sámi kultuvra ja dan árbevierut láchit dilálašvuodaid doaibmabijuide mat buktet gielalaš ja kultuvrralaš gullevašvuoda sin iežaset kultuvrii.

Sámi kulturráddi hálddaša poastta 70.4 Doarjja sámi mánáid bajásšaddandillái. Ohcamat dán poastta ektui leat lassánan garrasit daid mañimus jagiid, ja ohcamat bohtet miehtá riikka. Kulturráddi lea ferten prioriteret čavgadit, ja lea vuoruhan doaibmabijuid maid mánát ja nuorat leat ieža álggahan.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

1995s ja 1996s lea postii 70.4 várrejuvvon 1,25 milj. ruvnnu, iige 1997 bušehtasge leat munnii lasihit ruhtarámma.

Go leat nu ollu buorit prošeahtoahcamat, de Sámediggi eavttuha ahte poasta 70.4 Sámiid mánáid bajásšaddandilálašvuodat stuorruduvvo sumiin **0,8 mill. ru.**

Sámi kulturviesut/kulturguovddážat

Sámediggi lea mearridan prioriterejuvvon plána sámi kulturviesuid/kulturguovddážiid várás. Vuosttaš lávki lea sihkkarastit dáláš kulturinstitušuvnnaide dohkálaš doaimma. Eaktuduvvo ahte Sámi sierrabibliotehka rustejuvvon nu go lea hábmejuvvon čuoggás 3 vuolábealde. Beavvváš Sámi Teáhter oážžu iežas juolludusa kap. 324 poasttas 70, ja teáhter lea namuhan 2,693 ruvdnosaš lassidárbbu 1997s, mii eaktuduvvo ruhtaduvvot guoskevaš bušehttakapihttalis.

Lassidárbbut earáid ektui leat hábmejuvvon ná otnáš rámmaid ektui:

Sámi Vuorká-Dávvirat	810.000
Saemien Sijte	515.000
Várjjat Sámi Musea	1.300.000
Árran	2.150.000
Sijti Jargne	100.000
Ája	500.000

Ja de lea ollu institušuvnnain mat leat plánejuvvomin dárbu doaibmaruhtii, 900.000,- ruvnnu.

Oktiibuot eavttuhuvvo ornet nannejuvvot

6.275 mill. ru

Našuvnnalaš institušuvnnaid huksema ruhtadeapmi eaktuduvvo ruhtaduvvot kulturdepartemeantta bušehta bokte, poasta našuvnnalaš visttit.

Doarjagat geavatlaš kulturmuittosuođjalus bargui

Sámi báikkálaš servodagat galget leat njuolga mielde barggus jos sámi kulturmuittogáhttenbarggus galggaš leat árvi identitehta gáhttejeaddjin. Go doarju sierralágan kulturmuittosuođjalus- ja kulturbirasprošeahtaid, mat aktiivvalaččat geavahit báikkálaš birra, de dat bokta doaibmagoahtit sámi kulturmuittuid ektui erenoamážit, ja sámi kultuvrra ja hirtorjja oktavuodas obalaččat.

Prošeahttat, maid sáhtta vuolggahtit dán lágan doarjjaortnegiid bokte, sáhttet leat fysálaš kulturmearkkat, báikenamat, árbevierut, johttingeainnut, visttit, ealáhusbargu ja eará areálageavaheapmi. Erenoamážit sáhtta dán lágan doarjjapoasta váikkuhit sámi kulturmuittuid registreremii ja duodašteapmái, mii sáhtta sihke beaktileabbon dahkat áššemeannudeami ja váikkuhit kultuvrralaš doaimmaide oasálastima ja gaskkusteamii bokte.

Dán lágan doarjjapoasta livčče deatálaš váikkuhangaskaoapmin kultuvrralaš ángiruššamiid lasiheapmái mii guoská dološáigge sámi kultur- ja ealáhusbarggu gudnejahttojupmái. Dát guoská čielgasit Sámi kulturmuittoráđi ulbmilhápmehusaide mat leat 1994-97 strategálaš plánas. Oassemihttomeriin golbma gusket njuolga dasa: Dat leat: 1. "Áiccalmahttit sámi kulturmuittuid ja -birrasa nu ahte gozihit sin kultuvrralaš árvosisdoalu", 2. "Boktit beroštumi sámi báikkálaš servodagain ja organisašuvnnain" ja 3. "Vuolggahtit sámi kulturmuittosuođjalus- ja kulturbirasprošeahtaid".

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Sámi kulturmuitorádis eai leat dál makkárge doarjjarudat praktihkalaš kulturmuitorádis, muhto lea árvalanvuoigatvuohta mii guoská 300.000,- kruvdnui Riikaaktikvára kapihttalas 1429 72,7. Dát submi ii vástit lahkage dan 15 miljovdnii kapihttalas 1429 72,1 maid Riikaantikvára 1996s juogada fylkagiieldaide gozihit stáhtalaš kulturmuitorádis barggaid, ja maid fylkagiieldain lea váldi juogadit. Sámi kulturmuitorádis barggut leat dán oktavuodas vuollelii prioriterejuvvon eará kulturmuitorádis barggaid ektui. Vaikko fylkagiieldain leage obalaš ovddasvástádus sámi kultuvrra ja servodaga sihkkarastimii, ja danin galget sáhttit juogadit ruđaid sámi kulturmuitorádis barggaid, de liikká viggá šaddat nu ahte fylkagiieldat vuoruhit daid kulturmuitorádis barggaid maid aldineaset lea njuolga hálldašanoovddasvástádus. Dasto fylkagiieldaid prioriteremat eai vuodduvvo lágas geatnegahtton ja kulturpolitihkalaš mihttomeriide, mat leat vuodduvvo sámi kulturmuitorádis barggaid.

Doarjjapoasta, maid Sámi kulturmuitorádis livčče váldi juogadit, attášii vejolašvuođa prioriteret doaibmabijuid mat leat deatálaččat sámi servodatdiliid vuodul, ja sámi máhtolašvuođa- ja kulturmuitorádis barggaid vuodul. Go Sámi kulturmuitorádis lea addojuvvon váldi sámi kulturmuitorádis barggaid, ja das lea ovddasvástádus mii guoská 6 fylkii, de ii berrešii leat eará go govttolaš ahte Sámi kulturmuitorádis barggaid maid oččošii doarjjaváikkuhangaskaomiid stáhtalaš sámi kulturmuitorádis barggaid goziheapmái.

Dán vuodul evttohage Sámi kulturmuitorádis ahte ášahuvvo doarjjapoasta postii 70 1 milj. kruvdnuin proševttaid várás mat gusket sámi kulturmuitorádis barggaid ja kulturbirrasa gáhttemii ja doaimmaide.

Sámi kulturmuitorádis sihkkarastima ja ortnegisdoalu álggaheapmái eavttuhuvvo ahte dát ortnet ášahuvvo sumiin **0,8 mill. ru.**

Jahkášaš doarjjat Sámediggelisttuide

Doarjjaortnet lea ášahuvvon jahká 1996 sumiin 450.000,- ru. kap. 0540 poasttas 70. Sámediggi eavttuha ahte jahkášaš juolludeapmi lasihuvvo jagi 1997 rájis ja ahte juolludeapmi sirdojuvvo Sámedikki bušehttakapihttalii 0540.

Doarjjaortnet sámediggelisttuide ášahuvvo sumiin **750.000,- ru.**

Sámi lávdegottiid ruhtadeapmi

Sámi vuoigatvuodaidlávdegoddi lea NOU 1984:18s giedahallan ášši báikkálaš sámi lávdegottiid hárrái giieldain ja fylkagiieldain, ja čujuhii ahte lea dárbu bargat báikkálaš sámi áššiiguin vaikko vel sámi guovddáš orgána ášahuvvo. Muhtun fylkagiieldain, mat leat ášahan sierra orgánaid ja virggiid sámi áššiid bargui leat buorit vásihusat. Dattetge lea dárbu eambo báikkálaččat ángiruššat ja erenoamážit váillahit lullisámit eambo ángiruššamiid báikkálaččat fylkkain ja giieldain.

Ortnet eavttuhuvvo ášahuvvot 1998 rájis sumiin **0,6 mill. ru.**

Giellakurssat hálldašanguovllu olggobealde

Dát ruđat galget geavahuvvot doaibmabijuid johtuibidjamiid Sámedikki mihttomeari ollašuttimii ahte buot sápmelaččain lea vuoigatvuohta oahppat sámegeiela goluid haga:

Sámediggi áigu leat aktiivvalaš vuojeheaddjin dasa ahte sápmelaččat sihke olggobealde ja siskobealde giellanjuolggadusaid hálldašanguovllu ožžot giellafálaldagaid maid lea vuoigatvuohta oazzut.

Sámediggi áigu bargat dan ala ahte stáhta ruhtademiin ášahuvvojit ja álggahuvvojit guovddážat ja geasseskivla ovddidit sámegeiela. Doaimmat galget leat heivehuvvon bearrašiid, nuoraide, ollesolbmuid ja boarrásiidda.

Sign: *SS*.....*EKN*.....

Ortnet evttohuvvo ásahuvvot 1998 rájes	500.000,-ru
Doarjja kulturfestiválaide	
Ortnet evttohuvvo ásahuvvo bissovažžan	1,0 milj. ru
Doarjja sámi nuoraidorganisašuvnnaide	0,3 milj. ru

2.1.8.2 Čoahkkáigeassu dárbbuid ektui mat leat báhcán olggobeallái eará doaimmabijuid rámaid

Sámediggeáirasiid luvvenortnet	1.200.000,- ru
Ruđat erenoamáš čielggadusbargguide ja eamiálbmot logijagi doaimmabijuide	2.000.000,- ru
Sámi girjelágadusdoaimma	500.000,- ru
Sámi mánáid bajásšaddandilit.	800.000,- ru
Sámi kulturviesut/kulturguovddážat	2.600.000,- ru
Doarjja sámi kulturमितodoaimmabijuide	800.000,- ru
Jahkásaš doarjja Sámediggelisttuide	750.000,- ru
Sámi lávdegottiid ruhtadeapmi	600.000,- ru
Sámi musihkkafestiválaide	500.000,- ru
<u>Giellakurssaide hálddašanguovllu olggobealde</u>	<u>500.000,- ru</u>
SUPMI	10.250.000,- ru

2.2. Ođđa hálldahuslaš dárbbut

2.2.1 Sámedikki váldohálldahus

2.2.1.1 Áššemeannudeaddji

Dainnago lea dárbu ulbmildidolaš ángiruššamii nannen dihtii sámi iešvuoda, giela, kultuvrra, ealáhus- ja servodateallima riddo- ja vuotnaguovlluin, de Sámediggi lea ráhkadan viiddis doaimmaplána sámi riddo- ja vuotnaguovlluid várás. Dan olis Sámedikki bargu guolástussii gullelaš áššiiguin gáibida eanet olmmošlaš bargonávccaid. St.prp. nr. 1 1996-97 danne eavttuha ahte ásahuvvo 1 ođđa áššemeannudeaddji virgi Sámediggái. Sámediggi áigu 1996s geahččalit bidjat áššemeannudeaddji virgái jos ruđat gávdnojit dasa. Vai lea vejolašvuhta doallat dán virgigis bargi 1998sge, de ferte juolluduvvot 500.000 ru.

Dárbbut rámaid olggobealde: **500.000,- ru.**

2.2.1.2 Ovdakántuvra

Sámedikki váldohálldahus ovddasvástida Sámedikki ja dan vuollásaš rádiid. Vai lea vejolaš dárbbu mielde doarjut Sámediggeráđi, Sámedikki áirasiid ja Sámedikki vuollásaš rádiid, de lea dárbu stuorudit ovdakántuvrra bargoveaga. Áššit ja čoahkkimat leat lassánan Sámedikkis mañimus jagiid almmá ovdakántuvrra bargoveaga stuorokeahtá. Danne eavttuhuvvo ahte ásahuvvo 1-okta virgedáhkáduš.

Dárbbut olggobealde rámaid: **300.000,- ru.**

2.2.1.3 Diehtujuohkinmelbargi

Sámediggi lea dan rájis go ásahuvvui deaividan stuorra dárbbu dieđuide dáža, sámi, ja olggoriikkalaš olbmuid luhtte sámi dilálašvuodaid birra oppalohká ja Sámedikki doaimma birra erenoamážit.

Sámedikki diehtujuohkima ulbmilis lea dárkileabbo sáhka čuoggás 2.1.2 dás ovdaleappos.

Sign: SS...../.....EKN.....

Čoahkkingirji eállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Sámedikki váldohálddahuš dárbbas 1-ovtta virgedáhkádusa vai sáhtá joatkit barggus maid lea álggahan diehtjuohkimis.

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

500.000,- ru.

2.2.2 Sámi giellaráđđi

2.2.2.1 Áššemeannudeaddji

Sámi giellalávdegoddi lea sámiid bajimuš oktasaš mearrideaddji orgána sámegealas. Sámi giellalávdegoddi lea ásaheami rájes 1971s bargan hirbmat deatálaš giellaovddidan- ja giellanormerenbarggu. Lávdegoddi lea ráhkadan guokte dan golmma dohkkehuvvon sámegeala čállinvugiin Norggas, ja goalmmáda (lullisámegeala) lea lávdegoddi guorahallan ja rávven oktasaš riektáčállinvuohkin. Lávdegoddi lea bargan terminologiiain, almmuhan sátnelisttuid ja gramatihkaid, bargan giellalágain ja searvan davviriikkalaš giellabargui.

Jagi 1997 rájis lea Sámi giellalávdegoddi Sámedikkiid oktasaš orgána. Lea dehálaš nannet oktasaš sámi vuodu giellabarggus, ja danin lea dehálaš várret ruđaid dán lávdegodđái, vai dat sáhtá doaimmahit dan barggu masa lea biddjojuvvon. Giellalávdegotti čállingotti lea mañimuš jagiid ruhtadan Davviriikkaid Ministerráđđi. Dán ruhtadeami eat sáhte šat vuordit. Danne eavttuhuvvo ahte ásaheavvo 1-okta virgedáhkádus.

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

201.000,- ru.

2.2.3 Sámi kulturmuitosuodjalus

Birasgáhttendepartemeanta lea addán válddi Sámi kulturmuitoráđđái, mii lea geatnegahtton gozihit sámi kulturmuittuid hálddašearmi geassemánu 9. b. 1978 nr. 50 kulturmuitolága ektui. Sámi kulturmuitoráđđi galgá maidđái gozihit kulturmuitoráđđi plána- ja huksenáššiid oktavuodas geassemánu 14. b. 1985 nr. 77 Plána- ja huksenlága ektui. Dát hálddašanoavddasvástádus lea Sámi kulturmuitoráđđi 1995-97 strategálaš plánas. Sámi kulturmuitoráđđi strategálaš plánas leat golmma váldomihttomeari. Dat leat:

"Hálddašit sámi kulturmuittuid lágaid ja kulturpolitihkalaš njuolggadusaid ektui".

"Váikkuhit positiivvalaš ovttasbargui mii guoská sámi kulturmuittuid gáhttemii ja hálddašeapmái".

"Oččodit áddejumi sámi kulturmuittuid historjálaš, kultuvrralaš ja identitehtalaš árvui".

Sámediggi lea áššis 37/95 - 1997 Bušeahhta - odđa dárbbut - deattuhan ahte hálddašanoavddasvástádus galgá láchit vejolašvuoda doaimmahit daid bargguid maid lea geatnegahtton dahkat. Sámediggi lea erenoamážit deattuhan dan ahte Sámi kulturmuitoráđđi ii leat ásaheavvon dikki eavttuid mielde, go váilot guokte virggi dan 12 eaktuduvvovon virggi ektui.

Sámi kulturmuitoráđđi mii lea odđa politihkalaš ja hálddahušlaš orgána ferte huksejuvvot dadistaga. 1996s ii ožžon Sámi kulturmuitoráđđi doarjjaruđaid iige odđa virggiid iežas huksemii. Go vuhtiiváldá dan ovddasvástádusa mii Sámi kulturmuitoráđđis lea ja Sámedikki viiddis mihttomeari iežas sámi kulturmuitoráđđi hárrái, de eaktun lea ahte dan huksenbargu ii bisán.

1994s ja 1995s huksejuvvui Sámi kulturmuitoráđđi hálddahuš nu ahte bohte ollu virggiid ja distriktakántuvrrat nanosmahtto. Dát bargu ii leat joatkašuvvan 1996s. Lea hirbmat deatálaš ahte 1997s ja 1998s jotkojuvvo Sámi kulturmuitoráđđi viidáseabbo huksemiin. Dasa lea dárbu vai buorebot ja eambo offensiivvalaččat sáhtá bargat daid ollu áššiguin mat dan guda fylkkas ja 134 gielddas leat. Áššemeannudeames ferte eambo sáhttit váikkuhit

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjiis leat 107 nummaraston siiddu

plánaprosessii, ollašuhhtit buorebot dan geatnegasvuoda mii guoská oaivadussii ja ovttasbargui eara almmolaš orgánaiguin (gč. Plána- ja huksenlága §§ 9-3, 16). Lea atnu huksenfágalaš gelbbolašvuhtii gozihit hálddašnovddasvástádusa mii guoská sámi visttiide (gč. kulturmuitolága §§ 4 ja 15). Ja lea atnu ođđa váikkuhan-gaskaomiide maiguin njuolga sáhtá álggahit kulturmuito- ja kulturbirasprošeavttaid.

Sámi kulturmuitorádis lei 1996s ollásit 4,931 milj. ruvnnu ovddas bálká- ja doaibmabušeahhta. Dás lea mielde vurdojuvvon doaibmadienas 500.000,- ruvnnu ja oahpahusrudat Statskonsult-nammasaš fitnodagas 75.000,- ruvnnu.

Sámi kulturmuitorádis leat 1996s 10 virgedáhkádusa, mat leat juogaduvvon dássálaga dan 4 kántuvrra gaska. 1995s ášahuvvojede guokte ođđa virggi Sámi kulturmuitoráddái, mat leat ruhtaduvvon sierra rudaiguin Birasgáhttendepartemeantta bokte. Dát ruđat leat 1996 rájes biddjojuvvon bissovažžan Sámedikki bušehtii. 1996s ii leat Sámi kulturmuitorádi hálldahusa huksema várás šat eará.

2.2.3.1 2 áššemeannudeaddji virggi

Vai Sámediggi sáhtá čadahit Sámi kulturmuitosuodjalusa organiserema, de dasa dárbbáša buohkanassii 12 virgedáhkádusa. Sámi kulturmuitosuodjalusas leat odne 10 virgedáhkádusa.

Jahká 1998 dárbbášuvvojit vel lassin 2 bissovaš virggi. Dat addá kulturmuito-suodjalussii vejolašvuoda ášahit iežas guovlokántuvrraid Sámedikki iežas kulturmuitosuodjalusa plána mielde.

Sámi kulturmuitosuodjalus dárbbáša 2 bissovaš virgedáhkádusa vai sáhtá čadahit Sámedikki plánen Sámi kulturmuitosuodjalusa organiserema.

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

1.000.000,- ru.

2.2.3.2 Áššemeannudeaddji

Sámi visttit mat leat boarráseappot go 100 jagi leat automáhtalaččat ráfohandilis, vrd. kulturmuitolága §§ 4 ja 15. Sámi kulturmuitorádis lea formálalaš hálddašnovddasvástádus maiddá sámi visttiin, muhto ii leat ožžon vistedovdi máhtu. Praktikálaš ovddasvástádusa gullá ain oassin fylkagielddaid bargui. Dán lágan eahpečielga ovddasvástádus dagaha dan ahte sámi visttiid gáhtten ii vuoruhuvvo dohkálaččat. Dát lea dagahan paradoksalálaš dili nu ahte riikka áidna automáhtalaččat ráfáidahattojuvvon visttit earret gaskaáigge visttit, gáhttejuvvot heajubot go visttit main lea gilkor "gáhttenárvosaš".

Jos ášahuvvo áššemeannudeaddji virgi, mii lea sámi vistesuodjalusa várás, de Sámi kulturmuitoráddi sáhtáši čuovvolit ja váldit vuhtii kulturmuitolága ráfohannjuolggadusaid dohkálaččat, ja seammás bargat suodjalusa árvosaš sámi visttiiguin, mat eai leat lágaid bokte suodjaluvvon.

Dán vuodul lea dárbu ášahit 1-ovtta virgedáhkádusa Sámi kulturmuitorádis.

Rámaid rasttideaddji dárbbut:

365.000,- ru.

2.2.4 Sámi ealáhusráddi

2.2.4.1 Áššemeannudeaddji

Doaibmaguovllu viiddideapmi mielddis buktá dan, ahte lea dárbu eanet áššemeannudeaddjiide, ja gokčan dihtii daid gielddaid mat bohtet fárrui dárbbášuvvojit eanet virggálaččat. Sámi ealáhusráddi (hálldahusa gaskaboddasaš jurdagat) eavttuha ahte doaibmaguovlu viiddiduvvo dadistaga, nu ahte virgeollašuhhtimat leat realistálaččat. Mii fertet dadistaga beassat sáhkalaš departemeanttaiguin badjelaset váldimis ealáhusa eará stáhtalaš

Sign: SS...../.....EKN.....

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

váikkuhangaskaomiid (SND-ruđaid, Stáhta fiskkárbanjkku, Boazodoalu ovddidanfoandda, Gilleovddidanfoandda, gielddalaš ealáhusfoandda jna.). Garraseappot gáibadusat doaibmaplánema hárrái ja virggiid lasiheapmi gáibidit maid eanet siskkáldas hálddahas. Vaikko ealáhusráđđi leage seamma visttis go Sámediggi, de lea dárbu liigeresurssaide eambo mátkiide ja virggiide.

Danne eavttuhuvvo ahte ásahuvvo 1-okta virgedáhkádus.

Rámaid rasttideaddji dárbbut: 650.000,- ru.

2.2.5 Jagi 1998 hálddahaslaš ruhtadárbbuid vuoruhus ja listudeapmi:

1.	Sámi kulturmuitoráđđi, 2 bissovaš virgedáhkádusa	1.000.000,- ru.
2.	Sámedikki váldohálddahas, dušše ruđat	500.000,- ru.
3.	Sámi ealáhusráđđi, 1 bissovaš virgedáhkádus	650.000,- ru.
4.	Sámedikki váldohálddahas, 2 bissovaš virgedáhkádusa	800.000,- ru.
5.	Sámi giellaráđđi, 1 bissovaš virgedáhkádus	201.000,- ru.
6.	Sámi kulturmuitoráđđi, 1 bissovaš virgedáhkádus	365.000,- ru.

Buohkanassii 8 ođda virgedáhkádusa 3.516.000,- ru.

Dávkileabbo čilgehus guđege virggis oktan virgekodain ja namahusain lea čuovvovaš virgečállošis.

3. EARÁ OĐDA DÁRBBUT

3.1 Sámi bibliotekabálvalus

Nammaduvvui čielggadanjoavku 1993 mii galgai čielggadit sámi bibliotekabálvalusa boahtevaš organiserema. Sivva čielggadanbargui lei ahte dárbu lei lassánan oazžut dohkálaš bibliotekabálvalusa sámi álbmoga várás. Lávdegoddi bijai eanaš návccaid Sámi sierrabibliotekha boahtevaš rolla ja Sámedikki bibliotekha- ja diehtujuohkin-bálvalusa čielggadeapmái.

Lávdegoddi lea árvalan ahte sámi sierrabibliotekha biddjošii politihkalaččat ja organisatuvrralaččat Sámediggái. Bibliotekha jodiha Sámedikki nammadan stivra, masa stáhta sáhtá evttohit ovttu lahtu. Sámi sierrabibliotekha biddjojuvvo Kárašjohkii seamma vistái go Sámediggi.

Sámediggi meannudii ášši áššis 21/95 ja ovdeha ahte čuovvovaš eavttut devdojuvvojit ovdalگو eambo fápmu sirdojuvvo Sámediggái:

- ° Fápmsirdima formála vuoddu ferte leat čielgan, nammalassii ahte Sámi sierrabibliotekha galgá dahkkojuvvo seaiva stáhtaásahussan mas leat virgedáhkádusat.
- ° Sámi sierrabibliotekha ferte ođasmahttojuvvo. Sámi sierrabibliotekha oazžu daid ruđaid maid dárbaša vai nagada čadahit iežas dáláš ja boahtevaš doaimmaid.
- ° Sámedikki, Sámi sierrabibliotekha ja eará lunddolaš mielbargiid gaskasaš organisašuvdna-ovddideaddji proseassa álggahuvvo mas Sámi sierrabibliotekha ja Sámedikki gaskasaš organiseren čilgejuvvo.

Sámediggi dáhttu ahte Sámi sierrabibliotekha dahkkojuvvo seaiva stáhtaásahussan mas leat virgedáhkádusat, ja ahte oazžu doarvái resurssaide ovdalگو fápmu sirdojuvvo Sámediggái.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirji leat 107 nummaraston siiddu

3.2 Dearvvasvuoda- ja sosiálabálvalusat sámi álbmogii

Sámediggi lea meannudan NOU 1995:6 Dearvvasvuoda- ja sosiálabálvalusaid plána sámi álbmoga várás Norggas. Lea eaktuduvvon ahte nammaduvvo prošeaktastivra Sámedikki mearrádusa čuovvoleapmái. Sosiála- ja dearvvasvuodadepatemeanta lea geahčadeamen čielggadusa gulaskuddancealkámušaid, ja Sámediggi ja Departemeanta lea šaddan ovttaoavilii ahte áсахit refereansajoavkku dego vuosttas lávkin dán čuovvoleames. Eaktuduvvo ahte refereansajoavkku bargu ja čuovvoleapmi ruhtaduvvo Sosiála- ja dearvvasvuodadepatemeantta bušeahta bokte.

3.3 Bissovaš, gaskaboddosaš publikašuvnnat sámegillii

Sámediggi oaivvilda ahte lea dárbu áсахit odđa doarjjaortnega sámegiel publikašuvnnaid almmustuvvama sihkkarastimii bissovaččat, erenoamážit mánáid, nuoraid ja nissonolbmuid várás. Jos mánáide ja nuoraide galgá sihkkarastit vuogiatvuoda vásihit ja doalvut viidáseabbot iežaset kulturárbbi, de fertejt sii oazžut duodalaš vejolašvuoda ovddidit sámi giela ja kultuvrra buot servodatsurggiin. Sámi mediafálaldat mánáide ja nuoraide váikkuha sámi oktiigullevašvuoda nannemii ja ovddideapmái dáid ahkásaččaid gaskkas go dat ollu sajiin lea heittot. Sámegiel publikašuvnnat mánáide ja nuoraide leat deatálaččat sámi identitehta ja kulturáddejumi nannemii nuoraid gaskkas. Sámegiel publikašuvnnat mánáide ja nuoraide movttiidahttet lohkat sámegiela, ja sii besset hárbhallat lohkat sámegiela mii lea deatálaš maiddái friijaáiggis. Sámegiel publikašuvnnat lasihivčče maiddái giela árvvu mánáid ja nuoraid gaskkas. Doarjja gaskaboddosaš sámegiel publikašuvnnaide berre dikki áddejumi mielde leat mielde sámi áviisadoarjagis, kap. 355, poasta 75.

Ortnet eavttuhuvvo áсахuvvot

2,0 milj. ruvnnuin

3.4 Sámi filbmafoanda

Áсахuvvo sámi filbmafoanda sámi filmmaid ja videoprodukšuvnnaid ruhtadeapmái. Foandda hálddaša Sámediggi Sámi kulturrádi bokte. Foandda ruđaid juogadeapmái ráhkaduvvojit njuolggadusat, ja eaktuduvvo ahte vuodđun juolludusaide leat filbmafágalaš, gielalaš ja kultuvrralaš kriterijiat.

Foandda váldobargu lea addit doarjaga oanehis filmmaide, iige fitnodatlaš videobuvttadusaide (TV-produkšuvnnaide). Foanda ii galgga boahit dáláš doarjjaortnegiid sadjái, muhto galgá lea lassin daidda. Davvinorgga Filbmaguovddáš O/S oazžu ruđaid stáhtabušeahta kap. 334 Filbma- ja mediaulbmilat, poasta 71 bokte oanehis filmmaid buvttadeapmái. Oassi buvttadusdoarjagis lea várrejuvvon sámi filbmabuvttadussii, nu ahte uhccimusat ovttá sámi filmma sáhtá buvttadit jahká. Ferte ovddidit buoret ovtasbarggu Davvinorgga Filbmaguovddáš O/Sa ja sámi organisašuvnnaid ja sámi filbmabirrasa gaskka.

Eará juolludeaddji instánsain galgá ain leat ovddasvástádus maiddái sámi filbmii ja galgá earret eará doarjut speallofilmaprodukšuvnnaid, dát mearkkaš olleseahket speallofilmmaid.

Ortnet eavttuhuvvo áсахuvvot

2,0 milj. ruvnnuin

3.5 Sámi kulturguovddášfoanda

Sámedikki vuoddomihttomearrin lea sihkkarastit sámi álbmogii duodalaš vejolašvuoda sámi kulturbargui. Lea deatálaš háhkat ja fuolahit ahte gávdnojit sajít, sihke almmolaččat ja priváhta, sámi servodagain sámi kulturbargui. Sámi kulturinstitušuvnnat ja kulturguovddášat leat deatálaš ovdamearkkat dán lágan sajiide. Dárbu sápmelaččaid gaskkas sierra kulturinstitušuvnnaide guoská vuosttažettiin sihke seaiva temáhtalaš institušuvnnaide nugo

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

teáhterii, museaide, bibliotekii ja nuppe dáfus fas lea dárbu mánggagaveavahusvistiide ja čoahkkanansajiide. Goappašat kategorijat leat deatálaččat sámi kultuvrra ovddideapmái.

Sámi kulturinstitušuvnnaid/kulturguovddážiid ásaheapmi lea deatálaš lávki áigumušaid ollašuhhtima guvlui mat leat sámelágas ja vuodđolágaparagráfas sámi riektidiliid hárrái.

Sámediggi eavttoha ahte ásahuvvo sierra sámi kulturguovddášfoanda. Váldomihttomearri dás lea ahte sierra sámi kulturguovddášfoanda galggašii ruhtadit investerengoluid sámi kulturguovddážiid ja kulturinstitušuvnnaid huksema oktavuodas. Evttohuvo ahte kulturguovddášfondii eai gula sámi kulturinstitušuvnna mat leat našuvnnalaččat, ja ahte dat ain ruhtaduvvojit stáhtabušehtas ollásit našuvnnalaš kulturviesuid doarjjaortnega sierra juolludusa bokte.

Ođđa sámi kulturviesuid duohtan dahkamii eavttuhuvvo várrejuvvot **8,0 milj. ruvnu** sámi kulturguovddášfondii maid Sámediggi Sámi kulturráđi bokte hálddaša. Sáhtá maiddái geavahit sirdinortnega nu ahte Norgga kulturráđi dálá juolludus kulturviesuide lasihuvvo 8 milj. kruvnuin.

4 KAP 0540 SÁMEDIGGI 1997 JA 1998 DÁLÁŠ ÁRVALUSAID MIELDE

4.1 Sámedikki dábálaš doaibma:

Poasta:	SIII 1997:	Árvalusat 1998:	%-saččat Lassi:
01 Báلكkát	15 148	17 558	15,9%
11 Gálvvut ja bálvalusat	10 952	12 558	14,7%
51 Sámi ealáhusráđdi	17 168	27 418	59,7%
52 Sámi kulturráđdi	10 123	13 823	36,6%
53 Sámi giellaráđdi	17 569	20 269	15,4%
70 Doarjja eará sámi áššiide	9 495	11 848	24,8%
Supmi kap. 0540	80 455	103 474	28,6%

Nugo oidno ovdalis loguin, de arvaluvvo boahhte jagi bušehtii lasahus buohkanassii 23.019.000,- ru.

4.2 Kap. 0540, poasta 30 Sámediggevisti

	1997:	1998:	
30 Sámediggevisti	10 000	37 000	270%

Sámediggevisti lea ovddiduvvon 1997 huksenrámmii. Dát vuolggasadjin lea árvaluvvon čuovvovaš plána boahhteáigái:

Áigeplána:

Prošeavtta álggaheapmi jagi 1996 4. jahkeoasis

Sign: *SS* / *EKN*

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Huksema álggaheapmi
Vistti gárváneapmi

jagi 1998 1. jahkeoasis
jagi 1999 2./3. jahkeoasis

Juolludusat ja juolludusdárbu:

Dárbu 1997s	10,0 milj. ruvnnu
Dárbu 1998s	37,0 milj. ruvnnu
Dárbu 1999s	44,0 milj. ruvnnu
Dárbu 2000s	1,8 milj. ruvnnu
Oktiibuot	92,8 milj. ruvnnu

Ruðaid kapihttalis 0540, poasttas 30 hálddaša Statsbygg Nord A/S.

VIRGEČÁLUS - STÁHTABUŠEAHTTA 1998

1. ÁLGOSÁTNI

Sámedikkis leat juovlamánu 31. b. 1996 37 bissovaš virgedáhkádusa. Lassin Sámedikkis lea 2-jahkásaš virgedáhkádus, 4-jahkásaš virgedáhkádus ja várrepreseidanta olles virggis.

Virggit juohkásit odne ná:

	Nuppástus jagis 1996	
Sámedikki váldohálddahuš oktán preseidanttain	15	+1
Sámi ealahusráđdi	5	0
Sámi kulturráđdi	5	0
Sámi giellaráđdi	3	0
Sámi kulturmuitoráđdi	10	0
Supmi	38	+1

Jagi 1997 doiabma- ja virgečállosiin lea čilgejuvvon dárbu 5 odða virgedáhkádussii Sámedikkis.

2. KONKREHTA VIRGEDÁRBBUT

2.1 Sámedikki váldohálddahušas

Sámediggi lea mearridan ahte ásahuvvo guolástusráddeaddi virgi Sámediggái. Dán virgái gullá doaibman viežžat, čielggadit ja árvaht mo báikkálaččat galget heivehallojuvvot dáláš lágat, láhkæavttuhusat, njuolggadusat ja mearrádušat, mat gusket sámi riddo- ja vuotnaguovlluid guolásteaddjiide. Dán vuodul St.prp. nr. 1 1996-97 árvala ahte ásahuvvo 1 odða áššemeannudeaddi virgi Sámediggái. Bidjan dihtii odða áššemeannudeaddi virgái dárbbášuvvojit 500.000,- ru.

Sámedikki váldohálddahušas lea ovddasvástáduš Sámedikkis ja dan vuollásaš rádiin. Áššit ja čoahkkimat leat mañimuš jagiid lassánan sakka almmá ovdalanja oáččoakeahttá eanet virggiid.

Sámedikki váldohálddahuš dárbbáša 1-ovtta virgedáhkádusa joatkin dihtii barggu mii lea diehtujuohkimis álggahuvvon.

Dárbbášuvvon odða virggit:

Sign: *SS* / *EKN*

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

	Bissovaš:	Gaskab.	Gaskab.
		2 ár:	4 ár.
Sámedikki váldohálddahuš	2	0	0

2.2 Sámi giellaráđđi

Sámi giellaráđđi dárbbáša 1 odđa virgedáhkádusa. Virgi galgá geavahuvvot Sámi giellalávdegodđái, vai dat sáhtá doaimmahit dan barggu masa lea biddjojuvvon, vrd. Doaibma- ja virgečállošii 1998.

Dárbbášuvvon odđa virggit:

	Biss.:	Gaskab.	Gaskab.
		2 jagi:	4 jagi
Sámi giellaráđđi	1	0	0

2.3 Sámi kulturmuitoráđđi

Sámediggi lea badjelasas váldán hálddahušdoaimmaid sámi kulturmuitosuodjalusa suorggis ja lea dan oktavuodas ášahan sierra hálddašanorgána sámi kulturmuitosuodjalusa várás. Sámedikki plánejuvvon organiserema čadaheapmi mearkaša ahte fertejit ášahuvvot buohkanassii 12 virggi kulturmuitosuodjalusa suorggis. Jagi 1997 kulturmuitosuodjalusas leat 10 virgedáhkádusa.

Jahkái 1998 lea dárbu velá 2 bissovaš virgedáhkádussii vai lea vejolaš čadahit Sámedikki plánejuvvon organiserema.

Lassin Sámi kulturmuitoráđis lea dárbu 1 bissovaš virgedáhkádussii. Go ášahuvvo áššemeannudeaddjivirgi sámi vistesuodjalusa várás, de Sámi kulturmuitoráđđi sáhtá dohkálaččat ollašuttit kulturmuitolága ráfohannjuolggadausaid ja doaibmat daid mielde, ja seammás bargat daid sámi visttiiguin mat leat dábálaš suodjalusa haga vaikko vel leatge suodjalan veara.

Dárbbášuvvon odđa virggit:

	Bissovaš:	G.boddasaš	G.boddasaš
		2 jagi:	4 jagi:
Sámi kulturmuitoráđđi	3	0	0

2.4 Sámi ealáhusráđđi

Sámi ealáhusráđis lea hálddašanovddasvástádus golmma áššesuorggis sámediggesystemas.

Dat leat: Sámi ovddidanfoanda, lotnolas ealáhusat, lotnolasealáhusprošeakta ja duodjeruđaid juohkin. Sámi ealáhusráđis leat odne 5 bissovaš virgedáhkádusa.

Sámi ealáhusaráđđi dárbbáša nannet iežas hálddahuš foandda plánejuvvon stuorideami ja doaibmaguovllu viiddideami oktavuodas.

Dárbbášuvvon odđa virggit:

Sign: SS....., EKN

	bissovaš:	G.boddasaš 2 jagi:	G.boddasaš 4 jagi.
Sámi ealáhusráđđi	1	0	0

3. VIRGEDÁRBBUID NAMAHEAPMI JA VUORUT VIRGEČÁLLOSA EKTUI

Sámediggi dárbaša jahkái 1998 čuovvovaš virggiid:

Nuppástusárvalusat 1998

	Bissovaš	G.boddasaš 2 jagi:	G.boddasaš 4 jagi ár:
1. Sámi kulturmuitoráđđi	2	0	0
2. Sámi ealáhusráđđi	1	0	0
3. Sámedikki váldohálddahus	2	0	0
4. Sámi giellaráđđi	1	0	0
5. Sámi kulturmuitoráđđi	1	0	0
Virgedárbbut buohkanassii	7	0	0

Ášši loahpahuuvui skábmamánu 27. b. 1996 dii. 19.15

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjii eállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjies leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 52/96 Ealáhusstrategiijat Davvi-Norgii

Ášši álggahuvvui skábmamánu 28. b. 1996 dii. 09.05.

I. Áššebápirat

- Ealáhusstrategiijat Davvi-Norgii - Njealji bargojoavkku árvalusat, 1996 borgemánnu
- Konfereansa "Ealáhusstrategiijat Davvi-Norgii" Tromssas čakčamánu 20. b. 1996 - sešuvnnaid ja paneldigáštallama referáhtat
- Kap. 1, Duogáš, mandáhta ja bargoplána, 15.10.96 árvalus
- Strategiijaáššebábir Davvi-Norgga ealáhusovdáneapmái, prošeaktačálus, 12.01.96

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Sámediggerádi árvalus Sámediggái:

Stivrenjoavkku čoahkkádus ja mandáhta

Stuorradiggediedáhusa nr. 33 (1992-93) "By og land hand i hand" bokte vuoggahii ráddehus barggu ásahit sierra Davvi-Norggain gulahalli stivrenjoavkku. Joavku ásahuvvui 1995 čavčča ja dan jodiha Stáhtaministar, ja mudui jovkui gullet Finnmárkku, Tromssa ja Norlánda fylkasátnejodiheadjit, Sámedikki presideanta, Guolástusministtar, Gieldaministtar, Eanadoalloministtar, Ealáhus- ja energijaministtar ja Olgoriikaministtar.

Joavkku vuosttaš čoahkkimis borgemánu 25. b. 1995 mearriduvvui ahte ráhkaduvvo rámmaplána Davvi-Norgga árvoháhkamii. Dát rámmaplána galgá leat strategiijadokumeantta hámis. Strategiijadokumeantta mihttomearrin lea bajidit árvoháhkama riikaoasis ja dan bokte nannet barggolašvuoda ja ássama riikaoasis. Mihttomearrin lea geahččalit buorebot ovttahttit politihkalaš ángiruššamiid našuvnnalaččat ja regiovnalaččat, ja oččodit riikaoasi ealáhuslaš hástalusaid soahpat buorebot dan politihkkii mii fievrividuvvo. Váldohástalusas lea dat movt riikaoasi luonddubeale gilvoovdamuni sáhtášii geavahit árvoháhkamii, ja makkár našuvnnalaš politihkalaš rámmaeavttuid dárbbasivččiimet dalle.

Stivrenjoavku lea válljen vuolggasadjin njeallje váldo luondduressursaide vuodduvuvvon ealáhusa riikaoasis rámmaplána bargui: 1. guolástus ja áhpegeavaheapmi, 2. mátkkoštus/turisma, 3. eanadoallu ja boazodoallu ja 4. energija ja industriija. Lassin deattuhuvvojit doaressektuvrralaš bealit main lea vuoddo mearkkašupmi buot dan njealje válljejuvvon ealáhussuorgái, ja dat leat gelbbolašvuolta, vuolitfievrrideaddjidoaibma, info-teknologija, kapitála ja Davvi-oarje Ruošša.

Go ráddehus vuolggahii barggu ahte ásahit sierra stivrenjoavkku mii galgai ráhkadit rámmaplána Davvi-Norgga árvoháhkamii ja ealáhusovddideapmái, de lei Sámedikki mielas sihke lundolaš ja deatálaš leat positiivvalaš fáldahkii ja oassálastit prosessii. Stivrenjoavkkus lea nana čoahkkádus ja sáhttit vuordit ahte árvalusat, maid dát joavku ovddida deattuhuvvojit ja dat láidejit ealáhusovddidan ángiruššamiid riikaoasis boahhtevaš jagiin.

Sámediggi lea giddden erenoamážit fuomášumi juo ollu jagiid daid surggiide, maidda lea addojuvvon ovdamunni ja mat leat resursavuodduvuvvon ealáhusat, ja main riikaoassi erenoamážit lea sorjavaš sihke barggolašvuoda ja ássama dáfus. Sámediggi lea ovddidan ealáhuspolitihkalaš oainnuid mearrádusaid, čielggadusaid, lávdegottibarggu bokte ja čoahkimiin sierralágan fágadepartemeanttaiguin justa daidda surggiide maid stivrenjoavku erenoamážit deattuha barggustis. Lea deatálaš leat mielde nammaduvvon Stivrenjoavkkus ja dan bokte čalmmustit ja ákkastallat daid ealáhuspolitihkalaš oainnuid maid Sámediggi doarju.

Sign: SS...../.....EKN.....

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siidu

Prinsihpalaš vuoddu Sámedikki oasálastimii

Go stivrenjoavku namuha ahte nannoseabbot ovttastahttit doaimmaid, politihka hápmema ja váikkuhangaskaomiid geavaheami, de lea Sámediggi ovdal deattuhan dán mearkkašumi ja dárbbu dasa, muhto bargu goassige ovdal ii leat loktejuvvon dan dássái go dán stivrenjoavkkus lea dahkkon. Earret eará lea Sámediggi Sámi riddo- ja vuotnaguovlluid doaibmaplánastis deattuhan mearkkašumi obalaččat ánggirusšat ollu almmolaš oasálaččaid bokte sierralágan dásiin.

Sámedikki bargu dán prosessii oasálastimis lea deattuhit välljejuvvon ealáhusaid mearkkašumi sámi kultuvrii. Erenoamážit deattuhit dan materiálalaš vuodu mearkkašumi sámi kulturgáhttemii viiddis áddejumiin. Plána, mii ovddiduvvo ferte ollislaččat leat vuodduuvvon daid mihttomeriide maid eiseválddit leat bidjan sámi kultuvrra sihkkarastimii ja ovddideapmái. Politihkalaš mearrádusain ja láhkateavsttain sihke našuvnnalaččat ja gaskariikkalaččat lea garrasit deattuhuvvon ealáhusa ja kultuvrra gaskasaš oktavuoha mii guoská politihka hápmemii sámiid ja eará eamiálbmogiid guovdu. Danin sáhttit duhtavašvuodain bidjat merkii dan ahte dat prisihppa lea váldojuvvon Stivrenjoavkku vuoddonotáhtii, mas čuožžu ahte dárbu ovddidit ja gozihit dan ealáhusdoaimma mii lea materiálalaš vuoddu sámi kultuvrii ja identitehtii lea vuoddu dán barggus. Dát perspektiiva ferte vuhttot strategijadokumeanttas, ja mihttomeriid ferte danin fakkastit daid konkrehta doaimmaide maid joavku ovddida. Vuolggasadjin dat njealje váldo luondduresurssaide vuodduuvvon ealáhusa, maid vuodul dokumeanta huksejuvvo, das fertejit dat ealáhus politihkalaš doaimmat sierralágan surggiin vuhtiiváldit dan riektigeatnegasvuoda mii gávdno.

Vuoddoealáhusat leat álohii leamaš vuoddu ja faggin sámi kultuvrii. Sámedikki mielas lea buorre go justa vuoddoealáhusperspektiiva lea nu garrasit deattuhuvvon plánabarggus. Eallima vuoddu sámi giliservodagain leat vuoddoealáhusat nugo eanadoallu, guolástus, boazodoallu ja lotnolaseivehallamat ja lunddolaččat vel priváhta ja almmolaš bálvalusat. Dát ealáhusat leat vuoddu ássamii sámi giliservodagain. Giliservodagaid sáhtta gohčodit sámi guovddážiin vaikko árbevirolaččat ja ovttabealádit riikapolitihkalaš perspektiivvas dájvá gohčoduvvojitge doaresbeallin dahje birasguovlun.

Válljejuvvon ealáhusat

Konkrehta ealáhusaid gaskkas áigu Sámediggi dárkilastit muhtun deatálaš čuoggáid. Lotnolasealáhusat leat deatálaččat barggolašvuoda ja ássama doalaheapmái ollu sámi báikegottiin. Dasto lea oiddolaš heiveheapmi jos sáhtta ávkástallat báikkálaš resurssaiguin. Sámediggi lea aiddo ásahan bissovaš váikkuhangaskaopmeortnega mii galgá sihkkarastit ja ovddidit dán lágan heiveheami sámi servodagas. Plánabarggus fertešii danin bargat dan ala ahte oččodit dan lágan rámmaeavttuid maiguin sáhtášii álkiduhttit eallingelbbolaš lotnolasealáhusaid ovddideami.

Guolástusealáhusa oktavuodas lea bargojuvvon politihka hápmemiin mainna gozihit sámi beroštumiid. Guolástusas dássálagaid eará sámi vuoddoealáhusain ferte leat sihkkaris vuoddu dietnasii, ássamii ja barggolašvuhtii sámi ássanguovlluin. Sámi beroštumit guolástusaid oktavuodas čatnasit vuotna- ja smávva guolástesteadjiid dillái. Jahkásaš reguleremiid bokte boahhteáiggis ferte vuotnabivdiide sihkkarastit dohkálaš dietnasa. Dasto leat oaidnán ahte ollu smávit produkšuvdnarusttegat leat heaittihuvvon ja ahte das leat leamaš negatiivvalaš váikkuhusat unnimus fanasjovkui. Sin dienasvejolašvuodat leat hedjonan. Danin fertešiiige prioriteret almmolaš doarjaga gádderusttegiidda man bokte sáhtášii láchit vuovdinvejolašvuodaid báikkálaš vuotnabivdiide. Vuostáiváldinstášuvnmaid ferte rehkenastit dárbbalaš infrastruktuvrán ja ruhtaduvvot vástesaččat. Maiddái riddofatnasiid ruhtadanortnegiid fertešii buoredit vai boares fatnasiid sadjái boadášedje johtileabbot oddaseabbo fatnasat.

Sign: SS EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Eanadoalu oktavuodas ferte dat ovddiduvvon Sámi eanadoalloplána leat vuoddu konkretta doaimmaide. Ferte rahpat vejolašvuodaid dasa ahte Sámediggi sáhtá leat mielde eanadoallošiehtadallamiin. Deatálaš bealli maid maidái ferte gieđahallat ja rievdat, lea dat ahte dušše oktoámmátdoaluide sáhtá oazžut ruhtađoarjaga árbevirolaš doaluid huksemiid oktavuodas. Dán mearráđus (75% njuolggadus) ferte dahkat spiehkastagaid sámi guovlluid eanadoalu oktavuodas.

Váldomihttomearrin boazodoalu oktavuodas lea láchit dilálašvuodaid ovdáneapmái mii guhkkit áiggi vuollái addá ealáhussii sihke ekologálaš, kultuvrralaš ja ekonomálaš birgejumi. Boazodoalloealáhusas eai leat erenoamáš márkanválttisvuodát otne, muhto hástalusson lea erenoamážit nannet gánnáhahtti vuoda, produkšuvnna arealovttadagaid nammii. Bohcco produkšuvnaviidodaga nanosmahttin lea hástalusson mat ektui fertešii dihtomielaččat bargat. Nubbi eará bealli lea boraspirevaháđat mat leat giksin sihke boazodollui ja eanadollui. Sihke buhtáđusaid sturrodaga, vaháđiid duodašteami ja ortnega hálddašeami oktavuodas lea ollu mii ii doaimma dohkálaččat.

Mátkkoštusealáhusa oktavuodas leat stuorra vejolašvuodát positiivvalaš ovdáneapmái sámi oainnu vuodul. Stuorra ángiruššamat infrastruktuorra ektui davviguovlluin min siidaguoimme riikkain Ruotas ja Suomas sáhttet váikkuhit eahpeiddolaččat mátkkoštussuorggi ovddideapmái riikaoasis, nu ahte duodalaččat sáhttet ballat massimis márkanvejolašvuodaid. Váldohástalusson lea oazžut áigái konkretta ovttasbarggu sámi beroštumiid ja stuorát mátkkoštusorganisašuvnnaid ja operatöroid gaska.

Loahppa mearkkašumit

Plánabargu ii leat vel loahpahuovvon ja Sámediggi vuordá ja lea gearggus searvat aktiivvalaččat viidáseabbot proseassas, ja nu leat dáseárvosaš eavttuid biddji Stivrenjoavkkus daidda plánaide mat biddjojuvvojit árvoháhkamii ja barggolašvuhtii riikaoasis. Erenoamáš deatálažžan šaddá Sámedikki sadji dán barggus go ulbmilin earret eará lea buktit árvalusaid našuvnnalaš politihkalaš áššebáhpiriidda nugo Ráđđehusa guhkeáigeprogrammii, boahhtevaš regiovnalaš dieđáhussii ja eará deatálaš sierraláđan fágadepartemeantaid prinsihppa-dokumeanttaide.

Eavttuhus 1, áirasa Terje K. Haugen, Bargiiddbellodaga sámediggejoavku, árvalus:

Lasáhus siidu 3, 3. juogus, gaskal 2. ja 3. cealkaga.

Garrasit politihkalaš stivren sáhtá leat gaskaoapmin sihkkarastit eanandoallobuvtagiid vuovdima doppe gos lea guhkki vuostaiváldinsustegiidda.

Ođđa juogus siidu 3:

Ferte vuhtiiváldit boraspireválttisvuodaid. Vuoddoealáhusain, nu go boazodoalus ja sávzodoalus, sáhttet doaibmavuodut billohuvvat ja danin ožžot lassigoluid danne go boraspiriid lohku laská beare haga. Boraspirelohku ferte regulerejuvvot sihke náli ja geográfalaš báikkiid mielde.

Eavttuhus 2, áirasa Nils O. Nilsen, NSRa sámediggejoavku, árvalus:

Lasáhus nuppi juhkosii, mañemus cealkka

.... sámi ja našuvnnalaš politihkalaš rámmaeavttuid dárbbasivččiimet dalla.

Lasáhus 5. juhksii mañemus cealkaga mañái

Dehálaš lasáhussan dán ovttasbargui ferte Sámedigge ráhkadit ollislaš matkkoštusplána sámi guovlluid várás.

Sign: SS...../.....EKN.....

Čoahkkingirji éallit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siidu

Eavttuhus 3, áirasa Hartvik Hansen, Sámejoavku, árvalus:

Mañemus juhkosa ovdal loahppa mearkkašumit

Eavttut dasa ahte galgá sáhttit šaddat positiivvalaš ovdáneapmi mátkkoštusealáhusas, lea ahte dilit láhččojuvvojit positivvalaččat ja eai ge gáržžiduvvo. Buorre neagtivvalaš ovdamearka lea dáláš mohtormátkkoštanláhka našunála ásašus 1.1.96 mii ii suova fievrridit man ge lágán biergasiid vásihanturisma dihte.

Sámediggi áigu geahččalit ožžodit sámi lassiealáhusaid sámi álbmogii nu ahte luondduresuššat sáhttet addit positivvalaš bohtasiid mat guhkit áiggi vuollái sáhttet ráhkadit odđa doaimmaid ja bargosájiid. Muhtun sámi guovlluin soittet sáhttit lasihit luossa buvttagiid jogain. Dákkár čáhcadat lea omd. Guovdageainnu/Álttáčáhcadat. Sámediggi áigu váikkuhit ahte álggahuvvo prošeaktaiskkadeapmi geahččat lea go dát vejolaš, man ollu dát máksá ja movt ruhtadit dán. Gielddat mat gullet dása, berrejit leat mielde proseassas. Váldoulbmil lea ahte čáhcadagas lassánit luosat. Dát lasiha luossabuvttadeami olles čáhcadagas mii šaddá maiddái positivvalažžan mearraluossaguolásteddiide.

III. Jienasteapmi

39 áirasis 37 ledje čoahkis.

Jienasteapmi čadahuvvui dáid vuoruid mielde:

1. Eavttuhus 1 dohkkehuvvui ovttajienalaččat.
2. Eavttuhus 2 dohkkehuvvui ovttajienalaččat.
3. Eavttuhus 3 dohkkehuvvui ovttajienalaččat sáddejuvot Sámediggeráddái.
4. Sámediggerádi eavttuhus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjái dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Ole Henrik Magga, áššejodiheaddji	
2.	Terje K. Haugen	
3.	Nils O. Nilsen	
4.	Hartvik Hansen	Tore Bongo Hartvik Hansen
5.	Ingar Eira	
6.	Sverre Andersen	
7.	Peder Mathisen	
8.	Olav Dikkanen	
9.	Magnbild Mathisen	
10.	Nils O. Nilsen	
11.	Egil Olli	
12.	Terje K. Haugen	
13.	Olav Dikkanen	
14.	Ole Henrik Magga	
15.	Hartvik Hansen	

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

VI. Sámedikki mearrádus manná jienasteami lea ná:

Stivrenjoavkku čoahkkádus ja mandáhta

Stuorradiggedieđáhusa nr. 33 (1992-93) "By og land hand i hand" bokte vuolggahii ráđdehus barggu ásaht sierra Davvi-Norggain gulahalli stivrenjoavkku. Joavku ásavuvvui 1995 čavčča ja dan jodiha Stáhtaministar, ja muđui jovkui gullet Finnmárkku, Tromssa ja Norlánda fylkasátnejodiheaddjit, Sámedikki presideanta, Guolástusministtar, Giieldaministtar, Eanadoalloministtar, Ealáhus- ja energijaministtar ja Olgoriikaministtar.

Joavkku vuosttaš čoahkkimis borgemánu 25. b. 1995 mearriduvvui ahte ráhkaduvvo rámmaplána Davvi-Norgga árvoháhkamii. Dát rámmaplána galgá leat strategijadokumeantta hámis. Strategijadokumeantta mihttomearrin lea bajidit árvoháhkama riikaoasis ja dan bokte nannet barggolašvuoda ja ássama riikaoasis. Mihttomearrin lea geahččalit buorebot ovttahttit politihkalaš ángirusšamiid našuvnnalaččat ja regiovnalaččat, ja oččodit riikaoasi ealáhuslaš hástalusaid soahpat buorebot dan politihkkii mii fievrdivvo. Váldohástalusson lea dat movt riikaoasi luondubeale gilvoovdamuni sáhtášii geavahit árvoháhkamii, ja makkár sámi ja našuvnnalaš politihkalaš rámmaeavttuid dárbbasivččiimet dalle.

Stivrenjoavku lea válljen vuolggasadjin njeallje váldo luondduresurssaide vuodduvvon ealáhusa riikaoasis rámmaplána bargui: 1. guolástus ja áhpegeavaheapmi, 2. mátkkoštus/turisma, 3. eanadoallu ja boazodoallu ja 4. energija ja industriija. Lassin deattuhuvvojit doaressektuvrralaš bealit main lea vuoddo mearkkašupmi buot dan njeallje válljejuvvon ealáhusuorgái, ja dat leat gelbbolašvuolta, vuolitfievrrideaddjidoaibma, info-teknologija, kapitála ja Davvi-oarje Ruošša.

Go ráđdehus vuolggahii barggu ahte ásaht sierra stivrenjoavkku mii galggai ráhkadit rámmaplána Davvi-Norgga árvoháhkamii ja ealáhusovddideapmái, de lea Sámedikki mielas sihke lunddolaš ja deatálaš leat positiivvalaš fáladahkii ja oassálastit prosessii. Stivrenjoavkkus lea nana čoahkkádus ja sáhttit vuordit ahte árvalusat, maid dat joavku ovddida deattuhuvvojit ja dat láidejit ealáhusovddidan ángirusšamiid riikaoasis boahttevaš jagiin.

Sámediggi lea gidden erenoamážit fuomášumi juo ollu jagiid daid surggiide, maidda lea addojuvvon ovdamunni ja mat leat resursavuodduvvon ealáhusat, ja main riikaoassi erenoamážit lea sorjavaš sihke barggolašvuoda ja ássama dáfus. Sámediggi lea ovddidan ealáhuspolitihkalaš oainnuid mearrádusaid, čielggadusaid, lávdegottibarggu bokte ja čoahkkimiin sierralágan fágadepartemeanttaiguin justa daidda surggiide maid stivrenjoavku erenoamážit deattuha barggustis. Lea deatálaš leat mielde nammaduvvon Stivrenjoavkkus ja dan bokte čalmmustit ja ákkastallat daid ealáhuspolitihkalaš oainnuid maid Sámediggi doarju.

Prinsihpalaš vuoddu Sámedikki oasálastimii

Go stivrenjoavku namuha ahte nannoseabbot ovttahttit doaimmaid, politihka hápmema ja váikkuhangaskaomiid geavaheami, de lea Sámediggi ovdal deattuhan dán mearkkašumi ja dárbbu dasa, muhto bargu goassige ovdal ii leat loktejuvvon dan dássái go dán stivrenjoavkkus lea dahkkon. Earret eará lea Sámediggi Sámi riddo- ja vuotnaguovlluid doaibmaplánastis deattuhan mearkkašumi obalaččat ángirusšat ollu almmolaš oasálaččaid bokte sierralágan dásiin.

Sámedikki bargu dán prosessii oasálastimis lea deattuhit válljejuvvon ealáhusaid mearkkašumi sámi kultuvrii. Erenoamážit deattuhit dan materiálalaš vuodu mearkkašumi sámi kulturgáhttemii viiddis áddejumiin. Plána, mii ovddiduvvo ferte ollislaččat leat vuodduvvon daid mihttomeriide maid eiseválddit leat bidjan sámi kultuvrra sihkkarastimii ja ovddideapmái. Politihkalaš mearrádusain ja láhkateavsttain sihke našuvnnalaččat ja gaskariikkalaččat lea garrasit deattuhuvvon ealáhusa ja kultuvrra gaskasaš oktavuolta mii guoská politihka hápmemii sámiid ja eará eamiálbmogiid guovdu. Danin sáhttit

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

duhtavašvuodain bidjat merkii dan ahte dat prisihppa lea váldojuvvon Stivrenjoavkku vuoddonotáhtii, mas čuožžu ahte dárbu ovddidit ja gozihit dan ealáhusdoaimma mii lea materiálalaš vuodđun sámi kultuvrii ja identitehtii lea vuodđun dán barggus. Dát perspektiiva fertte vuhttot strategiijadokumeanttas, ja mihttomeriid fertte danin fakkastit daid konkrehta doaimmaide maid joavku ovddida. Vuolggasadjin dat njealje váldo luondduresurssaide vuodđuduvvon ealáhusa, maid vuodul dokumeanta huksejuvvo, das ferttejit dat ealáhus politihkalaš doaimmat sierralágan surggiin vuhtiiváldit dan riektigeatnegasvuoda mii gávdno.

Vuodđoealáhusat leat álohii leamaš vuodđun ja faggin sámi kultuvrii. Sámedikki mielas lea buorre go justa vuodđoealáhusperspektiiva lea nu garrasit deattuhuvvon plánabarggus. Eallima vuodđun sámi giliservodagain leat vuodđoealáhusat nugo eanadoallu, guolástus, boazodoallu ja lotnolasheivehallamat ja lunddolaččat vel priváhta ja almmolaš bálvalusat. Dát ealáhusat leat vuodđun ássamii sámi giliservodagain. Giliservodagaid sáhtta gohčodit sámi guovddážiin vaikko árbevirolaččat ja ovttabealádit riikapolitihkalaš perspektiivvas dávjá gohčoduvvojitge doaresbeallin dahje birasguovlun.

Válljejuvvon ealáhusat

Konkrehta ealáhusaid gaskkas áigu Sámediggi dárkilastit muhtun deatálaš čuoggáid. Lotnolasealáhusat leat deatálaččat barggolašvuoda ja ássama doalaheapmái ollu sámi báikegottiin. Dasto lea oiddolaš heiveheapmi jos sáhtta ávkástallat báikkálaš resurssaiguin. Sámediggi lea aiddo ásahan bissovaš váikkuhangaskaoapmeortnega mii galgá sihkkarastit ja ovddidit dán lágan heiveheami sámi servodagas. Plánabarggus ferttešii danin bargat dan ala ahte oččodit dan lágan rámmaeavttuid maiguin sáhtášii álkiduhttit eallingelbbolaš lotnolasealáhusaid ovddideami.

Guolástusealáhusa oktavuodas lea bargojuvvon politihka hápmemiin mainna gozihit sámi beroštumiid. Guolástusas dássálagaid eará sámi vuodđoealáhusain fertte leat sihkkaris vuoddu dietnasii, ássamii ja barggolašvuhtii sámi ássanguovlluin. Sámi beroštumit guolástusaid oktavuodas čatnasit vuotna- ja smávaguolásteaddjiid dillái. Jahkásaš reguleremiid bokte boahpteáiggis fertte vuotnabivdiide sihkkarastit dohkálaš dietnasa. Dasto leat oaidnán ahte ollu smávit produkšuvdnarusttegit leat heaittihuvvon ja ahte das leat leamaš negatiivvalaš váikkuhusat unnimus fanasjovkui. Sin dienasvejolašvuodát leat hedjonan. Danin ferttešii prioritieret almmolaš doarjaga gádderusttegiidda man bokte sáhtášii láchčit vuovdinevejolašvuodaid báikkálaš vuotnabivdiide. Vuostáiváldinstášuvnnaid fertte rehkenastit dárbbášlaš infrastruktuvrán ja ruhtaduvvot vástesaččat. Maiddái riddofatnasiid ruhtadanortnegiid ferttešii buoredit vai boares fatnasiid sadjái boadášedje johtileabbot oddaseabbo fatnasat.

Eanadoalu oktavuodas fertte dat ovddiduvvon Sámi eanadoalloplána leat vuodđun konkrehta doaimmaide. Ferte rahpat vejolašvuodaid dasa ahte Sámediggi sáhtta leat mielde eanadoallošiehtadallamiin. Garrasit politihkalaš stivren sáhtta leat gaskaoapmin sihkkarastit eanandoallobuvtagiid vuovdima doppe gos lea guhkki vuostáiváldinsustegiidda. Deatálaš bealli maid maiddái fertte giedahallat ja rievdadit, lea dat ahte dušše oktoámmátdoaluide sáhtta oázžut ruhtadoarjaga árbevirolaš doaluid huksemiid oktavuodas. Dán mearrádušas (75% njuolggadus) fertte dahkat spiehkastagaid sámi guovlluid eanadoalu oktavuodas.

Váldomihttomearrin boazodoalu oktavuodas lea láchčit dilálašvuodaid ovdáneapmái mii guhkkat áiggi vuollái addá ealáhussii sihke ekologálaš, kultuvrralaš ja ekonomálaš birgejumi. Boazodoalloealáhusas eai leat erenoamáš márkanváltisvuodát otne, muhto hástalussan lea erenoamážit nannet gánnáhahttivuoda, produkšuvnna arealovttadagaid nammii. Bohcco produkšuvdnaviidodaga nanosmahttin lea hástalussan mat ektui ferttešii dihtomiellalaččat bargat. Nubbi eará bealli lea boraspirevahágit mat leat giksin sihke boazodollui ja eanadollui. Sihke buhtadusaid sturrodaga, vahágiid duodašteami ja ortnega hálddašeami oktavuodas lea ollu mii ii doaimma dohkálaččat.

Sign: SS...../.....EKW

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjiis leat 107 nummaraston siiddu

Ferte vuhtiiváldit boraspire váttisvuodaid. Vuoddoealáhusain, nu go boazodoalus ja sávzadoalus, sáhttet doaibmavuodut billohuvvat ja danin ožžot lassigoluid danne go boraspiriid lohku laská beare haga. Boraspirelohku ferte regulerejuvvot sihke náli ja geográfalaš báikkiid mielde.

Mátkkoštusealáhusa oktavuodas leat stuorra vejolašvuodat positiivvalaš ovdáneapmái sámi oainnu vuodul. Stuorra ángiruššamat infrastruktuurra ektui davviguovlluin min siidaguoimme riikkain Ruotas ja Suomas sáhttet váikkuhit eahpeoiddolaččat mátkkoštussuorggi ovddideapmái riikaoasis, nu ahte duodalaččat sáhttit ballat massimis márkanvejolašvuodaid. Váldohástalussan lea oažžut áigái konkrehta ovttasbarggu sámi beroštumiid ja stuorat mátkkoštusorganisašuvnnaid ja operatøraid gaska. Dehálaš lasáhussan dán ovttasbargui ferte Sámedigge ráhkadit ollislaš matkkoštusplána sámi guovlluid várás.

Loahppa mearkkašumit

Plánabargu ii leat vel loahpahuvvon ja Sámediggi vuordá ja lea gearggus searvat aktiivvalaččat viidáseabbot proseassas, ja nu leat dásseárvosaš eavttuid biddji Stivrenjoavkkus daidda plánaide mat biddjojuvvojit árvoháhkamii ja barggolašvuhtii riikaoasis. Erenoamáš deatálažžan šaddá Sámedikki sadji dán barggus go ulbmilin earret eará lea buktit árvalusaid našuvnnalaš politihkalaš áššebáhpiriidda nugo Ráddehusa guhkeáigeográmmii, boahttevaš regiovnalaš diedáhussii ja eará deatálaš sierralágan fágadepartemeanttaid prinsihppa-dokumeanttaide.

Ášši loahpahuvvui skábmamánu 27. b. 1996 dii. 11.15.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjji leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 53/96 Bušeahtta 1997 kap. 0540 Sámediggi - juogadeapmi

Ášši álggahuvvui skábmamánu 28. b. 1996 dii. 11.15.

I. Áššebáhpirat

- Sd. prp. nr. 1 (1996-97) - Gielda- ja bargodepartemeanta, kap 540 ja kap 3540
- Sámi giellaráđi, Sámi kulturráđi, Sámi kulturmuitoráđi ja Sámi ealáhusráđi bušeahtta-árvalusat
- Raporta Sámedikki doaimma hárrái, kap 0540, poasttat 01 ja 11, čakčamánu 30. b. 1996 ektui
- Ollesčoahkkima, Sámediggeráđi ja váldohálddahusa áigodatbušeahtta

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Sámediggeráđi árvalus Sámediggái:

Sámediggi ovddida bušeahta-árvalus 1997 várás. Juogadeapmi guoská stáhtabušeahta kapihttaliidda 0540 ja 3540 "Sámediggi" Sd. proposišuvnnas. nr. 1 (1995-96) poasttaide 01, 11, 51, 52, 53, og 70.

Doaibmaruđaid juogadeapmi, poasttat 01 ja 11

Sámedikki doaibma lea sirrejuvvon osiide, ja juohke oasis lea ovddasvástádus iežas bušehhtii ja doibmii. Sámedikki vuollásaš ráđit ovddidit jahkásaččat iežaset dárbbuid manjit jagi várás Sámediggeráđái vuodđun dikki doaibmaruđaid juogadeapmái guoskevaš fágaráđiide.

Sámediggi bidjá vuodđun iežas juogadeapmái ollislaš juolludeami kapihttalis 540 poasttain 01 ja 11, mii lea kr. 26 100 000,- ja lassin lea vurdojuvvon dienas kapihttalis 3540, mii lea kr. 580 000,- buohkanassii juogadeapmái lea kr. 26 680 000,-. Vurdojuvvo, ahte dienas Sámi kulturmuitoráđi bokte lea gitta kr. 504 000,- rádjái oassin iežas juolludeames.

Kap. 0540 poasta 01 Báلكkát ja buhtadusat

(logut 1000 kruvnnuin)

	1997
Sámediggi	8 268
Sámi giellaráđđi	1 423
Sámi kulturráđđi	1 561
Sámi kulturmuitoráđđi	2 983
Sámi ealáhusráđđi	1 590
Oktiibuot	15 825

Kap. 0540 poasta 11 Dávvirat ja bálvalusat

	1997
Sámediggi	7 199
Sámi giellaráđđi	591
Sámi kulturráđđi	854
Sámi kulturmuitoráđđi	1 748
Sámi ealáhusráđđi	463

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Oktiibuot**10 855****Hálddašandoaimmaid juohkáseapmi**

Sámediggi evttoha hálddašandoaimmaid juohkáseami čuovvovaččat:

Sámi ealáhusráđđi

- Sámi ovddidanfoanda
- Lotnolasealáhusdoarjja
- Doarjja sámi duodjái

Sámi kulturráđđi

- Sámi kulturfoanda
- Doarjja sámi kulturviesuide
- Doarjja sámi kulturorganisašuvnnaide
- Doarjja sámi mánáid bajásgeassin eavttuide
- Sámi girjelágadusdoarjja

Sámi giellaráđđi

- Govvtegielalašvuoda doarjja gielddaide ja fylkagielddaide sámegeala hálddašanguovllus
- Prošeavttat sámegeala ealáskuhttima várás
- Sámi nuoraid oahppostipeanda
- Sámi sátnedihtorbánku

Sámediggeráđđi

- Doarjja Sámedikki joavkočálliide
- Doarjja sámi váldo-organisašuvnnaide
- Eará doarjja

Kap. 0540 poasta 30, Sámediggevisti

Sámediggi lea ášši 6/95 meannudan ášši odđa Sámediggevisti hárrái čuovvovaš mearrádusain:

Sámediggi čujuha raportii Sámediggevisti hárrái Kárášjogas - ja ávžžuha Gielda- ja bargodepartemeantta duohtan dahkat sierra vistti Sámediggái. Sámediggi bidjá eaktun ahte diggi beassá aktiivvalaččat ja viidát searvat ovdaprošekteremii, detáljaprošekteremii ja huksema čadaheapmái. Sámedikki mielas lea govttolaš ahte Sámediggi, seamma láhkái go Sturradiggige, oamasta iežas vistti.

Sámediggi doarju raportta loahppacealkámuša huksensaji válljema hárrái.

Sámediggi lea 1996:s ožžon 10 miljovna kruvnnu ovdaprošeaktabargui. Statsbygg:as lea ovddasvástáduš jodihit prošeavtta. Poastta 30 hálddaša Statsbygg.

Kap. 0540 poasta 51 Sámi ealáhusráđđi

Oktiibuot, 1997:s, várrejuvvo kr. 16 930 000,- Sámi ealáhusráđi hálddašeapmái. Ruđat leat oaivvilduvvon Sámi ovddidanfoandda, ja lotnolasealáhusaid doarjjaortnegii. Bissovaš doarjjaortnega njuolggadusat bohtet fápmui odđajagimánu 1. beaivve 1997 rájes. Sd. prp. nr. 1 (1996-97) eaktuda 3 milj. kr. poasttas 51 várrejuvvot doaimmaide gielddain mat leat searvan Sis-Finmárkkku nuppástuhttinprográmmii.

Kap. 0540 poasta 52 Sámi kulturráđđi

(Buot supmit 1000 kruvdnum.)

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Doaibma	1996	1997
52.1 Sámi kulturfoanda	5 000	5.000
52.2 Sámi girjelágádusdoarjja	1 500	1 500
52.3 Doarjja sámi kulturviesuide	2 732	2 843
52.4 Doarjja sámi kulturorganisašuvnnaide	680	780
Supmi	9 912	10 123

Poasta 52.3 lea Árborde sámi kulturguovddáža, Árrana julevsámi guovddáža ja Kárášjoga Sámi Dáiddaguovddáža doaibmadoarjaga várás.

Sámi kulturorganisašuvnnaid doarjjaortnegii (poasta 52.4) gullet doarjagat dáiddárorganisašuvnnaide, sámi valáštallamii, ja sámi organisašuvnnaide maidda sámi váldoorganisašuvnnaid doarjjaortnet ii guoskka.

Kap. 0540 poasta 53 Sámi giellaráđđi

Doaibma	(Buot logut 1000 kruvdnun)	
	1996	1997
53.1 Guovttegiel. doarjja gielddaide/fylkaide	16 650	16 650
*53.2 Sámi sátnedihtorbánku	43	100
*53.3 Giellaprošeavttat mearr.giellaplánaid		
ektui	1 000	1017
Submi	17 693	17 767

1997 várás lea juolludus poasttas 53 lasihuvvon 74 000,- kruvnnuin 1996 ektui. Dát lassáneapmi boahá poastta 70 sirdimis postii 53, 198.000,- kruvnnuin. Sirdin lea dahkkon dainna eavttuin ahte departemeanta dan dohkkeha.

Gielddaid ja fylkagielddaid guovttegielalášvuoda doarjjaortnegii várrejuvvo seamma submi go mii dán jagige lei kr. 16.650.000,-. Sámediggi ávžžuha Sámi giellaráđi bargat ovtta guoskevaš gielldaiguin ja fylkagielldaiguin lonuhallan dihte vásihusaid, ja vejolaččat ovtta bargat stuorat giellaprošeavttaid ektui. Diggi áigu fas muittuhit ahte dáid ruđaid geavaheami oktavuodas galget geahččalit buoridit ovttaskas institušuvnnaid vejolašvuoda ollašubttit sin lágas geatnegahtton doaimmaid.

Kap. 0540 poasta 70 Eará sámi ulbmilat

Sámediggi juogada rámma kr. 9 297 000 čuovvovaččat:

Doaibma	(Buot logut 1000 kruvdnun)	
	1996	1997
70.1 Doarjja sámi váldo-organisašuvnnaide	2 600	2 600
70.2 Doarjja Sámedikki joavkočálliide	850	850
70.3 Sámi nuoraid oahppostipeanda	850	850
70.4 Doarjja sámi mánáid bajásgeassin eavttuide	1 250	1 250
70.5 Sámi duodjedoarjja	3 600	3 600
70.6 Eará doarjja	147	147

Sign: SS...../EKN

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Submi**9 297****9 297**

198.000,- kruvnnu leat sirdojuvvon postii 53 dainna eavttuin ahte departemeanta dan dohkkeha.

Kap. 0541 Doarjja sámi ulbmiliidda

Sámedikki politihkalaš joavkkuid doarjjaortnet lea ásahuvvon 1996 bušeahttajagi ja dat lea juogaduvvon gaskaboddosaš Gielda- ja bargodepartemeantta mearridan njuolggadusaid mielde. Eaktuduvvo ahte bušeahtta-poasta 450.000,- kruvnnuin oážžu 1997:s seamma bušeahttarámma ja juogaduvvojit bissovaš njuolggadusaid mielde maid Sámediggi mearrida geassemánu 12. b. 1987, nr. 56 § 2.14 vuodul. Dasto eaktuduvvo ahte ortnet dás ásahuvvo, ja sirdojuvvo Sámedikki iežas bušeahtta-postii kap. 0540 poasta 70 sierra vuolitpoastan.

Eará eavttut ruđaid juogadeapmái, rutiinnaid, rapporteremiid j.d. ektui, oidnojit Sámedikki ovttaskas fágaráđiid juogadanreiviin.

Eavttuhus 1, áirasa Heaika Skum, Dáloniid listu:

Rievdadus-evttohus poasta 70 (kap. 540)

Poasta 70.4 unniduvvo 150.000,- ruvnnuin 1.100.000,- ruvdnui. Ruhta sirdojuvvo odđa postii "70.7 Sámi dearvvašvuoda plána", nu ahte dasa biddjo 150.000,- ruvno.

Poasta 70.5 Sámi duodjedoarjja lasihuvvo 124.000,- ruvnnuin, maid ráđdi lea evttohan sirdit postii 53. Supmi poasttas 70.5 šaddá dasto leat 3.724.000,-. Poastta 70 olles supmi šaddá dasto leat 9.495.000,- ruvno.

Ruđat várrejuvvojit duodjelávdegottiide.

Eavttuhus 2, áirasa Hartvik Hansen, NSRa sámediggejoavku, árvalus:

kap. 0540, poasta 70.3

300.000,- ruvnnu várrejuvvo sámi nuoraid oahppostipendii, geat váldet oahpu, ja ruhta váldojuvvo:

Hálddahusa odđa virgáibidjan maniduvvo 01.12.97 rádjái. Seastin 100.000,- ruvnnu

Doarjja joavkojodiheaddjiide doalahuvvo dálá dásis. Seastin 72.000,- ruvnnu.

Okta joavkočoahkkin dollojuvvo ovdalis ollesčoahkkima Troanddimis. Jurddašuvvon seastin 128.000,- ruvnnu.

Eavttuhus 3, áirasa Eilif O. Larsen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku, árvalus:

3. siidu

kap. 0540 poasta 52 Sámi kulturráđdi

Rievdadus-eavttuhus

Poasta 52.3 lea Árborde Sámi kulturguovddáža, Árrana julevsámi guovddáža, Kárášjoga Sámi Dáiddaguovddáža ja Ája sámi guovddáža doaibmadoarjaga várás.

Eavttuhus 4, áirasa Ingar Eira, Guovddášbellodaga sámediggejoavku, árvalus:

Rievdadus ráđi árvalusas, kap. 0540, poasta 70.

Eará sámi ulbmilat, 4. siiddus.

Sign: *SS*...../.....*EKN*.....

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siidu

Poasta 70.1 Doarjja sámi válдоorganisašuvnnaide geahpeduvvo 2,6 milj. ruvnnus 100.000,- ruvnnuin 2,5 milj. ruvdnui. Poasta 70.6 Eará doarjagat geahpeduvvo 147.000,- ruvnnus 47.000,- ruvnnuin 100.000,- ruvdnui.

Luvvejuvvon supmi 147.000,- ru sirdojuvvo Sámi kulturráddái, kulturrádi bušeahhtapostii lassin Sámi valáštallama várás.

III. Jienasteapmi

39 áirasis 39 ledje čoahkis.

Jienasteapmi čađahuvvui dáid vuoruid mielde:

1. Eavttuhus 1 mearriduvvui ovttajienalaččat sáddejuvvot Sámediggeráddái.
2. Eavttuhus 2 hilgojuvvui 7 jiena vuostá.
3. Eavttuhus 3 ovttajienalaččat mearriduvvuon sáddejuvvot Sámediggeráddái.
4. Eavttuhus 4 hilgojuvvui 15 jiena vuostá.
5. Sámediggerádi árvallus mearriduvvui 1 jiena vuostá.

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjái dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Alf E. Nystad, áššejodiheaddji	
2.	Eilif O. Larsen	
3.	Hartvik Hansen	Nils O. Nilsen Máret Guhttor Hartvik Hansen
4.	Ingar Eira	
5.	Klemet K. Hætta	Peder Mathisen Klemet K. Hætta Egil Olli
	Olav Andersen (čoahkkinnortn)	Ingar Eira Olav Andersen Magnhild Mathisen Amund Eriksen
	Klemet K. Hætta (čoahkkortn.)	Egil Olli Peder Mathisen Olav Andersen Amund Eriksen Johan Mikkel Sara
6.	Marianne Balto Henriksen	Heaika Skum Marianne Balto Henriksen
7.	Geir Tommy Pedersen	
8.	Eilif O. Larsen	
9.	Ingar Eira	
10.	Hartvik Hansen	
11.	Ole Henrik Magga	
12.	Marianne Balto Henriksen	

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

13.	Heaika Skum	
14.	Berit Johnskareng	
15.	Hartvik Hansen	
16.	Per Solli	
17.	Alf Nystad	
18.	Heaika Skum	

VI. Sámedikki mearrádus maŋŋá jienasteami lea ná:

Sámediggi ovddida bušehta-árvalusas 1997 várás. Juogadeapmi guoská stáhtabušehta kapihttaliidda 0540 ja 3540 "Sámediggi" Sd.proposišuvnnas. nr. 1 (1995-96) poasttaide 01,11, 51, 52, 53, og 70.

Doaibmaruđaid juogadeapmi, poasttat 01 ja 11

Sámedikki doaibma lea sirrejuvvon osiide, ja juohke oasis lea ovddasvástádus iežas bušehtii ja doibmii. Sámedikki vuollásaš rádit ovddidit jahkásaččat iežaset dárbbuid maŋit jagi várás Sámediggeráđđái vuoddun dikki doaibmaruđaid juogadeapmái guoskevaš fágaráđiide.

Sámediggi bidjá vuoddun iežas juogadeapmái ollislaš juolludeami kapihttalis 540 poasttain 01 ja 11, mii lea kr. 26 100 000,- ja lassin lea vurdojuvvon dienas kapihttalis 3540, mii lea kr. 580 000,- buohkanassii juogadeapmái lea kr. 26 680 000,-. Vurdojuvvo, ahte dienas Sámi kulturmuitoráđi bokte lea gitta kr. 504 000,- ráđjái oassin iežas juolludeames.

Kap. 0540 poasta 01 Báلكkát ja buhtadusat

	(logut 1000 kruvnuin)
	1997
Sámediggi	8 268
Sámi giellaráđđi	1 423
Sámi kulturráđđi	1 561
Sámi kulturmuitoráđđi	2 983
Sámi ealáhusráđđi	1 590
Oktiibuot	15 825

Kap. 0540 poasta 11 Dávvirat ja bálvalusat

	1997
Sámediggi	7 199
Sámi giellaráđđi	591
Sámi kulturráđđi	854
Sámi kulturmuitoráđđi	1 748
Sámi ealáhusráđđi	463
Oktiibuot	10 855

Hálddašandoaimmaid juohkáseapmi

Sámediggi evttoha hálddašandoaimmaid juohkáseami čuovvovaččat:

Sign: *SS*...../ *EKN*.....

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjiis leat 107 nummaraston siiddu

Sámi ealáhusráđđi

- Sámi ovddidanfoanda
- Lotnolasealáhusdoarjja
- Doarjja sámi duodjái

Sámi kulturráđđi

- Sámi kulturfoanda
- Doarjja sámi kulturviesuide
- Doarjja sámi kulturorganisašuvnnaide
- Doarjja sámi mánáid bajásgeassin eavttuide
- Sámi girjelágadusdoarjja

Sámi giellaráđđi

- Guovttegielalašvuoda doarjja gielddaide ja fylkagielddaide sámegiela hálddašanguovllus
- Proševttat sámegiela ealáskuhttima várás
- Sámi nuoraid oahppostipeanda
- Sámi sátnedihtorbánku

Sámediggeráđđi

- Doarjja Sámedikki joavkočálliide
- Doarjja sámi válde-organisašuvnnaide
- Eará doarjja

Kap. 0540 poasta 30, Sámediggevisti

Sámediggi lea ášši 6/95 meannudan ášši odđa Sámediggevisti hárrái čuovvovaš mearráđusain:

Sámediggi čujuha raportii Sámediggevisti hárrái Kárašjogas - ja ávžžuha Gielda- ja bargodepartemeantta duohtan dahkat sierra vistti Sámediggái. Sámediggi bidjá eaktun ahte diggi beassá aktiivvalaččat ja viidát searvat ovdaprošekteremii, detáljaprošekteremii ja huksema čadaheapmái. Sámedikki mielas lea govttolaš ahte Sámediggi, seamma láhkái go Stuorradiggige, oamasta iežas vistti.

Sámediggi doarju raporta loahppacealkámuša huksensaji válljema hárrái.

Sámediggi lea 1996:s ožžon 10 miljovna kruvnnu ovdaprošeaktabargui. Statsbygg:as lea ovddasvástáđus jodihit proševtta. Poastta 30 hálddaša Statsbygg.

Kap. 0540 poasta 51 Sámi ealáhusráđđi

Oktiibuot, 1997:s, várrejuvvo kr. 16 930 000,- Sámi ealáhusráđi hálddašeapmái. Ruđat leat oaivvilduvvon Sámi ovddidanfoandda, ja lotnolasealáhusaid doarjjaortnegii. Bissovaš doarjjaortnega njuolggadusat bohtet fápmui odđajagimánu 1. beaivve 1997 rájes. Sd. prp. nr. 1 (1996-97) eaktuda 3 milj. kr. poasttas 51 várrejuvvot doaimmaide gielddain mat leat searvan Sis-Finnmárkku nuppástuhttinprográmmii.

Kap. 0540 poasta 52 Sámi kulturráđđi

(Buot supmit 1000 kruvdnun.)

Doaibma	1996	1997
52.1 Sámi kulturfoanda	5 000	5.000
52.2 Sámi girjelágadusdoarjja	1 500	1 500
52.3 Doarjja sámi kulturviesuide	2 732	2 843

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjies leat 107 nummaraston siiddu

52.4 Doarjja sámi kulturorganisašuvnnaide	680	780
Supmi	9 912	10 123

Poasta 52.3 lea Árborde sámi kulturguovddáža, Árrana julevsámi guovddáža ja Kárášjoga Sámi Dáiddaguovddáža doaibmadoarjaga várás.

Sámi kulturorganisašuvnnaid doarjjaortnegii (poasta 52.4) gullet doarjagat dáiddárgnisašuvnnaide, sámi valáštallamii, ja sámi organisašuvnnaide maidda sámi válđo-organisašuvnnaid doarjjaortnet ii guoskka.

Kap. 0540 poasta 53 Sámi giellaráđđi

Doaibma	(Buot logut 1000 kruvdnun)	
	1996	1997
53.1 Guovtgiegel. doarjja gielddaide/fylkaide	16 650	16 650
*53.2 Sámi sátnedihtorbánku	43	100
*53.3 Giellaprošeavttat mearr.giellaplánaid ektui	1 000	1017
Submi	17 693	17 767

1997 várás lea juolludus poasttas 53 lasihuvvon 74 000,- kruvnnuin 1996 ektui. Dát lassáneapmi bohtá poastta 70 sirdimis postii 53, 198.000,- kruvnnuin. Sirdin lea dahkkon dainna eavttuin ahte departemeanta dan dohkkeha.

Gielddaid ja fylkagielddaid guovtgiegelalašvuoda doarjjaortnegii várrejuvvo seamma submi go mii dán jagige lei kr. 16.650.000,-. Sámediggi ávžžuha Sámi giellaráđi bargat ovttas guoskevaš gielddaiguin ja fylkagielddaiguin lonuhallan dihte vásihusaid, ja vejolaččat ovttasbargat stuorát giellaprošeavttaid ektui. Diggi áigu fas muittuhit ahte dáid ruđaid geavaheami oktavuodas galget geahččalit buoridit ovttaskas institušuvnnaid vejolašvuoda ollašuhttit sin lágas geatnegahtton doaimmaid.

Kap. 0540 poasta 70 Eará sámi ulbmilat

Sámediggi juogada rámma kr. 9 297 000 čuovvovaččat:

Doaibma	(Buot logut 1000 kruvdnun)	
	1996	1997
70.1 Doarjja sámi válđo-organisašuvnnaide	2 600	2 600
70.2 Doarjja Sámedikki joavkočálliide	850	850
70.3 Sámi-nuoraid oahppostipeanda	850	850
70.4 Doarjja sámi mánáid bajásgeassin eavttuide	1 250	1 250
70.5 Sámi duodjedoarjja	3 600	3 600
70.6 Eará doarjja	147	147
Submi	9 297	9 297

198.000,- kruvnnu leat sirdojuvvon postii 53 dainna eavttuin ahte departemeanta dan dohkkeha.

Kap. 0541 Doarjja sámi ulbmiliidda

Sign: SS...../EKN.....

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Sámedikki politihkalaš joavkkuid doarjjaortnet lea ásahuvvon 1996 bušeahttajagi ja dat lea juogaduvvon gaskaboddosaš Gielda- ja bargodepartemeantta mearridan njuolggadusaid mielde. Eaktuduvvo ahte bušeahtta-poasta 450.000,- kruvnnuin oažžu 1997:s seamma bušeahttarámma ja juogaduvvojit bissovaš njuolggadusaid mielde maid Sámediggi mearrida geassemánu 12. b. 1987, nr. 56 § 2.14 vuodul. Dasto eaktuduvvo ahte ortnet dás ásahuvvo, ja sirdojuvvo Sámedikki iežas bušeahtta-postii kap. 0540 poasta 70 sierra vuolitpoastan.

Eará eavttut ruđaid juogadeapmái, rutiinnaid, rapporteremiid j.d. ektui, oidnojit Sámedikki ovttaskas fágaráđiid juogadanreiviin.

Ášši loahpahuvvui skábmamánu 28. b. 1996 dii. 16.15.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji eállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 54/96 Sámi oahppoplánat, Sámi 97

Ášši álggahuvvui skábmamánu 28. b. 1996 dii. 16.15.

I. Áššebáhpirat

- Sámi L-97 sisdoalučilgehus
- Álgosátni Sámi L-97ii
- Oahpahus vuoddoskuvllas, prinsihpat ja njuolggadusat - sámi "bro"
- Reive 13.08.96 Stáhtarádis Reidar Sandal
- Čoahkkima čoahkkáigeassu, čoahkkinn Reidar Sandal:ain, 26.06.96
- Reive 30.05.96 Sámedikkis
- "Broen" - Oahpahus vuoddoskuvllas. Prinsihpat ja njuolggadusat. Girko-, oahpahus- ja dutkandepartemeanta
- Sámi oahpahusrádi mearrádus áššis R 17/96

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Sámediggerádi árvalus Sámediggái:

Sámedikki ulbmil lea ovddidit sámi oahpahus- ja oahppovuogádaga mii váikkuha dasa ahte máhtolašvuohta, dáiddut, miellaguottut, norpmat ja árvvut formaliserejuvvojit, ovddiduvvojit ja heivehuvvojit sámi servodagas. (Vrd. Sámediggeplánain 1994-97, čuoggáin 5.5.1)

Sámediggi danne lea viehka duhtavaš go Sámedikki cealkámuš áššis 44/94, sierra sámi plánaásahusa ráhkadeamis, lea dadjat juo vuhtii váldojuvvon.

Sámi L-97 lea dehálaš lávki Sámedikki ulbmila guvlui. Ságastallan das mii sámi skuvla lea, lea bistán mánnga jagi. Sámi oahpaheaddjit, vanhemat ja earátge lea váillahan čielggasvuoda das mii sámi skuvla lea. Ovdal ii leat almmolaččat čilgejuvvon mii sisdoaluid galgá leat sámi mánáid oahpahusas, ja makkár vuoddojurdagiid ja njuolggadusaid mielde dát oahpahus galgá leat. Dat leamaš stuorra váili ja dagahan sámi mánáid oahpaheami gudege skuvlla ja oahpaheaddji "priváhta áššin". Sámi L-97 šaddá leat dakkár geatnegahtti vuoddu sámi mánáid oahpaheamis mii lea váilon.

Vuoigatvuohta oahpahussii Sámi L-97 mielde

Go Sámi L-97 lea ráhkaduvvon, de lea formálalaš vuoddu sámi oahppiid oahpaheapmái. Sámi L-97 galgá leat sámi mánáid oahpaheami vuoddu, ja das galgá leat seammá árvu go L-97s muđui.

Sámediggi lea mánngii cealkán čielga oainnu das, ahte mánás lea vuoigatvuohta beassat oahppat sihke sámegeiela ja sámegillii. Jos Sámedikki áigumuš sámi oahpahus- ja oahpposystemain galggaš lihkestuvvat, de fertejit sámi oahppiid oahpaheami vuoddu leat dat vuoddojurdat ja njuolggadusat mat leat biddjojuvvon L-97 árvalussii, gos ihkinassii oahppit orožit.

Sámediggi celkkii ná áššis 41/95, NÁČ 1995:18 Ođđa oahpahusláhka:

"Sámediggi registrere ahte lándegoddi ii leat árvoštallan gos sámi oahppoplánat galget gustot. Sturradiggediedáhusas nr. 29 (1994-95) 10-jagáš vuoddoskuvlla prinsihpat ja njuolggadusat dadjá departemeanta ahte gielda mearrida galgetgo sámi oahppoplánat gustot gildii, ovttaskas skuvlii vai luohkáide. Sámedikki áddejumi mielde ferte lánkkii čatnat vuoigatvuoda oahpahussii sámi oahppoplána mielde seammá dásis go oahpahusa sámegeielas ja sámegillii. Jos dán gelbbolašvuoda bidjá gildii, de sáhtta dat dagahit eahpesihkkarvuoda oahppiide ja vanhemiidda, geavahusa mii lea báikkálaš politihkáriid oainnu duohken sámi áššiid ektui. Dan vuodul evttoha

Sign: / E.K.N.

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Sámediggi lasáhusa paragráffii 6-4, mii gullo ná: "Buot sámi oahppiin lea vuogiatvuohhta oahpahussii sámi oahppoplána mielde".

Lassin dasa, ahte oahpaheaddjit gudet oahpahit sámi mánáid leat geatnegasat sámi oahppoplánaoasi vuodul, fertejit maiddá earátge leat geatnegasat oahpistuvvat dán oahppoplánaoasi sisdollui. Sámi oahppoplánaoassi addá árvvolaš vuodu - máhtu - oahpahit oahppoplánaásahusa "sámi cakkijid" muđui.

Oppalaččat Sámi L-97 birra

Árvalus Sámi L-97 vuhtii váldá Sámedikki bajimuš vuodđojurdagiid sámi mánáid oahpaheami hárrái. Sámediggi doaivu danne ahte joatkevaš dohkkehanproseassas Girko-, oahpahus- ja dutkandepartemeanttas váldojuvvo vuhtii Sámedikki oaidnu, nu ahte dáláš árvaluvvon Sámi L-97 adnojuvvo vuodđun dasa mii loahpalaččat dohkkehuvvo. Sámedikki oainnu mielde lea maid dehálaš ahte eavttuhuvvon juohku, mas lea sierra álgosátni oassái Sámi L-97, čuvvojuvvo departemeanttas.

Oasi Sámi L-97 álgosánis lea Vuodđoskuvlálaga § 40a namahuvvon guovdilis báikin dain lágain mat regulerejit oahpahusa sámegeielas ja sámegeillii. Sámi L-97 lea várra gárvánan ja váldojuvvon atnui ovdalگو oahpahuslágaid dieđihuvvon odasmahttin lea meannuduvvon ollásit. Paragráfa 40a vuorddehahtti nuppástus danne mielddis buktá dan ahte Sámi L-97 ferte odasmahttojuvvot datge manjá.

Sámediggi dáhttu dasto deattuhit ahte lea dehálaš ahte oahppiid oahpaheapmi sámegeielas ja sámi kultuvrii Sámi L-97 mielde lágiduvvo nu, ahte oahppit eai vásit dan noaddin alcceseaset. Dat eaktuda ahte oahpahus organiserejuvvo njuovžilit ja ahte odđa buorit čovdosat smiehtaduvvojit. Erenoamán dehálaš lea ahte giellaoahpahus lágiduvvo nu, ahte guovttegiealášvuoda ulbmilat ollašuvvet.

Leat maid guovttegiealáš oahppit gudet háliidit ahte sis leat sámegeiella ja dárogeiella ovttadássáš gielat vuodđoskuvllas. Danne lea dehálaš ahte sii oahpaheami geavatlaš doaibmanmálles váldojuvvojit vuhtii, ja erenoamán dehálaš lea ahte eksámenčadaheami áiggit leat nu ahte oahppit sáhttet čadahit sihke sámegeiella ja dárogeiella eksámena vuosttaš giellan.

Konkrehta mearkkašumit

Sisdoallu Sámi L-97 várás:

Sámi L-97 sisdoalus eai sáhte čuovvovaš cealkaga vuolláisárgojuvvon sánit geavahuvvot, go Sámi L-97 fátmasta vuodđoskuvlla, joatkkaskuvlla ja rávesolbmuid oahpahusa; "Sámi oahppoplána vuodđoskuvlla várás - Sámi L-97 fátmasta":

Sisdoalus iešguhtet dokumeanta ferte namahuvvot rivttes namain.

Oahpahus vuodđoskuvllas. Vuodđojurdagat ja njuolggadusat. Sámi "bro":

kap. 1 Álgosátni - vuosttamuš teakstaoassái odđa álgocealkka:

Skuvlla guovdilis ovddasvástáduš lea Vuodđolága § 110a mielde bargat dan badjelii ahte sealluhit ja ovddidit sámi kulturárbbi.

Kap. 2.1 Searvevuohhta - 3. teakstaoassi, odđa cealkka 1. cealkaga manjá:

Skuvla galgá aktiivvalaččat doarjut sámi searvevuoda ja veahkin nannet dan.

3. teakstaoassi, lassi cealkagii - Eai dušše eaŋkilfátagat, muhto skuvla oppalohkái galgá ovddidit sámi iešvuodadovddu.: , ja addit oahppiide sámi vuodu eallimis.

3. teakstaoassi, cealkagis - Dat mearkkaša maid ahte sámi mánát ja nuorat galget máhttáhuvvot iežasat gielas, vai doibmet guovtte gillii manjá skuvlla. - sihkkojuvvojit sánit: *Dat mearkkaša maid ahte*

Sign: *SS* / *EKN*

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Kap. 4.1.6 Luondu, biras ja teknologiija:

Ođđa cealkka njealját celkaga maŋábeallái vuosttaš teakstaoasis - lasáhus (vinju bustávat): ... luonddu hálddašeami várás. *Áigumuš lea ovddidit ja buoridit máhtu sámi eallinvuogi ja ealáhusdoaimmaid birra dološ, dáláš ja boahteáiggi ektui ja mas erenoamážit deattuhuvvojit lotnolasealáhusdoaimmat.*

Kap. 9 Fága- ja diibmojuohku:

Maŋimuš teakstaoassi ovddabealde fága- ja diibmojuogu tabealla - lasáhus (vinju bustávaiguin) - Gielddain, *skuvlakreatsain, skuvllain ja luohkáin* main L-97 čadahuvvo, sáhttet sihke sámegeielalaš ja dárogielalaš oahppit

Teakstaoasis mii lea tabealla vuolde, vuosttamuš cealkka - lasáhus (vinju bustávaiguin): Gielddain, *skuvlakreatssain, skuvllain*

Dáiguin mearkkašumiiguin Sámediggi doarju Sámi L-97.

Eavttuhus 1, áirasa Heaika Skum, Dáloniid listu, árvalus:

Reforbma 94 lea oassi reforbmaprogrammas mii guoská olles Norgga oahpahuovuogádahkii mánáidgárddiid rájes gitta universitehtii. Boadusin dás lea ráhkaduvvon plána vuoddoskuvlii, joatkkaskuvlii ja rávisolbmuid oahpahuussii. Dát oahppoplána mearriduvvui 1993s. Danin ii sáhte geahčadit reforbma 94 reforbman mii ieš ii váikkut dahje masa eará reforbmat eai váikkut eará osiin skuvla-vuogádagas. Norgga skuvlavuogádahkii lea ráhkaduvvon oahppoplána mii guorahallá olles oahpahuosa jođu. Mii guoská oahpahuussii sámi skuvlamánáide, de ii leat Girko-, oahpahu- ja dutkandepartemeanta, eaige sámige institušuvnnat ráhkadan vástesaš ollislaš plána. Gávdnjojtt dattetge dokumeanttat mat maiddá gusket joatkkaoahpahuussii sámiiid várás, muhto mii ii leat ollislaš plána. Dás sáhtán namuhit Vuodđolága § 110a, Sámelága, ILO-konvenšuvnna nr. 169 ja Stuorradiggediedáhusa nr. 52 - Norgga sámpolitihkka.

Norggas dohkkehuvvui prinsihppa sierra sámi oahppoplánaid hárrái vuoddoskuvlii 1987 minstarplánain. Joatkkaskuvllas lea dušše dohkkehuvvon ahte sámi oahpiin lea vuoigatvuohta sierra sámi linjáide nugo duodjái ja boazodollui, ii ahte galget leat sierra sámi oahppoplánat eará fagaide joatkkaskuvllas. Go reforbma váldojuvvui atnui, de hirbmat uhccán váldojuvvojedje sámiiid oainnut vuhtii. Orru nu ahte ollásit leai vajálduhtton ahte gávdnno sámi álbmot, mas leat erenoamáš vuoigatvuodát Norggas. Maŋŋá linjástruktuvrra vuostásaš proteasttaid sámi joatkkaskuvllain, dahkkojuvvui rievdadus álgoplánain heaittihit boazodoalu VK1. Duodji vuodđokurssa hárrái eai joavdan dien muddui.

Go vuoddoskuvlla reforbmabargu álggahuvvui, háliidii Girko-, oahpahu- ja dutkandepartemeanta vuolggasajistis heaittihit sámi oahppoplánaid, muhto gesii daid áigumušaid ruovttoluotta go sámi skuvllat, Sámi oahpahušráđdi ja Sámediggi vuostálaste garrasit. Dát dagahii dan ahte nammaduvvojedje oahppoplánajoavkkut mat leat ráhkadan oahppoplánaid ovttaskas fagaide. Go Sámediggi meannudii oahppoplánaid váillaheimmet mii oktasaš oasi mainna sáhtášii bidjat sámi vuoddoskuvlaoahpahuosa buohtalagaid, ja Departemeanta dohkkehii dan.

Oahppoplána árvalus lea gárvvvis, ja das leat hirbmat deatálaš prinsihpat maid maiddá ferte bidjat vuodđun sámi joatkkaoahpahuussii. Jos Girko-, oahpahu- ja dutkandepartemeanta/Stuorradiggi dohkkehii daid prinsihpaid, de eai gávdnno mange lágan ákkat dasa ahte eaigo dát guoskkaše joatkkaskuvliige, go oktasaš oahppoplánas lea mearriduvvon ahte olles oahpahuosa jođu ferte buohtalastit.

Mii guoská 94 reforbma atnui váldimii ja dán váikkuhusaide sámi oahpahuussii, de berre evalueret reforbma váikkuhusaide sámi oahpahuussii. Berre nammaduvvot sierra lávdegoddi, mas leat mielde sámpolitihkálaš ovddasteaddjit ja sámi fágabirrašiid ovddasteaddjit. Dás

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

berre Sámediggi/Sámi oahpahusráđđi ja sámi joatkkaskuvllat leat mielde evaluerenbarggus álggu rájes. Čuovvovaš čuoggáid berre evalueret:

1. Dávistitgo reformma váikkuhusat sámi joatkkaskuvllas Norgga sámepolitihka prinsihpaide?
2. Leago reformma nannen vai hedjonahtán stáhta geatnegasvuodaid ollašuttima Norgga lága ja gaskariikkalaš konvenšuvnnaid vuodul?
3. Dávistitgo reformma váikkuhusat sámi joatkkaskuvllas vuodđoskuvlla, joatkkaskuvlla ja rávisolbmuid oahpahusa oktasaš oahppoplána váldoprinsihpaide?
4. Dávistago vuodđoskuvlla, joatkkaskuvlla ja allaskuvlla gaskasaš skuvlapolitihka sámiid ektui?
5. Gávdnogo ollislaš jurddašeapmi sámi joatkkaoahpahusa hárrái reformma oktavuodas? Mii dat dalle lea?

Lassin berre lávdegoddi árvvoštallat váikkuhusaid earret eará mii guoská dasa ahte sierra sámi oahppofálaldagat leat heaittihuvvon ja ahte geahččalan- ja ovddidanbargu reformma boadusin lea nohkan. Čuovvovaš konkrehta áššiid ferte evalueret dán oktavuodas.

◦ **Struktuvra rievdadusaid váikkuhusat**

- a. Duodji vuodđokurssa rievdadeapmi hápmen vuodđokursan
 - b. ámmátfágalaš VK2 heaittiheapmi ja dán mielde daid luohkáid ovddasvástádusa ja stivrema sirdima sámi joatkkaskuvllas fylkagildii ja Region Nord:ii
- **Fága- ja diibmojuohkáseami rievdadusaid váikkuhusat dábálaš ja ekonomálaš fágaid suorggis**

- a. B-/C-giella geatnegahtton fágan
 - b. Duoji ja boazodoalu oahpposuorggi heaittiheapmi
- **Sámegiella fágan**

1. Diibmologu lasiheapmi ámmátfágalaš oahpposuorggis
2. 1. ja 2. gielagiid diibmologu dássidahttin
3. Oahppit, geat välljejit sámegiella B/C giellan ránggáštuvvojit nu ahte leat eanet diimmut vahkkui daid oahppiid ektui geat eai loga sámegiella. Dát dagaha dan ahte oahppit eai vällje sámegiella.

◦ **Dárogilla fágan**

Oahppoplána "Norsk for elever med samisk" atnui váldin oktasašplánan oahppiide geain lea sámegiella 1. ja 2. giellan.

◦ **Oahppoplánaid hámi rievdan oaivadeaddji hámis čatnevažžan**

Uhccánot vejolašvuotta välljet fáttáid, váikkuhusat vejolaš báikkálaš/sámi heiveheapmái.

- Ámmátfágalaš kurssaid eambo teorehtalažžan dáhkama váikkuhusat skuvlamoktii ja skuvllas loaktimii.
- Váikkuhusat čuoggáid rehkenastimii go ohcet alit ohppui
- Lassioahppu oahpaheaddjiide sámegiellas ja sámi fágain odđa oahppoplánaid oktavuodas
- Odđa orgánaid/institušuvnnaid ásabeapmi olggobeale skuvllaid mat gozihit sámi joatkkaoahpahusa (Čuovvolanbálvalus, oahpahuskántuvra jna.)

Eavttuhus 2, áirasa, Asta Vangberg, NSRa sámediggejoavku, árvalus:

Lassi 3. siidui, čuokkis konkrehta mearkkašumit, nubbin manimus cealkka.

"Diibmojuohkinplána seavvingillii, dárogilli ja bealjemiiide.

Sign: *SS* / *EKN*

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Diibmojuohkinplána ferte rievdatit ja heivehit nu ahte dat goziha sámegiela, seavvingiela ja dárogiela.

Dasto ferte diibmorámma lea reaslistalaš ja olahatti Sámi L97 ektui.

III. Jienasteapmi

39 áirasis 38 ledje čoahkis.

Jienasteapmi čadahuvvui dáid vuoruid mielde:

1. Eavttuhus 1 mearriduvvui ovttajienalaččat sáddejuvvot Sámediggeráddái.
2. Eavttuhus 2 mearriduvvui ovttajienalaččat.
3. Sámediggerádi árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjái dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Ole Henrik Magga, áššejodiheaddji	
2.	Ásta Vangberg	Heaika Skum
3.	Heaika Skum	
4.	Magnhild Mathisen	
5.	Hartvik Hansen	
6.	Ann-Mari Thomassen	
7.	Ingar Eira	
8.	Marit Sofie Holmestrand	
9.	Heaika Skum	
10.	Ole Henrik Magga	

VI. Sámedikki mearrádus maŋŋá jienasteami lea ná:

Sámedikki ulbmil lea ovddidit sámi oahpahas- ja oahppovuogádaga mii váikkuha dasa ahte máhtolašvuotta, dáiddut, miellaguottut, norpmat ja árvvut formaliserejuvvot, ovddiduvvot ja heivehuvvot sámi servodagas. (Vrd. Sámediggeplánain 1994-97, čuoggáin 5.5.1)

Sámediggi danne lea viehka duhtavaš go Sámedikki cealkámuš áššis 44/94, sierra sámi plánaásahusa ráhkadeamis, lea dadjat juo vuhtii váldojuvvon.

Sámi L-97 lea dehálaš lávki Sámedikki ulbmila guvlui. Ságastallan das mii sámi skuvla lea, lea bistán maŋŋa jagi. Sámi-oahpaheaddjit, vanhemat ja earátge lea váillahan čielggasvuoda das mii sámi skuvla lea. Ovdal ii leat almmolaččat čilgejuvvon mii sisdoaluid galgá leat sámi mánáid oahpahas, ja makkár vuoddojurdagiid ja njuolggadusaid mielde dat oahpahas galgá leat. Dat leamaš stuorra váili ja dagahan sámi mánáid oahpaheami gudege skuvlla ja oahpaheaddji "priváhta áššin". Sámi L-97 šaddá leat dakkár geatnegahtti vuoddu sámi mánáid oahpaheamis mii lea váilon.

Vuoigatvuotta oahpahussii Sámi L-97 mielde

Go Sámi L-97 lea ráhkaduvvon, de lea formálalaš vuoddu sámi oahppiid oahpaheapmái. Sámi L-97 galgá leat sámi mánáid oahpaheami vuoddu, ja das galgá leat seammá árvu go L-97s muđui.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Sámediggi lea mángii cealkán čielga oainnu das, ahte mánás lea vuoigatvuohta beassat oahppat sihke sámegiela ja sámegillii. Jos Sámedikki áigumuš sámii oahpahus- ja oahpposystemain galggaš lihkostuvvat, de fertejit sámii oahppiid oahpaheami vuodđun leat dat vuodđojurdagat ja njuolggadusat mat leat biddjojuvvon L-97 árvalussii, gos ihkinassii oahppit orožit.

Sámediggi celkkii ná áššis 41/95, NÁČ 1995:18 Ođđa oahpahusláhka:

"Sámediggi registrere ahte lánvegoddi ii leat árvoštallan gos sámii oahppoplánat galget gustot. Stuorradiggediedáhusas nr. 29 (1994-95) 10-jagáš vuodđoskuvlla prinsihpat ja njuolggadusat dadjá departemeanta ahte gielda mearrida galgetgo sámii oahppoplánat gustot gildii, ovttaskas skuvlii vai luohkáide. Sámedikki áddejumi mielde ferte láhkii čatnat vuoigatvuoda oahpahussii sámii oahppoplána mielde seammá dásis go oahpaha sámegiela ja sámegillii. Jos dán gelbbolašvuoda bidjá gildii, de sáhtta dat dagahit eahpesihkkarvuoda oahppiide ja vanhemiidda, geavahusa mii lea báikkálaš politihkáriid oainnu duohken sámii áššiid ektui. Dan vuodul evttoha Sámediggi lasáhusa paragráffii 6-4, mii gullo ná: "Buot sámii oahppiin lea vuoigatvuohta oahpahussii sámii oahppoplána mielde"."

Lassin dasa, ahte oahpaheadjit gudet oahpahit sámii mánáid leat geatnegasat sámii oahppoplánaoasi vuodul, fertejit maiddá earátge leat geatnegasat oahpistuvvat dán oahppoplánaoasi sisdollui. Sámi oahppoplánaoassi addá árvolaš vuodu - máhtu - oahpahit oahppoplánaasahusa "sámii cakkiiid" muđui.

Oppalaččat Sámi L-97 birra

Árvalus Sámi L-97 vuhtii váldá Sámedikki bajimuš vuodđojurdagiid sámii mánáid oahpaheami hárrái. Sámediggi doaivu danne ahte joatkevaš dohkkehanproseassas Girko-, oahpahus- ja dutkandepartemeanttas váldojuvvo vuhtii Sámedikki oaidnu, nu ahte dáláš árvaluvvon Sámi L-97 adnojuvvo vuodđun dasa mii loahpalaččat dohkkehuvvo. Sámedikki oainnu mielde lea maid dehálaš ahte eavttuhuvvon juohku, mas lea sierra álgosátni oassái Sámi L-97, čuvvojuvvo departemeanttas.

Oasi Sámi L-97 álgosáns lea Vuodđoskuvlalága § 40a namahuvvon guovdilis báikin dain lágain mat regulerejit oahpaha sámegiela ja sámegillii. Sámi L-97 lea várra gárvánan ja váldojuvvon atnui ovdalgo oahpahuslágaid diedihuvvon odasmahttin lea meannuduvvon ollásit. Paragráfa 40a vuorddehahti nuppástus danne mielddis buktá dan ahte Sámi L-97 ferte odasmahttojuvvot datge manjá.

Sámediggi dáhttu dasto deattuhit ahte lea dehálaš ahte oahppiid oahpaheami sámegiela ja sámii kultuvrii Sámi L-97 mielde lágiduvvo nu, ahte oahppit eai vásit dan noadđin alcceseaset. Dat eaktuda ahte oahpahus organiserejuvvo njuovžilit ja ahte ođđa buorit čovdosat smiehtaduvvojit. Erenoamán dehálaš lea ahte giellaoahpahus lágiduvvo nu, ahte guovttegilealašvuoda ulbmilat ollašuvvet.

Leat maid guovttegielalaš oahppit gudet háliidit ahte sis leat sámegiella ja dárogiella ovtadássasaš gielat vuodđoskuvllas. Danne lea dehálaš ahte sii oahpaheami geavatlaš doaibmanmálles váldojuvvojit vuhtii, ja erenoamán dehálaš lea ahte eksámenčadaheami áiggit leat nu ahte oahppit sáhttet čadahit sihke sámegiela ja dárogiela eksámena vuosttaš giellan.

Konkrehta mearkkašumit

Sisdoallu Sámi L-97 várás:

Sámi L-97 sisdoalus eai sáhte čuoovvovaš cealkaga vuolláisárgojuvvon sánit geavahuvvot, go Sámi L-97 fátmasta vuodđoskuvlla, joatkkaskuvlla ja rávesolbmuid oahpaha; "Sámii oahppoplána vuodđoskuvlla várás - Sámi L-97 fátmasta":

Sign: SS / EKP

Sisdoalus iešguhtet dokumeanta ferte namahuvvot rivttes namain.

Oahpahus vuoddoskuvllas, Vuoddojurdagat ja njuolggadusat. Sámi "bro":

kap. 1 Álgosátni - vuosttamuš teakstaoassái odđa álgocealkka:

Skuvlla guovdilis ovddasvástáduš lea Vuoddolága § 110a mielde bargat dan badjelii ahte sealluhit ja ovddidit sámi kulturárbbi.

Kap. 2.1 Searvevuotta - 3. teakstaoassi, odđa cealkka 1. cealkaga maŋŋá:

Skuvla galgá aktiivvalaččat doarjut sámi searvevuoda ja veahkkin nannet dan.

3. teakstaoassi, lassi cealkagii - Eai dušše eaŋkilfáгат, muhto skuvla oppalohkái galgá ovddidit sámi iešvuodadovddu.: , ja addit oahppiide sámi vuodu eallimis.

3. teakstaoassi, cealkagis - Dat mearkaša maid ahte sámi mánát ja nuorat galget máhttáhuvvot iežaset gielas, vai doibmet guovtte gillii maŋŋá skuvlla. - sihkkovuođot sámit: *Dat mearkaša maid ahte*

Kap. 4.1.6 Luondu, biras ja teknologijja:

Odđa cealkka njealját celkaga maŋábeallái vuosttaš teakstaoasis - lasáhus (vinju bustávat): ... luonddu hálddašeami várás. *Áigumuš lea ovddidit ja buoridit máhtu sámi eallinvuogi ja ealáhusdoaimmaid birra dološ, dáláš ja boahtteáiggi ektui ja mas erenoamážit deattuhuvvojit lotnolasealáhusdoaimmat.*

Kap. 9 Fága- ja diibmojuohku:

Maŋimuš teakstaoassi ovddabealde fága- ja diibmojuogu tabealla - lasáhus (vinju bustávaiguin) - Gielddain, *skuvlakreatsain, skuvllain ja luohkáin* main L-97 čadahuvvo, sáhttet sihke sáme gielalaš ja dárogielalaš oahppit

Teakstaoasis mii lea tabealla vuolde, vuosttamuš cealkka - lasáhus (vinju bustávaiguin): Gielddain, *skuvlakreatssain, skuvllain*

Diibmojuohkinplána seavvingillii, dárogilli ja bealjihemiide.

Diibmojuohkinplána ferte rievdadit ja heivehit nu ahte dat goziha sáme giela, seavvingiela ja dárogiela.

Dasto ferte diibmorámma lea reaslistalaš ja olahtahti Sámi L97 ektui.

Dáiguin mearkašumiiguin Sámediggi doarju Sámi L-97.

Ášši loahpahuvvui skábmamánu 28. b. 1996 dii. 17.55 .

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 55/96 NOU 1996:7 Musea - girjáivuohta, muittut, deaivvadanbáiki

Ášši álggahuvvui skábmamánu 28. b. 1996 dii. 18.05.

I. Áššebáhpirat

- Gulaskuddanreive, 09.05.96 Kulturdepartemeanttas
- Sámedikki mearrádus áššis 23/96 Sámi kulturviesuid ollislaš plána
- Sámedikki mearrádus áššis 40/96 Sámi dáiddamusea - čielggadus
- Sámedikki mearrádus áššis 42/95 Stáhtalaš ovddasteaddjiid nammadeapmi sámi kulturinstitušuvnnaide
- Min 03.07.96 notáhta Sámi kulturmuitoráddái ja Sámi kulturráddái
- Min 16.07.96 reive sámi museaide j.d.
- Notáhta 28.08.96 Sámi kulturmuitorádis mas mielde ášševálmmašteapmi ja mearrádus áššis 18/96
- Sámi Dáiddačehpiid Searvvi 06.09.96 cealkámuš
- Sámi kulturráđi 12.09.96 reive
- Várjjat Sámi Musea 30.09.96 cealkámuš
- Sámi museasearvvi 04.10.96 cealkámuš
- Sámiid Vuorká-Dávviid 09.10.96 cealkámuš
- Tromssa fylkagiella 02.10.96 cealkámuš
- NBR:a 07.10.96 cealkámuš
- Árrana 09.10.96 cealkámuš
- Saemien Sijte 16.10.96 cealkámuš

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Sámediggeráđi árvalus Sámediggái:

Álggahus

Musealávdegoddi lea vuđolaččat bargan NOU:ain 1996:7 Musea - girjáivuohta, muittut, deaivvadanbáiki, mii váldá vuolggasaji dan odđaaigásaš oainnus museabargui, ja mii addá buori badjelasgeahčastaga Norgga museamáilmmi stáhtusis ja hástalusain mat dain leat ovddabealde. Mihttomearri, ahte buorebot ávkkestallat daiguin čohkkejuvvon resursaiguin museaid gaskasaš, ja museaid ja birashálldašeami gaskasaš ovttahttima bokte, ja vuohkáduhttit ovddasvástádusa ja doaimmaid juogadeami čielgaseabbot definerejuvvon museakategorijaid ja hálldašandási bokte, lea prinsihpas buorre. Erenoamážit muhtun beliid, mat gusket sámi museaide lea Sámedikki mielas dárbu čujuhit.

Vuolggasadji

Musealávdegotti čielggadus meannuda museamáilmmi obalaččat, iige nu áktánasat guorahala beliid mat erenoamážit gusket sámi museaide. Vuolggasadjin, eanaš daid ovddiduvvon evttohusaide lea dat ahte sámi museaide oalle guhkás biddjojuvvojit dat seamma haldahuslaš ja organisatuvralaš eavttut, mat eará museainge Norggas leat, eaige meannuduvvo sierra. Dát oaidnu ii vuodustuvvo daid erenoamáš fágalaš ja kulturpolitihkalaš hástalusaid vuodul maid ovddabealde sámi museat leat, iige gávdno čujuhus dasa ahte sámi museabargu lea juksan dohkálaš dási buohtastahhton eará museadoaimmain. Ja evttohusain, mat ovddiduvvojit eai leat vuhtiiváldojuvvon stáhta geatnegasvuodat sámiid guovdu, eaige dat kultur- ja vuoigatvuoda politihkalaš čanastagat mat leat vuodolágas ja konvenšuvnnain. Dasa sáhtá leat sivvan dat, go guovddáš suorggis nugo museadoaimma lea addojuvvojit nu smávva vejolašvuodat sámi minoritehta kulturbargui muđui eará servodaga ektui ollašuhhtit dohkálaččat dássivuoda bohtosiid hárrái.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Sámedikki prinsihpalaš oainnut

Musealávdegotti čielggadusa ja Sámedikki vuoddoainnut eai dávis gaskaneaset, dás mii čujuhit 1993-1997 Sámediggeplánii, čk. 4.5 ja áššái 23/96 - Sámi kulturviesuid ollislaš plána, álggahus:

"Duodalaš vejolašvuohta ja friijavuohta kulturbargui lea iešalddis čielga vuoigatvuohta juohke našuvdnii ja juohke álbmogii. Kulturgáhttemis lea alla stáhtus buot gaskariikkalaš bargguin. Sámi kultuvrra ovdáneapmi lea nugo earáge kultuvrrat dan duohken ahte ovddiduvvojit sierra eavttut. Leat sámit ieža geat galget bargat dainna bargguin ja ovdánemiin. Eiseválddiid geatnegasvuohta lea láhčit diliid kulturbargui. ...

...Sámi kulturinstitušuvnnaid/kulturguovddážiid ásaheapmi lea maiddá deatálaš lánki áigumušaid ollašuhhtima guvlui mat leat sámelágas ja vuoddolágaparagrafas sámi vuoigatvuodaid hárrái."

Sámediggi deattuha ahte duodalaš vejolašvuhtii ja friijavuhtii kulturbarggu oktavuodas gullá maiddá vuoigatvuohta iežas historjái, kulturmuittuide, kulturdávviriid, kulturárvvuide ja daid gaskkusteapmái. Dán ferte julggáštít sámi stivrenvuoigatvuoda bokte sámi museamateriálaide Sámedikki bokte. Diggi deattuha erenoamážit ahte sámi kulturdávviriid mat leat eará sajis go sámi museain ferte máhcahit.

Sámi museat

Sámi museain lea mearkkašupmi sámi kulturárbbi suodjaleapmái mañisboahhtiide ja dain lea maiddá stuorra mearkkašupmi sámi identitehtii ja kulturáddejupmái. Museaid doaimmahámiin sáhtta ain leat mearkkašupmi sámi kulturárbbi ealáskuhttimii (gč. 1993-1997 Sámediggeplána, čk. 5.6.3). Dainna vuolggasajiin lea sámi museain guovddáš sadji ja dain lea stuorra ovddasvástádus sámi eamiálbmot- ja minoritehtakultuvrra suodjaleapmái ja ovddideapmái.

Sámi museain lea erenoamáš sadji dainna go dat leat oassin Norgga museadoaimmain, muhto dan seammás maiddá buohtalagaid dáiguin museadoaimmaiguin. Sámi museat duodaštít ja gaskkustit sámi kulturhistorjái, ja dain lea deatálaš sadji sámi identitehtahukseamis.

Go Musealávdegoddi lea välljen leat guorahalakeahhtá sámi museaid sierra, de lea dat dagahan dan ahte erenoamáš bealit sámi museabarggu oktavuodas ja dilli sámi museain ii leat meannuduvvon dohkálaččat čielggadusas. Sámediggi áigu dán oktavuodas čujuhit Sámiid Vuorká-Dávviriid cealkámušii:

"Čielggadusas deattuhuvvo ahte eanaš sámi museat leat smávva ja hui odđa oasit. Lassin sáhtta sámi museaide leat dovdomearkan dat ahte dat leat smávva ja dain leat heajos resurssat kulturbarggu ektui, mas lea girjái vuohta ja márggageardáivuohta dego eará álbmotjoavkkuid kultuvrrainge. Lávdegoddi ii guorahala sámi museaid bargosurggiid, maid dat galget barget sin iežas mihtomeriid ja servodatlaš gáibádusaid ja dárbbuid ektui, ja movt museat galggašedje čoavdit doaimmaideaset. Easka dalle go sámi museamáilmmi čilgejuvvo ollislaččat lea vuoddu konstruktivvalaš čanastagaide, mat leat ávkin sámi kulturgáhttemii, ja maid Norgga minoritehta- ja kulturpolitihkkii."

Sámediggi doarju dán cealkámuša.

Čielggadusas namuhuvvo ahte gávdnojit ovcci iešheanalís sámi institušuvnna, muhto buot institušuvnnaid namat eai leat namuhuvvon, mii buktá eahpečielga gova. Sámediggi lea duhtavaš go musealávdegoddi ádde dan ahte identifikašuvnnas, man birra sámi museaid

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

oktavuodas lea sáhka lea stuorát mearkkašupmi go dat ahte sámi reaidut leat rádjosiin. Dattetge čielggadusas ii leat geahččaluvvon definerejuvot mii sámi musea lea.

Sámediggi lea duhtavaš go musealávdegoddi evttoha sámi dáiddamusea ásaheami Sámiid Vuorká-Dávviriid oktavuhtii. Sámediggi lea, áššis 40/96 mearridan ahte áсахuvvo sierra sámi dáiddačoahkkádus, gč. dikki mearrádusa.

Sámediggi konstatere ahte lea dárbu lagabuidda guorahallat sámi museadoaimma ollu surggiin, nugo omd. museaid boahitevaš doaimmaid ja málliid oktavuodas doaimmaid juohkáseami ja ruhtadeami hárrái.

Dárbu museačielggadusas vuodustuvvo váilevaš kultur- ja vuoigatvuodapolitihkalaš vuolggasajiin, ja boahitevaš organiseren ja ruhtadanmálla ii vuhtiiváldde daid beroštumiid mat bohtet stáhta geatnegasvuodain nugo namuhuvvon ovddabealde.

Sámediggi deattuha viidáseabbot ahte sámi museadoaimma guorahaladettiin ferte vuolggasaji váldit sámi kulturguovlluin, ii dušše giellaguovlluin.

Lea áibbas dárbu guorahallamii ovdal go odđa ortnet museadoaimma organiserema ja ruhtadeami ektui Norggas mearriduvvo ja johtuibiddjo. Sámedikki mielas lea deatálaš deattuhit dan ahte eai mearriduvvo ortnegat organiserema ja ruhtadeami hárrái ovdal go Sámediggi lea čielggadan ja meannudan boahitevaš sámi museastruktuvrra. Dán čielggadusa ferte Kulturdepartemeanta ruhtadit.

Bajábealde namuhuvvoma vuodul ii doarjjo Sámediggi musealávdegotti evttohusa organiserema, hálldahusa ja ekonomijja hárrái. Mii guoská museačielggadusa eará evttohusaide museaid, birashálldašeami ja movttiidahttindoaimmaid ektui, čujuha Sámediggi mielddusin biddjon Sámi kulturmuitoráđi cealkámuššii maid Sámediggi doarju ollásit.

Sierra sámi čielggadusa dárbu ii galgga hehttet sámi museaid dárbbášlaš ja vurdojuvvon rustema. Dát guoská erenoamážit daid našuvnnalaš sámi kulturinstitušuvnnaide, mat leat definerejuvvon áššis 23/96 - Sámi kulturviesuid ollislaš plána. Dás čujuhit Sámedikki prioriteremii ahte bajidit ruhtadeami jodiheapmái ja investeremiidda, mearriduvvon seamma áššis. Dikki mearrádusa ektui ferte čuovvovaš sámi museaide; Sámiid Vuorká-Dávvirat, Saemien Sijte ja Várjjat Sámi Musea (prioriterejuvvon ráiddus) sihkkarastit dohkálaš jodihanruhtadeami ovdal go odđa kulturguovddáš/museaprošeavttaid čadahišgoahit. Dáid institušuvnnaide jodihanruhtadeami bajideapmi lea vuodustuvvon bures ovdal, maiddái Sámi kulturviesuid ollislaš plánas.

Sámediggi ávžžuha maiddái joatkit proseassain, mii guoská sámi kulturinstitušuvnnaid válddi ja hálldašnovddasvástádusa sirdimii Sámediggái, maid ii galgga bissehit sámi museačielggadusa vuordimiin. Lassin dasa, ahte lasihit ruhtajuolludeami bajábealde namuhuvvon sámi kulturinstitušuvnnaide, de galgá Sámediggái maiddái addojuvot váldi juogadit ruđaid našuvnnalaš sámi kulturinstitušuvnnaid (definerejuvvon áššis 23/96) jodiheapmái.

Eavttuhus 1, áirasa Mary Mikalsen Trollvik, NSRa joavku, árvalus:

Rievdadus siidu 4, 1. teakstaoassi, 4. cealkka:

"Sámediggi áigu bargat dan ala Sámiid Vuorká-Dávvirat, Saemien Sijte, Várjjat Sámi musea ja Julevsáme dávvervuorkká/Lulesamisk museum Árranis sihkkarastit dohkálaš jodihanruhtadeami ovdal go odđa kulturguovddáš/museaprošeavttaid čadahišgoahit.

III. Jienasteapmi

39 áirasis 37 ledje čoahkis.

Jienasteapmi čadahuvvui dáid vuoruid mielde:

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

1. Eavttuhus 1 mearriduvvui ovttajienalaččat.
2. Sámediggeráđi árvalus dohkkehuvvui ovttajienalaččat.

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjái dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Ing-Lill Pavall, áššejodiheaddji	
2.	Mary Mikalsen Trollvik	
3.	Amund Eriksen	
4.	Per Solli	
5.	Olav Dikkanen	
6.	Mary Mikalsen Trollvik	
7.	Ing-Lill Pavall	

VI. Sámedikki mearrádus manná jienasteami lea ná:

Álggahus

Musealávdegoddi lea vuđolaččat bargan NOU:ain 1996:7 Musea - girgáivuohta, muittut, deaivvadanbáiki, mii váldá vuolggasaji dan ođđaáigásaš oainnus museabargui, ja mii addá buori badjelasgeahčastaga Norgga museamáilmmi stáhtusis ja hástalusain mat dain leat ovddabealde. Mihttomearri, ahte buorebot ávkkástallat daiguin čohkkejuvvon resursaiguin museaid gaskasaš, ja museaid ja birashálddašeami gaskasaš ovttastahttima bokte, ja vuohkáduhttit ovddasvástádusa ja doaimmaid juogadeami čielgaseabbot definerejuvvon museakategoriijaid ja hálddašandási bokte, lea prinsihpas buorre. Erenoamážit muhtun beliid, mat gusket sámi museaide lea Sámedikki mielas dárbu čujuhit.

Vuolggasadji

Musealávdegotti čielggadus meannuda museamáilmmi obalaččat, iige nu áktánasat guorahala beliid mat erenoamážit gusket sámi museaide. Vuolggasadjin, eanaš daid ovddiduvvon evttohusaide lea dat ahte sámi museaide oalle guhkás biddjojuvvojit dat seamma halddahuslaš ja organisatuvralaš eavttut, mat eará museainge Norggas leat, eaige meannuduvvo sierra. Dát oaidnu ii vuodustuvvo daid erenoamáš fágalaš ja kulturpolitihkalaš hástalusaid vuodul maid ovddabealde sámi museat leat, iige gávdno čujuhus dasa ahte sámi museabargu lea juksan dohkálaš dási buohtastahtton eará museadoaimmain. Ja evttohusain, mat ovddiduvvojit eai leat vuhtiiváldojuvvon stáhta geatnegasvuodát sámiid guovdu, eaige dat kultur- ja vuoigatvuoda politihkalaš čanastagat mat leat vuodđolágas ja konvenšuvnnain. Dasa sáhtá leat sivvan dat, go guovddáš suorggis nugo museadoaibma lea addojuvvojit nu smávva vejolašvuodát sámi minoritehta kulturbargui mudui eará servodaga ektui ollašuttit dohkálaččat dássivuoda bohtosiid hárrái.

Sámedikki prinsihpalaš oainnut

Musealávdegotti čielggadusa ja Sámedikki vuodđooainnut eai dávis gaskaneaset, dás mii čujuhit 1993-1997 Sámediggeplánii, čk. 4.5 ja áššái 23/96 - Sámi kulturviesuid ollislaš plána, álggahus:

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

"Duodalaš vejolašvuohta ja friijavuolta kultur bargui lea iešalddis čielga vuoigatvuohta juohke našuvdnii ja juohke álbmogii. Kulturgáhttemis lea alla stáhtus buot gaskariikkalaš bargguin. Sámi kultuvrra ovdáneapmi lea nugo earáge kultuvrrat dan duohken ahte ovddiduvvojit sierra eavttut. Leat sámit ieža geat galget bargat dainna bargguin ja ovdánemiin. Eiseválddiid geatnegasvuohta lea láhčit diliid kultur bargui. ...

...Sámi kulturinstitušuvnnaid/kulturguovddážiid ásaheapmi lea maiddái deatálaš lávki áigumušaid ollašuttima guvlui mat leat sámelágas ja vuoddolágaparagráfas sámi vuoigatvuodaid hárrái."

Sámediggi deattuha ahte duodalaš vejolašvuhtii ja friijavuhtii kultur barggu oktavuodas gullá maiddái vuoigatvuohta iežas historjái, kulturmuittuide, kulturdávviriiida, kulturárvvuide ja daid gaskkusteapmái. Dán ferte julggáštít sámi stivrenvuoigatvuoda bokte sámi museamateriálaide Sámedikki bokte. Diggi deattuha erenoamážit ahte sámi kulturdávviriid mat leat eará sajis go sámi museain ferte máhcahit.

Sámi museat

Sámi museain lea mearkkašupmi sámi kulturárbbi suodjaleapmái manisboahhtiide ja dain lea maiddái stuorra mearkkašupmi sámi identitehtii ja kulturáddejupmái. Museaid doaimmahámiin sáhtta ain leat mearkkašupmi sámi kulturárbbi ealáskuhttimii (gč. 1993-1997 Sámediggeplána, čk. 5.6.3). Dainna vuolggasajiin lea sámi museain guovddáš sadji ja dain lea stuorra ovddasvástádus sámi eamiálbmot- ja minortehtakultuvrra suodjaleapmái ja ovddideapmái.

Sámi museain lea erenoamáš sadji dainna go dat leat oassin Norgga museadoaimmain, muhto dan seammás maiddái buhtalagaid dáiguin museadoaimmaiguin. Sámi museat duođaštít ja gaskkustít sámi kulturhistorjjá, ja dain lea deatálaš sadji sámi identitehtahukseamis.

Go Musealávdegoddi lea válljen leat guorahalakeahhtá sámi museaid sierra, de lea dat dagahan dan ahte erenoamáš bealit sámi museabarggu oktavuodas ja dilli sámi museain ii leat meannuduvvon dohkálaččat čielggadusas. Sámediggi áigu dán oktavuodas čujuhit Sámiid Vuorká-Dávviriid cealkámuššii:

"Čielggadusas deattuhuvvo ahte eanaš sámi museat leat smávva ja hui odđa oasit. Lassin sáhtta sámi museaide leat dovdomearkan dat ahte dat leat smávva ja dain leat heajos resurssat kultur barggu ektui, mas lea girjáivuohta ja márggagardáivuohta dego eará álbmotjoavkkuid kultuvrrainge. Lávdegoddi ii guorahala sámi museaid bargosurggiid, maid dat galget barget sin iežaset mihtomeriid ja servodatlaš gáibádusaid ja dárbbuid ektui, ja movt museat galggašedje čovdit doaimmaideaset. Easka dalle go sámi museamáilmmi čilgejuvvo ollislaččat lea vuoddu konstruktii valaš čanastagaide, mat leat ávkin sámi kulturgáhttemii, ja maid Norgga minorteha- ja kulturpolitihkkii."

Sámediggi doarju dán cealkámuša.

Čielggadusas namuhuvvo ahte gávdnojit ovcci iešheanalís sámi institušuvnna, muhto buot institušuvnnaid namat eai leat namuhuvvon, mii buktá eahpečielga gova. Sámediggi lea duhtavaš go musealávdegoddi ádde dan ahte identifikašuvnnas, man birra sámi museaid oktavuodas lea sáhka lea stuorát mearkkašupmi go dat ahte sámi reaiddut leat rádjosiin. Dattetge čielggadusas ii leat geahččaluvvon definerejuvvot mii sámi musea lea.

Sámediggi lea duhtavaš go musealávdegoddi evttoha sámi dáiddamusea ásaheami Sámiid Vuorká-Dávviriid oktavuhtii. Sámediggi lea, áššis 40/96 mearridan ahte ásavuvvo sierra sámi dáiddačoahkkádus, gč. dikki mearrádusa.

Sign: SS / EKN

Sámediggi konstatere ahte lea dárbu lagabuidda guorahallat sámi museadoaimma ollu surggiin, nugo omd. museaid boahttevaš doaimmaid ja málliid oktavuodas doaimmaid juohkáseami ja ruhtadeami hárrái.

Dárbu museačielggadusas vuodustuvvo váilevaš kultur- ja vuoigatvuodapolitiikalaš vuolggasajiin, ja boahttevaš organiseren ja ruhtadanmálla ii vuhtiiváldde daid beroštumiid mat bohtet stáhta geatnegasvuodain nugo namuhuvvon ovddabealde.

Sámediggi deattuha viidáseabbot ahte sámi museadoaimma guorahaladettiin ferte vuolggasaji váldit sámi kulturguovlluin, ii dušše giellaguovlluin.

Lea áibbas dárbu guorahallamii ovdal go odđa ortnet museadoaimma organiserema ja ruhtadeami ektui Norggas mearriduvvo ja johtuiddjo. Sámedikki mielas lea deatálaš deattuhit dan ahte eai mearriduvvo ortnegat organiserema ja ruhtadeami hárrái ovdal go Sámediggi lea čielggadan ja meannudan boahttevaš sámi museastruktuvrra. Dán čielggadusa ferte Kulturdepartemeanta ruhtadit.

Bajábealde namuhuvvoma vuodul ii doarjjo Sámediggi musealávdegotti evttohusa organiserema, hálddahusa ja ekonomijja hárrái. Mii guoská museačielggadusa eará evttohusaide museaid, birashálddašeami ja movttiidahttindoaimmaid ektui, čujuha Sámediggi miellodusin biddjon Sámi kulturmuitoráđi cealkámuššii maid Sámediggi doarju ollásit.

Sierra sámi čielggadusa dárbu ii galgga hehttet sámi museaid dárbbášlaš ja vurdojuvvon rustema. Dát guoská erenoamážit daid našuvnnalaš sámi kulturinstitušuvnnaide, mat leat definerejuvvon áššis 23/96 - Sámi kulturviesuid ollislaš plána. Dás čujuhit Sámedikki prioriteremii ahte bajidit ruhtadeami jodiheapmái ja investeremiidda, mearriduvvon seamma áššis. Sámediggi áigu bargat dan ala Sámiid Vuorká-Dávvirat, Saemien Sijte, Várjjat Sámi musea ja Julevsáme dávvervuorkká/Lulesamisk museum Árranis sihkkarastit dohkálaš jodihanruhtadeami ovdal go odđa kulturguovddáš/museaproševttaid čadahišgoahit. Dáid institušuvnnaide jodihanruhtadeami bajideapmi lea vuodustuvvon bures ovdal, maddái Sámi kulturviesuid ollislaš plánas.

Sámediggi ávžžuha maddái joatkit proseassain, mii guoská sámi kulturinstitušuvnnaid válddi ja hálddašanovdasvástádusa sirdimii Sámediggái, maid ii galgga bissehit sámi museačielggadusa vuordimiin. Lassin dasa, ahte lasihit ruhtajuolludeami bajábealde namuhuvvon sámi kulturinstitušuvnnaide, de galgá Sámediggái maddái addojuvvot váldi juogadit ruđaid našuvnnalaš sámi kulturinstitušuvnnaid (definerejuvvon áššis 23/96) jodiheapmái.

Ášši loahpahuvvui skábmamánu 28. b. 1996 dii. 18.40.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 56/96 Boazodoalu riidočoavdinráđđi

Ášši álggahuvvui skábmamánu 29. b. 1996 dii.09.00.

I. Áššebáhpirat

– 25.09.96 reive Eanadoallodepartemeanttas, guoská boazodoalu riidočoavdinráđđái

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Sámediggeráđi árvalus Sámediggái:

Evttohus riidočoavdinráđi hárrái boazodoalloeláhusa ja priváhta vuoigatvuodaid gaska lea boadus ságastallamis mii lea dáhpáhuvvan boazodoallolága rievdadusaid olis. Molsaeaktun ollu riektiáššiide sáhtá riidočoavdinráđi konstruktiivvalaččat veahkehit juksat čovdosiid ieš rievtti olggobealde. Movt dáinna lihkestuvvat, lea ollu dan duohken movt boazodollui addojuvvo vejolašvuohta gozihit iežas beroštumiid riidočoavdinrádis.

Sámediggi deattuha ahte boazodoallu vuoigatvuoda beallin geavaha eatnamiid mat gullet ollu eanaeaiggádiidda ja gielddaide. Ášši ovddideapmi ja dan čuovvleapmi riidočoavdinrádis gáibida ollu olmmošlaš návccaid. Boazodoallu sáhtá šaddat geavahit ollu áiggi ja fámuid ovddidit iežas beroštumiid. Riidočoavdinráđi hápmi ja doaibma dagaha dan ahte ferte bargat áššis áššái ja ovddasteaddjit mearrašuvvet konkrehta áššiid mielde, čk. 1 njuolggadusain. Dát markkaša dan ahte boazodoalu ovddasteaddjit fertejit leat mielde buot áššiid meannudeames iežaset boazodoalodistritvttas, go fas sierrálágan eanaeaiggátberoštumit dušše leat mielde eančiláššiin seamma distritvttas.

Mii guoská dasa gii šaddá leat oasálažžan vuostálasvuodain, de ferte árvvoštallat viidát guovlluid obalaččat. Ii leat ulbmálaš ahte ovttaskas eanaeaiggádat sierranassii sáhttet ovddidit áššiid riidočoavdinráđđái. Ovttaskas olbmo oainnut gozihuvvojit liikká dan evttohuvvon gulaskuddanvuorus riidočoavdinrádis olahuvvon rávvaga mielde.

Njuolggadusaide ferte danin bidjat dihto minimumgáibádusa dasa man stuorra guovllut galget árvvoštallojuvvo.

Mii guoská fágaolbmuid nammadeapmái, de ferte oasálaččain leat váikkuhanvejolašvuohta nammadeapmái vai beliin lea luohtámuš guđet guimmiidasaset. Boazodoalus lea stuorámuš dárbu fágalaš veahkkái go boazodoalu doaibmahápmi, dárbu ja historjá eai leat seamma dilis dábálaš oahpahusa ja riektidikšuma oktavuodas nugo dilli eanaeaiggádiid ja eanadoalloberoštumiid oktavuodas lea.

Sámediggi evttoha ahte fágaolbmot nammaduvvojit bissovaš lahttun, ja ahte dasa ráhkaduvvon prosedyra maid goappašat bealit dohkkehit. Dasto lea deatálaš sihkkarastit ahte fágaolbmuin alddineaset lea dohkálaš gaska riidduide, amaset šaddat lojalitehtaváttisvuodat ja ruossalaš beroštumit daid smávva birrasiin maid birra dábálaččat lea sáhka.

Gulaskuddanreivves oidno ahte meannudeapmi riidočoavdinrádis ii buvttu rievttálaš váikkuhusaid vejolaš duopmostuolus meannudeapmái manjá. Sámediggi bivdá departemeantta laktit dan njuolggadusaide.

III. Jienasteapmi

39 áirasis 37 ledje čoahkis.

Jienasteapmi čađahuvvui dáid vuoruid mielde:

1. Sámediggeráđi árvalus dohkkehuvvui ovttajienalaččat.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjái dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Jarle Jonassen, áššejodiheddji	
2.	Inger A. Skum	
3.	Anders Oskal	
4.	Eilif O. Larsen	

VI. Sámedikki mearrádus maŋŋá jienasteami lea ná:

Evttohus riidočoavdinrádi hárrái boazodoalloeláhusa ja priváhta vuoigatvuodaid gaska lea boadus ságastallamis mii lea dáhpáhuvvan boazodoallogá rievdadusaid olis. Molsaeaktun ollu riektiáššiide sáhtá riidočoavdinrádi konstruktiiivalaččat veahkehit juksat čovdosiid ieš rievtti olggobealde. Movt dáinna lihkestuvvat, lea ollu dan duohken movt boazodollui addojuvvo vejolašvuohta gozihit iežas beroštumiid riidočoavdinrádis.

Sámediggi deattuha ahte boazodoallu vuoigatvuoda beallin geavaha eatnamiid mat gullet ollu eanaeaiggádiidda ja gielddaide. Ášši ovddideapmi ja dan čuovvoleapmi riidočoavdinrádis gáibida ollu olmmošlaš návccaid. Boazodoallu sáhtá šaddat geavahit ollu áiggi ja fámuid ovddidit iežas beroštumiid. Riidočoavdinrádi hápmi ja doaibma dagaha dan ahte ferte bargat áššis áššái ja ovddasteaddjit mearrašuvvet konkrehta áššiid mielde, čk. 1 njuolggadusain. Dát mearkkaša dan ahte boazodoalu ovddasteaddjit fertejit leat mielde buot áššiid meannudeames iežaset boazodoalldistribvtas, go fas sierrálágan eanaeaiggátberoštumit dušše leat mielde eaŋkiláššiin seamma distribvtas.

Mii guoská dasa gii šaddá leat oasálažžan vuostálasvuodain, de ferte árvvoštallat viidát guovlluid obalaččat. Ii leat ulbmálaš ahte ovttaskas eanaeaiggádat sierranassii sáhttet ovddidit áššiid riidočoavdinrádi. Ovttaskas olbmo oainnut gozihuvvojit liikká dan evttohuvvon gulaskuddanvuorus riidočoavdinrádis olahuvvon rávvaga mielde.

Njuolggadusaide ferte danin bidjat dibto minimumgáibádusa dasa man stuorra guovllut galget árvvoštallojuvot.

Mii guoská fágaolbmuid nammadeapmái, de ferte oasálaččain leat váikkuhanvejolašvuohta nammadeapmái vai beliin lea luohtámuš gudet guimmiidasaset. Boazodoalus lea stuorámuš dárbu fágalaš veahkkái go boazodoalu doaibmahápmi, dárbu ja historjá eai leat seamma dilis dábálaš oahpahusa ja riektidikšuma oktavuodas nugo dilli eanaeaiggádiid ja eanadoalloberoštumiid oktavuodas lea.

Sámediggi evttoha ahte fágaolbmot nammaduvvojit bissovaš lahttun, ja ahte dasa ráhkaduvvo prosedyra maid goappašat bealit dohkkehit. Dasto lea deatálaš sihkkarastit ahte fágaolbmuin alddineaset lea dohkálaš gaska riidduide, amaset šaddat lojalitehtaváttisvuodát ja ruossalaš beroštumit daid smávva birrasiin maid birra dábálaččat lea sáhka.

Gulaskuddanreivves oidno ahte meannudeapmi riidočoavdinrádis ii buvte rievttálaš váikkuhusaid vejolaš duopmostuolus meannudeapmái maŋŋá. Sámediggi bivdá departemeantta laktit dan njuolggadusaide.

Ášši loahpáhuuvui skábmamánu 29. b. 1996 dii. 09.15.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 57/96 Sámi Instituhta njuolggadusat - cealkámuš

Ášši álggahuvvui skábmamánu 29. b. 1996 dii. 09.15.

I. Áššebáhpirat

- Reive Davviriikkaid ministerrádis, 09.10.96
- Sámi Instituhta njuolggadusat, meannuduvvon stivrras 03.10.96
- Sámedikki mearrádus áššis R 35/96 - NSI-evttohus oddasit organiseremii - gulaskuddan

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Sámediggerádi árvalus Sámediggái:

Nugo Sámediggi lea ovdal čujuhan (gč. ášši R 35/96), de lea sámi dutkamis vealttakeahtes mearkkašupmi sámi servodaga ovddideapmái. Danin leage mihttomearrin ovddidit nana ja gievrras sámi dutkan- ja fágabirrašiid ja institušuvnnaid mat dutket sámiiid diliid. Dán oktavuodas lea Sámedikki mielas Sámi Instuhtas (NSI) áibbas deatálaš sadi boahhteáiggis.

Lea deatálaš ahte Davviriikkaid Sámi Instituhtta hábmejuvvo gozihit odđa dutkanpolitihkalaš hástalusaid sámi servodagas. Sámi Instuhta ulbmilin ferte leat nannet instituhta doaimma ollislaččat. Danin leage vealttakeahtes deatálaš ahte Instituhtta ekonomálaš rámmat eai uhciduvvo. Lea maiddái deatálaš ahte instituhta stivrras lea ollásit vuoigatvuohta bearráigeahččat ja stivret daid ruđaid mat addojuvvojit instituhta geavahussii.

Dán vuodul leat Sámedikkis čuovvovaš mearkkašumit Sámi Instituhta njuolggadus-evttohussii:

§ 1 Ulbmil

Sámedikki evttohus:

"Sámi Instituhta ulbmilin lea dutkama bokte váikkuhit sámi giela, kultuvrra ja servodateallima nannemii ja ovddideapmái."

§ 2 Doaimma ja barggut

Sámedikki evttohus:

"Sámi Instituhtta galgá barga dutkamiin ja dan gaskkustemiin daid rámmaid siste maid stivra bidjá vuodđun instituhta ulbmila vuodul."

§ 3 Stivra

I. Rolla

1. ladas sihkkojuvvo. 2. ladas rievdaduvvo leat ná: Stivrras lea ovddasvástádus guhkesáigge plánemii instituhta ulbmila ja dutkandárbbu vuodul mii áiggis áigái lea sámi servodagas. Stivrras lea ovddasvástádus instituhta organisašuvdnii, ekonomiijai ja bušehhtii.

II. Čoahkkádus

1. ladas - mearkkašupmi: Sámedikkít nammadit golbmasa instituhta viđa lahtus. Muđui eai mearkkašumit.

2.-7. laddasiidda eai leat mearkkašumit.

III. Bargohámit

Eai mearkkašumit.

§ 4 Hálddahus

1. laddasii eai mearkkašumit.

Sign: SS / EKN

2. ladas sihkkojuvvo.

3.-6. laddasiidda eai mearkkašumit.

§ 5 Ruhtadeapmi ja ekonomiija

1. ja 2. laddasii eai leat mearkkašumit.

3. ladas - lasáhus: "Instituhta jahkediedáhus sáddejuvvo Suoma, Ruota ja Norgga Sámedikkiide."

§ 6 Almmolašvuohta

Eai mearkkašumit.

§ 7 Muđui

Eai mearkkašumit.

Eavttuhus 1, áirasa Roger Pedersen, Sámejoavku, árvalus:

Čuovvovaš cealkka sihkkojuvvo:

čk. 3 II Čoahkkádus, 2. teakstaoassi, mii álgá ná: okta áirras Sámirádis.

III. Jienasteapmi

39 áirasis 38 ledje čoahkis.

– Eavttuhus 1 gessojuvvui ruovttoluotta.

Jienasteapmi čađahuvvui dáid vuoruid mielde:

1. Sámediggerádi árvalus dohkkehuvvui ovttajienalaččat.

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjái dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Alf E. Nystad, áššejođiheaddji	
2.	Roger Pedersen	
3.	Egil Olli	
4.	Anders Oskal	Amund Eriksen
5.	Ragnhild Nystad	Geir Tommy Pedersen
6.	Máret Guhttor	
7.	Ole Henrik Magga	
8.	Harvik Hansen	Olav Dikkanen Hartvik Hansen
9.	Sven-Roald Nystø	
10.	Roger Pedersen	
11.	Alf E. Nystad	

VI. Sámedikki mearrádus maŋŋá jienasteami lea ná:

Nugo Sámediggi lea ovdal čujuhan (gč. ášši R 35/96), de lea sámi dutkamis vealttakeahes mearkkašupmi sámi servodaga ovddideapmái. Danin leage mihttomearrin ovddidit nana ja

Sign: SS EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

gievrras sámi dutkan- ja fágabirrasiid ja institušuvnnaid mat dutket sámiid diliid. Dán oktavuodas lea Sámedikki mielas Sámi Instuhtas (NSI) áibbas deatálaš sadi boahhteáiggis.

Lea deatálaš ahte Davviriikkaid Sámi Instituhtta hábmejuvvo gozihit odđa dutkanpolitihkalaš hástalusaid sámi servodagas. Sámi Instuhta ulbmilin ferte leat nannet instituhta doaimma ollislaččat. Danin leage vealttakeahtes deatálaš ahte Instituhtta ekonomálaš rámmat eai uhciduvvo. Lea maiddái deatálaš ahte instituhta stivrras lea ollásit vuoigatvuohta bearráigeahččat ja stivret daid ruđaid mat addojuvvojit instituhta geavahussii.

Dán vuodul leat Sámedikkis čuovvovaš mearkkašumit Sámi Instituhta njuolggadus-evttohussii:

§ 1 Ulbmil

Sámedikki evttohus:

"Sámi Instituhta ulbmilin lea dutkama bokte váikkuhit sámi giela, kultuvrra ja servodateallima nannemii ja ovddideapmái."

§ 2 Doaibma ja barggut

Sámedikki evttohus:

"Sámi Instituhtta galgá barga dutkamiin ja dan gaskkustemiin daid rámmaid siste maid stivra bidjá vuodđun instituhta ulbmila vuodul."

§ 3 Stivra

I. Rolla

1. lađas sihkkojuvvo. 2. lađas rievdaduvvo leat ná: Stivrras lea ovddasvástádus guhkesáigge plánemii instituhta ulbmila ja dutkandárbbu vuodul mii áiggis áigái lea sámi servodagas. Stivrras lea ovddasvástádus instituhta organisašuvdnii, ekonomiijai ja bušehttii.

II. Čoahkkádus

1. lađas - mearkkašupmi: Sámedikkit nammadit golbmasa instituhta viđa lahtus. Muđui eai mearkkašumit.

2.-7. lađđasiidda eai leat mearkkašumit.

III. Bargohámit

Eai mearkkašumit.

§ 4 Hálldahus

1. lađđasii eai mearkkašumit.

2. lađas sihkkojuvvo.

3.-6. lađđasiidda eai mearkkašumit.

§ 5 Ruhtadeapmi ja ekonomiija

1. ja 2. lađđasii eai leat mearkkašumit.

3. lađas - lasáhus: "Instituhta jahkediédáhus sáddejuvvo Suoma, Ruota ja Norgga Sámedikkiide."

§ 6 Almmolašvuohta

Eai mearkkašumit.

§ 7 Muđui

Eai mearkkašumit.

Sign: SS / -EKN

Čoahkkingirjii čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Ášši loahpahuvvui skábmamánu 29. b. 1996 dii. 10.15.

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Ášši 58/96 Dutkan- ja čielggadusprošeakta - Sámi árbevierut ja riektiáddejumit

Ášši álggahuvvui skábmamánu 29. b. 1996 dii. 10.17.

I. Áššebáhpirat

- Justisdepartemeantta reive 03.05.96
- Reive stivrenjoavkku jodiheaddjis, Tom G. Svenssonis skábmamánu 12. b., mandáhta ja bušeahhta eavttuhus

II. Ovdanbiddjojuvvon eavttuhusat

Sámediggeráði árvalus Sámediggái:

Sámediggái lea ovddiduvvon stivrenjoavkku mandáhtaeavttuhus, mii guoská prošeaktii sámi árbevierut ja riektiáddejumit dohkkeheapmái.

Dákko bokte dohkkeha Sámediggi stivrenjoavkku mandáhta-eavttuhusa.

III. Jienasteapmi

39 áirasis 37 ledje čoahkis.

Jienasteapmi čadahuvvui dáid vuoruid mielde:

1. Sámediggeráði árvalus dohkkehuvvui ovttajienalaččat.

IV. Beavdegirjelasáhus

Ii gáibiduvvon lasáhus beavdegirjái dán áššis.

V. Sárdnunlistu ja replihkkavuorut

	Sáhkaovddideaddji	Replihkka
1.	Ing-Lill Pavall, áššejodiheaddji	
2.	Steinar Pedersen	Geir Tommy Pedersen Steinar Pedersen
3.	Hartvik Hansen	Steinar Pedersen Hartvik Hansen
4.	Ingar Eira	
5.	Ole Henrik Magga	Steinar Pedersen Eilif O. Larsen Ole Henrik Magga
6.	Ragnhild Nystad	
7.	Geir Tommy Pedersen	
8.	Ing-Lill Pavall	

VI. Sámedikki mearrádus maŋŋá jienasteami lea ná:

Sámediggái lea ovddiduvvon stivrenjoavkku mandáhtaeavttuhus, mii guoská prošeaktii sámi árbevierut ja riektiáddejumit dohkkeheapmái.

Dákko bokte dohkkeha Sámediggi stivrenjoavkku mandáhta-eavttuhusa.

Ášši loahpahuvvui skábmamánu 29. b. 1996 dii. 11.55.

Sign: *SS* / *EKN*

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjii leat 107 nummaraston siiddu

Vuolláičállit leat lohkan čoahkkingirji, ja gávnahan ahte čoahkkingirjái fievrriduvvon mearrádušat leat nu mo Sámedikki mearridii.

Karášjohka 29.11.1996

Čoahkkinjodihangoddi

Egil Olli

Mary Mikalsen Trollvik

Heaika Skum

Sign: SS / EKN

Čoahkkingirji čállit S.Solbakk/E.K.Nystad

Čoahkkingirjis leat 107 nummaraston siiddu

A small, dark mark or artifact located in the upper-left quadrant of the page.

A small, dark mark or artifact located in the lower-middle section of the page.

Faint vertical text or markings along the left edge of the page, possibly a page number or margin indicator.